

แนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก
ในศตวรรษที่ ๒๑

โดย

พลตรี กิตติชัย วงศ์หาญ
รองเจ้ากรมพลาธิการทหารบก
กรมพลาธิการทหารบก

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๐-๒๕๖๑

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกในศตวรรษที่ ๒๑
ลักษณะวิชา การทหาร
ผู้วิจัย พลตรี กิตติชัย วงศ์หาญ **หลักสูตร** วปอ. รุ่นที่ ๖๐

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก (๒) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก ระเบียบวิธีวิจัยเป็นเชิงคุณภาพ โดยศึกษากระบวนการ รูปแบบและลักษณะของยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี กรอบการพัฒนาระยะยาว พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๗๙ ในการสร้างแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายกำลังพลกองทัพบก ประเภทเครื่องแบบสนาม ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามและแนวสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างคือ ทหารประจำการประกอบด้วย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ส่งกำลัง สังกัดกรมพลธิการ ทหารบก ๑๕ คน และทหารกองประจำการ ประกอบด้วย กองทัพภาคที่ ๑ - ๔ จำนวน ๒๐๐ คน เพื่อให้ได้แนวทางจากผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ และผู้ใช้งานในการพัฒนาเครื่องแต่งกายกำลังพลกองทัพบกที่เหมาะสมกับช่วงเวลา และแปลงไปสู่แผนการปฏิบัติได้จริง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ร้อยละค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ ผลการวิจัย ๑. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก ประเภทเครื่องแบบสนาม ๑.๑) ด้านความคงทน ๑.๒) ด้านความสะดวกสบายในการสวมใส่ ๑.๓) ด้านการดูแลรักษา ๑.๔) ด้านการพรางตัว ๑.๕) ด้านความต้องการเครื่องแบบสนามของผู้ใช้ จากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่กองทัพภาคที่ ๑ - ๔ จำนวน ๒๐๐ นาย พบว่าคุณภาพเครื่องแบบสนามอยู่ในระดับคุณภาพมากในด้านการพรางตัว (\bar{X} = ๓.๙๓) คุณภาพปานกลาง ในด้านความคงทน (\bar{X} = ๓.๑๔), ด้านความสะดวกสบายในการสวมใส่และด้านการดูแลรักษา (\bar{X} = ๓.๔๐) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมพลธิการทหารบก (๒๕๕๖) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง โครงการพัฒนาคุณสมบัติผ้าสีพราง (สำหรับตัดเครื่องแบบสนาม) ของกรมพลธิการทหารบก ด้านการด้านการยับและป้องกันการตรวจจับด้วยกล้องตรวจการณ์กลางคืน ด้านความต้องการของผู้ใช้ที่มีต่อเครื่องแบบสนาม ต้องการเครื่องแบบสนามที่มีสีเข้มไม่ซีดจาง ลวดลายกลมกลืนกับสภาพภูมิประเทศ ไม่อับชื้น ซับเหงื่อได้ดี สวมใส่สบาย และมีความคงทนดูแลรักษาได้โดยง่าย (\bar{X} = ๓.๔๙) ๒. แนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายกำลังพลกองทัพบก ประเภทเครื่องแบบสนาม ผลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้รับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนามใน ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านแนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนามของกองทัพบก ๒) ด้านความรับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม ๓) ด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม ๔) ด้านผลที่ได้รับจากการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม ผลการจากสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้รับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนามในภาพรวมพบว่า แนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนาม การดำเนินการให้ได้มา ซึ่ง สป. เครื่องแบบสนามนั้นเป็นการปฏิบัติ (๑) ตามนโยบายของกองทัพบกเป็นหลักในการจัดหาและแจกจ่าย (๒) จากการปรับปรุงและพัฒนาของ พธ.ทบ. เอง ดังนั้นการจะพัฒนาเครื่องแบบสนามให้มีคุณภาพที่ดี ต้องพิจารณาเรื่องของลายพรางของผ้าที่มีคุณสมบัติกลมกลืนกับธรรมชาติให้มากที่สุดและที่สำคัญต้องสวมใส่สบายรูปแบบและขนาดของชุดต้องเหมาะสมต่อภารกิจอย่างแท้จริง

ABSTRACT

Title A Guide to develop the Royal Thai Army Uniform in 21st Century
Field Military
Name Maj.Gen. kittichai wongharn **Course** NDC **Class** 60

The purposes of this research were 1) to study conditions and problems to develop the (Royal) Thai Army Uniform and 2) to recommend guidelines to develop (Royal) Thai Army Uniform. The study was a qualitative research from analyzing method, model and 20-year national strategy of long term development framework between 2007-2027 in order to make a guideline to develop the Royal Thai Army Battle Dress Uniform (BDU) by using questionnaire and interview as the tools. The sample groups are officers in service consisting of 15 Quartermaster Department Executives and logistics personal, and 200 of the 1st – 4th Army area Enlisted in order to obtain the guidelines from the Executives, operators and uses for developing the Royal Thai Army Uniform in the right time and transform into an exploitation plan. Data Analyzing was completed by the statistical Analysis program of percentage, mean () and content analysis based on behavior or processing activities. The result of the research_1. The result of the study of conditions and problems of the Royal Thai Army Battle Dress Uniform (BDU) development are as follows, 1.1) Durability 1.2) Wearing Comfort 1.3) Treatment/care 1.4) Camouflage ability 1.5) User's requirement of the Unifor Due to the sampling group data in the 1st – 4th Army Area of 200 soldiers indicates that the BDU is in high-quality level of camouflage ability ($\bar{\chi}$ -3.93), medium level in durability ($\bar{\chi}$ -3.14), wearing comfort and care ($\bar{\chi}$ -3.40) which are in accordance with the Quartermaster Department research for the camouflage fabric for the battle Dress Uniform with the ability of anti-creases and high - vision goggles detecting protection. For the user's requirement, the BDU in required to have dark colour that last longer and does not fade easily, the camouflage pattern blends well with landscape, undamped, absorb perspiration , durability and easy care ($\bar{\chi}$ =3.49) 2. Guide to develop the Royal Thai Army Uniform, Battle Dress Uniform The results of the in-depth interview of personal in charge with the BDU in 4 conditions are 1) Guideline for developing the Royal Thai Army Uniform 2) Responsibility for processing with the Royal Thai Army BDU Uniform 3) Problems and obstacle in processing Royal Thai Army BDU Uniform The results of the in-depth interview of the responsible personal working with the BDU in general found that the guideline for developing the BDU, obtaining process for the BDU are based on 1) The Royal Thai Army policy is mainly used for procurement and distribution 2) The improvement and development of the Quartermaster Department Royal Thai Army. Therefore, the guidelines to develop the BDU will be considered the camouflage pattern with the better ability to blend well with the landscapes as well as being comfort and correct size that perfectly fits for missions.

คำนำ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก โดยได้ทำการศึกษากระบวนการ รูปแบบและลักษณะของยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี กรอบการพัฒนา ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๗๙ ในการสร้างแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายกำลังพลกองทัพบก ประเภทเครื่องแบบสนาม เพื่อให้ได้แนวทางจากผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ และผู้ใช้งานในการพัฒนาเครื่องแต่งกายกำลังพลกองทัพบกที่เหมาะสมกับห้วงเวลา และแปลงไปสู่แผนการปฏิบัติได้จริง

พลตรี

(กิตติชัย วงศ์หาญ)

นักศึกษามหาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๐

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีการดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๓
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๕
แนวคิดเกี่ยวกับทหาร	๖
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต	๑๔
ข้อมูลยุทธโธปกรณ์	๑๙
ความต้องการและความคิดในการใช้งาน/คุณลักษณะทางการใช้งาน	๒๒
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๒๗
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๙
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๓๑
สรุป	๓๑
บทที่ ๓ ปัญหาในการพัฒนาเครื่องแต่งกายทหาร	
(เครื่องแบบสนาม)/การวิเคราะห์ปัญหา	๓๒
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๓๒
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	๓๓
เปรียบเทียบรูปแบบการพัฒนาเครื่องแต่งกายของเหล่าทัพต่างๆ	
(กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม)	๓๔
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๙
การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๐
สรุป	๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ การพัฒนาเครื่องแต่งกายทหาร (เครื่องแบบสนาม)	๔๑
ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกาย ของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม	๔๑
แนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม	๔๗
สรุป	๕๑
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๕๒
สรุป	๕๒
ข้อเสนอแนะ	๕๔
บรรณานุกรม	๕๖
ภาคผนวก	๕๘
ผนวก ก แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกาย ของกำลังพลกองทัพบกในศตวรรษที่ ๒๑	๕๙
ผนวก ข แนวสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เรื่อง แนวทางการพัฒนา เครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกในศตวรรษที่ ๒๑	๖๔
ประวัติย่อผู้วิจัย	๖๕

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒-๑ ขนาดเครื่องแบบสนาม	๒๕
๔-๑ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป	๔๑
๔-๒ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูล การใช้งานเครื่องแบบสนาม	๔๓
๔-๓ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ เครื่องแบบสนามในด้านความคงทน	๔๔
๔-๔ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ เครื่องแบบสนามในด้านความสะดวกสบายในการสวมใส่	๔๕
๔-๕ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ เครื่องแบบสนามในด้านการดูแลรักษา	๔๕
๔-๖ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ เครื่องแบบสนามในด้านการพรางตัว	๔๖
๔-๗ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในการวัดระดับความต้องการ เครื่องแบบสนามของผู้ใช้	๔๗

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒-๑ รูปแบบเสื้อ เครื่องแบบสนาม	๑๙
๒-๒ รูปแบบกางเกง เครื่องแบบสนาม	๒๐
๒-๓ เครื่องแบบสนาม (ลายพราง)	๒๐
๒-๔ รูปแบบเครื่องแบบสนาม	๒๑
๒-๕ รูปร่างลักษณะเครื่องแบบสนาม	๒๖
๓-๑ เครื่องแบบเมื่อทหารหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินปฏิบัติราชการปกติ	๓๖
๓-๒ เครื่องแบบเมื่อทหารหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินทำหน้าที่ ยามรักษาการณ์ในกรมกองยามใหญ่ฝึกหรือเตรียมพร้อม	๓๗
๓-๓ เครื่องแบบเมื่อทหารหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินปฏิบัติการใน ภูมิประเทศตามคำสั่ง	๓๘
๓-๔ เครื่องแบบเมื่อทหารหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินทำหน้าที่ หน่วยระงับเหตุ	๓๘

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี กรอบการพัฒนาระยะยาว พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคงเสมอภาค เป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ (ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี, ออนไลน์, ๒๕๖๐)

จากแนวคิดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศดังกล่าวข้างต้น มีสาระที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต กองทัพบกจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล กองทัพบกขึ้น เพื่อสนองตอบวิสัยทัศน์ดังกล่าว ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของกำลังพลและครอบครัวให้มีความเสมอภาคกับภาคเอกชน และภาคประชาชนโดยทั่วไป โดยได้ออกคำสั่งกองทัพบก ที่ ๕๖๐/๒๕๕๙ เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว และประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ และ คำสั่ง กองทัพบก ที่ ๖๕/๒๕๕๒ เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ได้กำหนดขอบเขตในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๖ ด้าน คือ ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอนและของใช้ประจำตัว ด้านที่พักอาศัย ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านสวัสดิการอื่นๆ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม

เครื่องแต่งกาย หมายถึง สิ่งที่มนุษย์นำมาใช้เป็นเครื่องห่อหุ้มร่างกาย การแต่งกายของมนุษย์แต่ละเผ่าพันธุ์สามารถค้นคว้าได้จาก หลักฐานทางวรรณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อให้เป็นเครื่องช่วยชี้้นำให้รู้และเข้าใจถึงแนวทางการแต่งกาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในยุคสมัยนั้นๆ (กองวัฒนธรรม, ๒๕๓๕ : ๑)

เครื่องแบบทหาร หมายถึง เครื่องแต่งกายทั้งหลายที่ได้กำหนดให้ทหารแต่งเครื่องแบบทหาร ย่อมประกอบด้วย หมวก เสื้อ กางเกง รองเท้า เครื่องหมายยศ เหล่า จำพวก สังกัด และอื่นๆ กับเครื่องประกอบต่างๆ (พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร, ๒๔๗๗)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเครื่องแต่งกายเป็นภารกิจที่ดำเนินไปได้อย่างยากลำบาก ด้วยเป็นสิ่งอุปสรรคที่มีความหลากหลายทั้งชนิด จำนวน และขนาด รวมถึงขนาดขององค์กร ยอดกำลังพล งบประมาณ และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ภารกิจที่แตกต่างกัน ตลอดจนภาวะที่ไม่มีตัวตน เช่น ขวัญ กำลังใจ รวมถึงนโยบายในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเครื่องแบบสนามที่ไม่เป็น

ตามขั้นตอนกระบวนการวิจัยในแต่ละยุคสมัย ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคมาก จึงจำเป็นต้องสร้างแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายทหาร (เครื่องแบบสนาม) ขึ้นเป็นการเฉพาะเจาะจง โดยการระดมความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่บริหาร ฝ่ายเสนาธิการ ฝ่ายอำนวยการที่เสนอแนะ หัวหน้าหน่วยขึ้นตรง หัวหน้าฝ่าย/แผนกที่เป็นผู้ปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและกำลังพลกองทัพบก ประเภทนายทหารสัญญาบัตร, นายทหารประทวน และทหารกองประจำการที่ได้รับแจกจ่ายสิ่งอุปกรณ์เครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกาย เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

พื้นฐานการออกแบบเครื่องแต่งกายนั้น ต้องอาศัยพื้นฐานการออกแบบ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ (Elements of Design) ต่างๆ คือ เส้น (Line) สี (Color) ที่ว่าง (Space) รูปแบบหรือรูปร่าง (Form) พื้นผิว (Texture) และเส้นกรอบนอก (Silhouettes) เมื่อทราบองค์ประกอบของการออกแบบแล้ว การที่จะนำเอาองค์ประกอบทั้งหลายที่กล่าวมาข้างต้น ไปใช้งานได้อย่างถูกต้องนั้น จำเป็นต้องทราบหลักการออกแบบ (Principle of Design) อันได้แก่ สัดส่วน (Proportion) ความสมดุล (Balance) จังหวะ (Rhythm) การเน้น (Emphasis) และความกลมกลืน (Harmony) (อัจฉรา สโรบล, เอกสารประกอบการสอน วิชา ๐๐๖๒๑๓ (Clothing Design and Selections), ออนไลน์, ๒๕๖๐) ปัจจุบันการสวมใส่เครื่องแต่งกายของทหารในกองทัพบก ยังไม่ใช่วิชาการมาตรฐานเดียวกัน โดยเฉพาะเครื่องแบบสนาม ดังนั้น กรมพลธิการทหารบก ซึ่งเป็นหน่วยที่รับผิดชอบ สิ่งอุปกรณ์ประเภทเครื่องแต่งกายของกำลังพลได้เล็งเห็นความสำคัญของเครื่องแบบสนามเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากผ้าสีพรางเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการผลิตชุดฝึกพรางเป็นเครื่องแต่งกายประจำวันของทหาร จึงควรมีการพัฒนาและปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ทั้งทางภูมิศาสตร์และภูมิอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงไปทีละวันจะมีความเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ซึ่งยังต้องคำนึงถึงการฝึกในที่ตั้งและภาคสนาม รวมถึงการร่วมรบกับต่างชาติในประเทศต่างๆ ด้วย เนื่องจากจะเกิดความหลากหลายในภูมิอากาศมากขึ้น จึงต้องมีการศึกษาพัฒนาให้สามารถเข้ากับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และภูมิอากาศให้ได้มากที่สุด และมีความหลากหลายมากที่สุด ยิ่งไปกว่านั้นความสำคัญของการพัฒนานั้น นำมาสู่ความปลอดภัยในชีวิตของทหารในยามรบ และในยามสงบ เครื่องแบบสนามที่ดี ต้องมีลายพรางที่มีคุณสมบัติกลมกลืนกับธรรมชาติให้มากที่สุดและที่สำคัญต้องสวมใส่สบาย รูปแบบของชุดต้องเหมาะสมต่อการกิจอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนรับผิดชอบกิจการสายพลธิการ ในด้านการส่งกำลังบำรุง โดยได้รับมอบอำนาจจากเจ้ากรมพลธิการทหารบก ตามคำสั่ง กรมพลธิการทหารบก (เฉพาะ) ที่ ๑๗๘/๕๙ เรื่อง กำหนดหน้าที่และการทำงานทางเอกสารในกรมพลธิการทหารบก ลงวันที่ ๓ ต.ค.๕๙ ให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณา ลงนาม รับคำสั่ง สั่งการ และทำการแทนเจ้ากรมพลธิการทหารบก ในงานด้านการส่งกำลังบำรุง ตระหนักในความจำเป็นที่ต้องสร้างแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายทหาร เพื่อใช้เป็นหลักในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก รวมทั้งศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกาย และนำผลที่ได้รับจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเครื่องแต่งกายให้กับกำลังพลของกองทัพบก และเพื่อใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก
๒. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ด้านเนื้อหา

ศึกษาสภาพทั่วไปของยุทธโธปกรณ์ ปัญหาจากการใช้งาน และความต้องการยุทธโธปกรณ์ประเภทเครื่องแต่งกาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม

๒. ด้านประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรที่เป็นทหาร ดังนี้

๒.๑ ทหารประจำการ ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง/ผู้บริหาร ฝ่ายอำนวยการ ผู้อำนวยการกองส่งกำลังบำรุง และเจ้าหน้าที่ส่งกำลัง สังกัดกรมพลธิการทหารบก จำนวน ๑๕ นาย

๒.๒ ทหารกองประจำการ ประกอบด้วย ทภ.๑, ทภ.๒, ทภ.๓ และ ทภ.๔ จำนวนทั้งสิ้น ๒๐๐ นาย

๓. ด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยกำหนดการวิจัยในช่วงเวลา ธันวาคม ๒๕๖๐ – ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์กระบวนการ รูปแบบ และลักษณะของยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี กรอบการพัฒนาระยะยาว พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ในการจะสร้างแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแนวสัมภาษณ์จากผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ และผู้ใช้ เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกที่เหมาะสมกับห้วงเวลา มีความชัดเจน และแปลงไปสู่แผนการปฏิบัติได้จริง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก
๒. ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก และสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาสายการผลิตเครื่องแต่งกายประเภทเครื่องแบบสนาม

คำจำกัดความ

คุณภาพชีวิต	หมายถึง การมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็น ทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคมและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศ
สภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกาย	หมายถึง ความเป็นอยู่ ความต้องการเครื่องแต่งกาย และสิ่งที่เป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก
เครื่องแต่งกาย	หมายถึง เครื่องแบบ ชุดกีฬา ชุดนอน ในงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะกรณีเครื่องแบบสนามเท่านั้น
ผ้าสีพราง	หมายถึง ผ้าถักทอที่ผ่านกระบวนการพิมพ์ลวดลายที่ได้จากการศึกษาวิจัย ซึ่งกำหนดลวดลายให้มีสีสันเป็นไปตามภูมิประเทศของไทย
เครื่องแบบสนาม	หมายถึง ชุดเครื่องแบบสนามที่ผ่านการตัดเย็บจากผ้าที่ผ่านกระบวนการวิจัยแล้วเท่านั้น ใช้สำหรับสวมใส่
ทหารกองประจำการ	หมายถึง ชายไทยที่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายได้รับการคัดเลือกตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ให้เป็นพลทหารและเข้ามาประจำการในกองทัพ เป็นเวลา ๒ ปี หรือน้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง และปลดประจำการเป็นทหารกองหนุนจนถึง ๔๖ ปี
ทหารประจำการ	หมายถึง ข้าราชการซึ่งรับราชการในตำแหน่ง ต่างๆ ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดและมีใช้ทหารกองประจำการ
การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้	หมายถึง การศึกษาความพึงพอใจของกำลังพลกลุ่มทดลอง ที่ได้กำหนดไว้ในงานวิจัย ในภาพรวมจากการสวมใส่เครื่องแบบสนามที่ได้จากการกระบวนการวิจัย

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวน เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในครั้งนี ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเครื่องแต่งกายของกำลังพล กองทัพบก โดยกล่าวถึงรายละเอียดของแนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีความสัมพันธ์กับการกำหนดแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกไว้ ดังนี้

๑. แนวคิดเกี่ยวกับทหาร
 - ๑.๑ ประวัติความเป็นมา
 - ๑.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับทหาร
 - ๑.๓ เกณฑ์การประเมิน
 - ๑.๔ ผลการประเมินคุณภาพชีวิต
 - ๑.๕ คุณธรรมและจรรยาบรรณของทหาร
๒. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต
 - ๒.๑ ความหมายของคุณภาพชีวิต
 - ๒.๒ แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต
๓. ข้อมูลยุทธโธปกรณ์
๔. ความต้องการและความคิดในการใช้งาน
 - ๔.๑ โครงสร้างเส้นใยผ้า
 - ๔.๒ แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ
 - ๔.๓ แนวคิดของผู้ใช้งาน
๕. คุณลักษณะทางการใช้งาน
 - ๕.๑ คุณลักษณะโดยทั่วไป
 - ๕.๒ คุณลักษณะเฉพาะ
๖. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
๗. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๘. กรอบแนวคิดของการวิจัย
๙. สรุป

แนวคิดเกี่ยวกับทหาร

๑. ประวัติความเป็นมาของทหาร

ประเทศไทยเริ่มมีการจัดกองทัพตั้งแต่สมัยน่านเจ้า โดยการบังคับเกณฑ์จากชายฉกรรจ์ทั้งสิ้นผู้มามีให้เป็นทหารมา ถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาให้พลเมืองที่เป็นชายฉกรรจ์ต้องเป็นทหาร ทุกคนเว้นพระภิกษุสงฆ์ เวลาปกติก็ทำมาหากินปกครองอย่างพลเรือน เมื่อเกิดสงครามก็มีการบัญชาการอย่างทหาร การเกณฑ์พลกำหนดตามท้องที่คือให้ผู้ปกครองเมืองนั้นๆ เกณฑ์พลเมืองในบ้านเมืองของตนยกเป็นกองทัพไป ตั้งแต่อยุธยาตอนกลางถึงสมัยรัตนโกสินทร์ชายฉกรรจ์ทุกคนเมื่ออายุได้ ๑๘ ปี ต้องเข้ารับราชการทหารไพร่สมฝึกหัด ๒ ปี พายุศครบ ๒๐ ปี จึงย้ายจากพวกไพร่สมเป็นไพร่หลวง รับราชการปีละ ๖ เดือนตลอดไป จนอายุถึง ๖๐ ปี อีกพวกหนึ่งไม่ต้องมาประจำการเป็นแต่จัดหาสิ่งของที่ต้องการให้กองทัพส่งแทนพวกนี้ เรียกว่า ไพร่ส่วย ให้ชายฉกรรจ์ทุกคนต้องเข้าสังกัดอยู่กรมใดกรมหนึ่งในแขวงเมืองที่ตนตั้งถิ่นฐานอยู่ จะอยู่ลอยๆ ไม่ได้ประเพณีที่ให้ไพร่หลวงมาเข้าเวรประจำปีละ ๖ เดือนนั้น สมัยกรุงธนบุรีได้ลดเวลาลงเหลือปีละ ๔ เดือน จนถึงสมัยรัชกาลที่ ๕ ให้ชายฉกรรจ์รับราชการรวดเดียว ๒ ปีเป็นเสร็จสิ้นในทุกสมัยเมื่อถูกเรียกเข้ากรมกองแล้ว ก็จะมีนายทหารเข้าบังคับบัญชากรมกองทหาร ซึ่งเป็นตำแหน่งข้าราชการประจำ

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับทหาร

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ เคยพระราชทานพระบรมราโชวาทเมื่อ พ.ศ.๒๕๔๖ (การปฏิรูปการทหารในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ของกองทัพบก พ.ศ.๒๕๔๖ หน้า ๕๑) ว่า “...แต่ที่จริงทุกประเทศทั่วโลกแต่โบราณมา ย่อมยกย่องว่าทหารเป็นจำพวกมีเกียรติยศสูงเกียรติยศใหญ่ จนคำว่าชาติตีย (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๒๕ : ๑๓๗) หรือกษัตริย์ซึ่งเป็นความหมายของคนพวกหนึ่งซึ่งเป็นทหาร ได้ใช้เป็นคำเรียกพระเจ้าแผ่นดินทั่วไปว่า พระมหากษัตริย์คือท่านผู้เป็นทหารใหม่เช่นนี้ ถือว่าเป็นคำยกย่องอย่างสูงที่จะพึงยกย่องได้ ซึ่งทหารเป็นผู้แปลกจากโจรก็เพราะเป็นผู้มีความสัตย์ถื่อมั่นในธรรมของทหารคือใช้ศัตราวุธในการที่ตั้งใจไว้ เช่น รักษาชาติ ศาสนา บ้านเมือง เป็นต้น มีความกล้าหาญไม่คิดแก่ความยากไม่คิดแก่ชีวิตในการที่จะรักษาธรรม และประเพณีของทหารเช่นนี้...”

ทหารมีบทบาทหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๒ แนวนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐ มาตรา ๗๗ บัญญัติว่า “ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ และต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยจำเป็น และเพียงพอ เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อการพัฒนาประเทศ”

นอกจากนั้น ตามพระราชบัญญัติการจัตระเบียราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๓ กำหนดให้กระทรวงกลาโหมมีอำนาจและหน้าที่ เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในประเทศ โดยจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อการรบหรือการสงคราม เพื่อป้องกันสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อการปราบปราม

กบฏและการจลาจล เพื่อช่วยการพัฒนาประเทศ และเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ ในประการอื่นตามกฎหมายกำหนด

การใช้กำลังทหาร เพื่อปฏิบัติตามความในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ กระทรวงกลาโหมกำหนด เว้นแต่การใช้กำลังทหารเพื่อการปราบปรามการจลาจลให้เป็นไปตามที่ กระทรวงกลาโหมกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

๒.๑. แนวความคิดและนโยบายด้านความมั่นคง

ประเทศไทยตั้งแต่โบราณมาจนถึงปัจจุบัน มีรูปแบบการปกครองที่สร้างขึ้น มาเองและประยุกต์เพิ่มเติมจากอิทธิพลของ ขอม อินเดีย ชาติใกล้เคียงและชาติตะวันตกที่เจริญแล้ว ในยุคนั้น ๆ มาตามลำดับ ขณะที่เสริมสร้างการปกครองก็มีการรักษาความมั่นคงของประเทศ ควบคู่กันไป ก่อนปี ค.ศ.๑๙๔๔ การรักษาความมั่นคงของประเทศจะกล่าวถึงความมั่นคงแห่งชาติ เป็นหลัก นับตั้งแต่ ค.ศ.๑๙๔๔ ได้เกิดแนวความคิดใหม่เกี่ยวกับความมั่นคงเพิ่มเติมขึ้นมา มีเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security) เกิดขึ้น โดยเสนอเป็นระเบียบวาระโลก ในรายงาน การพัฒนามนุษย์ ๑๙๙๔ ของแผนงานพัฒนาองค์การสหประชาชาติ (United Nations Development Program-UNDP) ซึ่งรายงานนี้เป็นความพยายามครั้งใหญ่ที่จะให้ คำจำกัดความ ของความมั่นคงแบบดั้งเดิมที่มักหมายถึงความมั่นคงของชาติไปสู่ความมั่นคงทางการพัฒนา ที่ถือประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People Centered) (มติชนรายสัปดาห์, ๒๕๕๗ : ๓๗) การศึกษา ครั้งนี้จะศึกษาความมั่นคงแห่งชาติและความมั่นคงของมนุษย์ควบคู่กันไป เพื่อให้เข้าใจความมั่นคง แห่งชาติในปัจจุบัน และในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น

๒.๑.๑ ความหมาย

๒.๑.๑.๑ ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security) (เอกสาร วปอ. หมายเลข ๐๐๘, ๒๕๕๒ : ๑-๑๑) หมายถึง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสในการ อธิบายความหมายของความมั่นคงแห่งชาติไว้อย่างชัดเจนในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนาม ของทหารรักษาพระองค์ เมื่อ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๔ ณ ลานพระบรมรูปทรงม้า พระราชวังดุสิต กรุงเทพมหานคร ความว่า “...ประเทศชาตินั้น ประกอบด้วย ผืนแผ่นดินกับประชาชน และ ผืนแผ่นดินนั้น เป็นที่เกิด ที่อาศัย ที่อำนวยความสะดวก ความมั่นคง ร่มเย็นแก่ประชาชน ให้สามารถรวมกันอยู่เป็นปึกแผ่นเป็นชาติได้ ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศจึงมิได้อยู่ที่ การปกป้องรักษาผืนแผ่นดินไว้ ด้วยแสนยานุภาพแต่เพียงอย่างเดียว หากจำเป็นที่ประชาชน จะต้องมีความวัฒนาผาสุก ปราศจากทุกข์ยากเข็ญด้วย”

๒.๑.๑.๒ พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ ให้คำนิยามไว้ว่า “ความมั่นคง แห่งชาติ คือ การทรงตัวอยู่อย่างแน่นหนาถาวร ดำรงเอกราช มีเสรีภาพแห่งชาติ มีความสงบสุข ภายในประเทศ มีความแน่นอนในชีวิต และเศรษฐกิจของพลเมือง คาดหมายรายได้ ของรัฐ ได้ถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริง ค่าของเงินตรามีเสถียรภาพ รัฐไม่ต้องประสบความยุ่งยาก ระส่ำระสาย ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ได้ง่าย ประชาชนพลเมืองรู้สึกมีความปลอดภัย มีความหวังและความไว้วางใจ ในอนาคต และยังไว้วางใจต่อไปอีกว่า ถึงแม้ความผันผวน หรือ เหตุร้ายอันใดจะเกิดขึ้นมารัฐสามารถจะต่อสู้หรือป้องกันได้ และได้จำแนกความมั่นคงแห่งชาติ ออกเป็น ๔ ด้าน ตามลักษณะของภารกิจที่ชาติจำเป็นต้องดำเนินการ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ

คือ ความมั่นคงแห่งชาติด้านการเมือง ความมั่นคงแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงแห่งชาติด้านสังคม จิตวิทยา ความมั่นคงแห่งชาติด้านทหาร

๒.๑.๑.๓ ความมั่นคงแห่งชาติของประเทศในลักษณะของรูปธรรม ประกอบด้วยชาติ (Nation) เป็นศัพท์ที่เน้นถึงคนที่มีวัฒนธรรมร่วมกัน มีเชื้อสายเดียวกันมีความรู้สึก ร่วมกันในสายเลือด และมีประวัติศาสตร์ร่วมกัน อยู่ในรัฐเดียวกันภายใต้ประมุขของรัฐ คนเดียวกัน รัฐ (State) คือ ชาติที่มีการจัดเป็นรูปองค์กอธิสระขึ้นเป็นประเทศ (Country) เป็นศัพท์ที่เน้น ทางภูมิศาสตร์ หมายถึง การมีดินแดนอันเป็นที่รวมของชนชาติของรัฐ หรือเป็นที่รวมของ สังคมขนาดใหญ่ สังคม (Society) เป็นศัพท์ที่เน้นถึงสภาพความเป็นอยู่ของหมู่คนที่คบค้าสมาคมอยู่ ดังนั้นเมื่อ กล่าวถึงความมั่นคงแห่งชาติ จึงอาจกล่าวว่าเป็นความมั่นคงของสังคมก็ได้ ดังนั้น องค์ประกอบของชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงได้แก่ ดินแดน ประชากร รัฐบาล ความมีเอกราช และการรับรองของสังคมนานาชาติ

๒.๑.๑.๔ ความคิดของนักวิชาการอื่นๆ กล่าวว่า ความมั่นคงของชาติ คือความมั่นคงของแกนทั้งสาม ซึ่งได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แกนนี้เป็นรากแก้วหรือ แกนแท้ของประเทศชาติประสานกันอยู่ในลักษณะของรูปสามเหลี่ยมปิรามิด

๒.๑.๑.๕ ความมั่นคงแห่งชาติในความหมายใหม่ตามแนวคิดของ นักวิชาการ และนักบริหารยุคปัจจุบันมองว่าเป็นความมั่นคงในลักษณะองค์รวมที่มีความหมาย กว้างขึ้น ครอบคลุมถึงปัจจัยต่างๆ ด้านมากขึ้น โดยไม่มองเฉพาะในความหมายเพียงความอยู่รอด ความปลอดภัยของรัฐ หรือความเข้มแข็งของชาติ ของชุมชน และของประชาสังคมในทุกด้าน แต่จะหมายรวมไปถึงนอกประเทศด้วย คือความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้านด้วยเหตุผลว่า ประเทศ ไม่สามารถมั่นคงได้ด้วยตนเองโดยลำพัง หากเพื่อนบ้านยังไม่มั่นคง แนวคิดในลักษณะองค์รวมนี้ เรียกว่า ความมั่นคงสมบูรณ์แบบ หรือความมั่นคงเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ (Comprehensive National Security)

๒.๑.๑.๖ ความมั่นคงแห่งชาติ (โรงเรียนเสนาธิการทหารบก, ๒๕๕๒) หมายถึง การป้องกันชาติให้พ้นจากอันตรายทั้งปวง อันได้แก่ การรุกรานจากภายนอก การจารกรรม การลาดตระเวนของข้าศึก การก่อวินาศกรรม การบ่อนทำลาย การรบกวน และอิทธิพลอื่นๆ ซึ่งจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงแห่งชาติ

๒.๑.๒ ความมั่นคงของมนุษย์ (มติชนรายสัปดาห์, ๒๕๕๗ : ๓๗)

๒.๑.๒.๑ ความมั่นคงของมนุษย์ถูกกล่าวถึงในแง่ของเสรีภาพจาก ความหวาดกลัว (Freedom From Fear) และเสรีภาพจากความต้องการ (Freedom From Want) ในรายงาน “การพัฒนามนุษย์ ๑๙๙๔” ของ UNDP

๒.๑.๒.๒ หลังวิกฤตเศรษฐกิจของเอเชียในปี ค.ศ. ๑๙๙๙ ส่งผลกระทบต่อทั่วโลก รายงาน “การพัฒนามนุษย์ ๑๙๙๙” ของ UNDP กล่าวถึงความมั่นคง ของมนุษย์อีกครั้งในเชิงลบ โดยชี้ว่า มนุษย์ทั้งในประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาได้เผชิญกับ ความไม่มั่นคงในกระบวนการโลกาภิวัตน์ จำแนกออกเป็น ๗ ประเภทได้แก่

ประเภทที่ ๑ ความผันผวนทางการเงินและความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ

ประเภทที่ ๒ ความไม่มั่นคงทางอาชีพและรายได้

ประเภทที่ ๓ ความไม่มั่นคงทางสุขภาพ

ประเภทที่ ๔ ความไม่มั่นคงทางวัฒนธรรม

ประเภทที่ ๕ ความไม่มั่นคงส่วนบุคคล เช่น การเผชิญกับอาชญากรรม การค้ายาเสพติด และการค้ามนุษย์

ประเภทที่ ๖ ความไม่มั่นคงทางสิ่งแวดล้อม

ประเภทที่ ๗ ความไม่มั่นคงทางการเมืองและชุมชน ได้แก่ การเกิดความตึงเครียดทางสังคม เช่น ในรูปของสงครามทั้งระหว่างประเทศและสงครามกลางเมือง อันก่อผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองและความเป็นปึกแผ่นของชุมชน

สรุปความมั่นคงแห่งชาติ หมายถึง การป้องกันชาติให้พ้นจากอันตรายทั้งปวง การปกป้องผลประโยชน์ของชาติ การสร้างความเข้มแข็งของชาติ ของชุมชน รวมถึงการสร้าง ความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งภายในประเทศและนอกประเทศด้วย

๓. เกณฑ์การประเมิน

ผู้บัญชาการทหารบก (พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ขณะดำรงตำแหน่ง) ได้ดำริให้พัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ เพื่อให้ทหารกองประจำการมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นระหว่างอยู่ในกองประจำการ พร้อมทั้งมีความรู้ในสายอาชีพอย่างเพียงพอที่จะนำไปประกอบอาชีพ ภายหลังจากการปลดประจำการแล้ว และให้มีความรู้ในการบริหารงานระดับท้องถิ่นมีลักษณะความเป็นผู้นำ ทั้งนี้ เพื่อให้ทหารกองประจำการมีความรักกองทัพและความภาคภูมิใจในการเป็นทหาร

กองทัพบก จึงจัดทำคำสั่งกองทัพบก ที่ ๖๕/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการขึ้น ให้ได้ถือปฏิบัติโดยได้มุ่งพัฒนาในด้านปัจจัย ๔ ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เป็นอันดับแรก และให้ได้รับการบริหารและสวัสดิการที่จำเป็นอย่างเหมาะสมและพอเพียง พร้อมกับพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันไป อย่างต่อเนื่องโดยกำหนดขอบเขต/เกณฑ์การดำเนินการไว้ ๖ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านอาหารและโภชนาการ
๒. ด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอน และของใช้ประจำตัว
๓. ด้านที่พักอาศัย
๔. ด้านสุขภาพร่างกาย
๕. ด้านสวัสดิการอื่นๆ
๖. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

๔. ผลประเมินการพัฒนาคุณภาพชีวิต

การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการของชุดตรวจ ซึ่งทำการตรวจเป็นส่วนรวมหน่วยระดับกองพัน หรือเทียบเท่าขึ้นไป ที่ได้รับทหารกองประจำการที่ผ่านมาพบว่า ผลการตรวจหน่วยส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ดังนั้น เพื่อเป็นการกระตุ้นให้หน่วยที่มีผลทหารกองประจำการได้พัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ รวมทั้งข้าราชการและครอบครัว ได้เร่ง

ดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานที่กองทัพบกและพัฒนาให้ดีขึ้นเป็นลำดับ จึงจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการรณรงค์ให้ทุกหน่วยในกองทัพบกได้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการโดยพร้อมเพรียงกัน โครงการดังกล่าวจะสำเร็จบรรลุผลตามที่กองทัพบกกำหนดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้บังคับหน่วยตามลำดับชั้นเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บังคับหน่วย ระดับผู้บังคับกองร้อย ผู้บังคับกองพัน ซึ่งถือว่าเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดในอันที่จะริเริ่ม และปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมภายใต้การอำนวยความสะดวก และกำกับดูแลของผู้บังคับกรม ผู้บัญชาการกองพล และผู้บังคับหน่วยขึ้นตรงกองทัพบก ซึ่งสามารถระดมทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการดำเนินการได้ตามขีดความสามารถของหน่วย ดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการใน ๖ ด้าน และเพิ่มเติมด้วยกิจกรรมอีก ๕ ประเภท เพื่อเป็นการเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดไว้แล้ว ดังนี้

๔.๑ กิจกรรมหน่วยทหารด้านยาเสพติด

๔.๑.๑ หน่วยจะต้องจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหน่วยตามสภาพความเป็นจริงของหน่วยอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๒ หน่วยจะต้องสามารถแสดงผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม ได้ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ

๔.๒ กิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๒.๑ หน่วยจะต้องจัดให้กำลังพลได้รับความรู้ และลงมือปฏิบัติตามแนวพระราชดำริฯ ในเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียง” อย่างจริงจังต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม

๔.๒.๒ ส่งเสริมและจัดให้มี กิจกรรม/งาน ตามแนวพระราชดำริฯ เศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยระดับกองพันหรือเทียบเท่าขึ้นไป อย่างน้อยหน่วยละ ๑ กิจกรรม/งาน

๔.๓ กิจกรรมพร้อมเพรียงรักษาวินัย

๔.๓.๑ หน่วยจะต้องปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก ให้กำลังพลของหน่วยเกิดความรัก และความภาคภูมิใจในความเป็นทหาร และประพฤติตนอยู่ในกรอบของระเบียบวินัย และแบบธรรมเนียมทหารอย่างเคร่งครัด

๔.๓.๒ หน่วยจะต้องจัดให้มีการประเมินผลที่สามารถแสดง ได้ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ

๔.๔ กิจกรรมร่วมใจพัฒนาชุมชน และค่ายทหาร

๔.๔.๑ หน่วยจะต้องปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ของค่ายและสภาพแวดล้อม และบริเวณบ้านพักอาศัยของข้าราชการให้น่าอยู่ เป็นระเบียบ สะอาดร่มรื่น และสร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับการพักอาศัย

๔.๔.๒ หน่วยจัดให้มีสนามกีฬาหรือสถานที่ออกกำลังกาย สำหรับครอบครัว และกำลังพลอย่างเพียงพอและมีความเหมาะสม

๔.๔.๓ หน่วยจัดให้มีกิจกรรมป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำหรับชุมชนภายในค่ายพร้อมให้ครอบครัวกำลังพลได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

๔.๕ กิจกรรมโครงการสร้างราชการใสสะอาด

๔.๕.๑ หน่วยจะต้องปรับปรุงวิธีการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ และมีความโปร่งใสในการทำงาน

๔.๕.๒ หน่วยสามารถแสดงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานได้

๕ คุณธรรมและจรรยาบรรณของทหาร

คุณธรรมที่บุคคลซึ่งมีอาชีพเป็นทหารควรมีในตน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนเจ้าของประเทศที่สำคัญ ดังนี้

๕.๑ ความสุจริต หมายถึง ความจริงใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ยอมพ่ายแพ้ต่ออำนาจของกิเลสฝ่ายต่ำ เพราะความทุจริตจะทำให้บุคคลไร้เกียรติ แม้ไม่มีใครรู้ แต่ก็ทำให้ตัวเองระแวงใจตัวเองอยู่เสมอ อันเนื่องมาจากคำสอนในสถาบันว่า “เกียรติจะมีได้ก็ต่อเมื่อมีผู้ให้เกียรติ” และคำสอนในพระพุทธศาสนาว่า “ในบรรดาสิ่งย้ายวนใจทั้งหลายในโลก ไม่มีอะไรที่จะมีอิทธิพลมากยิ่งไปกว่าเงิน สูงกว่าเงินคืออำนาจ” ความสุจริตจึงเป็นคุณธรรมข้อสำคัญของอาชีพทหาร

ตัวบ่งชี้ ทหารมีบทบาทในการรักษาด่านชายแดนที่มีผลประโยชน์จำนวนมาก ตำรวจต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนอยู่เสมอ โดยเฉพาะในจำพวกทุจริต หากทหารส่วนใหญ่ไม่มีความสุจริตแล้วบ้านเมืองและสังคมคงวุ่นวายกว่านี้อย่างแน่นอน ซึ่งสำหรับผู้ที่ประพฤติตรงข้ามนี้ พวกเราไม่ถือว่าเขาเป็นทหารด้วย

๕.๒ ความเสียสละ หมายถึง การให้สิ่งที่ตนเองมีอยู่ เพื่อเป็นประโยชน์แก่คนอื่นและส่วนรวม สำหรับทหารนั้นถูกกล่อมเกลามาให้รู้จักคำว่าเสียสละอย่างมาก และให้สามารถเสียสละได้แม้กระทั่งชีวิตเพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชน

ตัวบ่งชี้ ทหารเป็นอาชีพที่ต้องเสี่ยงภัยใช้ชีวิตเป็นเดิมพันในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อแลกกับค่าตอบแทนที่ได้รับนั้นน้อยมาก แม้จะมีหลักประกันว่าหากได้รับความสูญเสียอวัยวะและชีวิตจะได้รับการชดเชยที่มากพอก็ตามแต่ก็เป็นสิ่งที่เรียกคืนไม่ได้เลย หากทหารไม่มีความเสียสละเป็นคุณธรรมประจำตัวแล้วก็คงไม่อาสารับใช้ชาติในอาชีพนี้ ความเสียสละจึงเป็นคุณธรรมสำคัญที่ชดเชยความรู้สึกอื่นได้แม้เป็นนามธรรม

๕.๓ ความกล้าหาญ ในที่นี้หมายถึง ความกล้าเสี่ยงภัยอันตรายอย่างไม่ลังเลใจ เพื่อเข้าปฏิบัติการต่อศัตรูและพวกผู้ร้ายที่มีอาวุธพร้อมทำร้ายตนได้เช่นกัน

ตัวบ่งชี้ หากทหารไม่มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่บ้านเมืองก็จะถูกพวกมิถิฉาชีพและศัตรูเข้ายึดครองนานแล้วในอดีตนายทหารชั้นผู้ใหญ่มีความกล้าหาญที่จะกระทำการเพื่อปกป้องชาติบ้านเมืองให้รอดพ้นจากภัยพิบัติ แม้จะกล่าวว่าจากประชาชนที่ไม่เข้าใจ

๕.๔ ความสามัคคี เป็นคุณธรรมที่ต้องมีในหมู่ทหารอย่างยิ่ง จนจัดให้เป็นคำขวัญบนหน้าหมวกอุมาโลมตราแผ่นดินว่า “สัพเพสัง สังฆุตตนาัง สามัคคี วุฑฒิสาทิกา” มีความหมายว่า ความพร้อมเพรียงของชนผู้เป็นหมู่ย่อมยิ่งความเจริญให้สำเร็จ ทหารจึงต้องถูกปลูกฝังคุณธรรมข้อนี้อย่างมากที่สุด

ตัวบ่งชี้ มีความจริงที่เห็นได้ชัดเจนถึงความรักหมู่คณะของทหาร เพราะต้องปฏิบัติงานเป็นที่มอยู่เสมอจึงจะสำเร็จลุล่วงด้วยดี

๕.๕ ความรู้หน้าที่ แม้ทหารจะมีอาวุธพร้อมก็ตาม ความรู้จักหน้าที่ของตนในขณะที่ถืออาวุธนั้นย่อมมีอยู่ในใจเสมอว่าจะใช้อาวุธนั้นเมื่อใดและอย่างไร และทหารจะใช้เป็นคำขวัญในการปฏิบัติงานอยู่เสมอว่า “หน้าที่เหนือสิ่งอื่นใด”

ตัวบ่งชี้ ไม่เคยมีทหารใช้อาวุธในราชการ ไปในทางสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนเลย เว้นเฉพาะบางคนซึ่งกระทำผิดวินัยเป็นบุคคลเท่านั้น

๕.๖ ความมีวินัย เป็นคุณธรรมประจำบุคคลและประจำกองทหารที่ประชาชนเห็นว่าเป็นผู้มีเกียรติที่ชัดเจน แม้ไม่อยู่ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ทหารจะมีกฎระเบียบที่เข้มงวดในการควบคุมหมู่คณะ ความมีวินัยนี้มีความหมายลึกลงในใจของบุคคล และนับเป็นมงคลชีวิตประการหนึ่งของผู้ฝึกตนให้เป็นคนมีวินัยด้วย

ตัวบ่งชี้ ทหารจะเชื่อฟังและเคารพผู้บังคับบัญชา แม้จะมีกฎระเบียบที่เข้มงวดในการควบคุมกรมกอง แต่หากบุคคลที่เป็นทหารไม่มีวินัยในตัวเองด้วยแล้วกฎระเบียบก็ไม่อาจควบคุมคนเข้าทำการรบด้วยอาวุธได้ทั้งหมด

๕.๗ ความจงรักภักดี ในที่นี้หมายถึงเฉพาะความยึดมั่นซื่อตรงต่อสถาบันสูงสุดของชาติ และความจงรักภักดีต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งถือเป็นคุณธรรมข้อสำคัญของทหาร ความจงรักภักดีต่อสถาบันนั้น เป็นคุณธรรมที่ถูกปลูกฝังให้มีในตนโดยไม่รู้ตัว ซึ่งทุกคนจะมีความภาคภูมิใจในการเป็นข้าราชการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและขอปฏิบัติงานอยู่ภายใต้พระบารมีของสถาบันพระมหากษัตริย์ สำหรับความจงรักภักดีต่อผู้บังคับบัญชานั้นถือเป็นคุณธรรมประจำตนที่ถูกปลูกฝังไว้ ซึ่งหมายถึงจงรักภักดีต่อหน้าที่เป็นหลักสำคัญไม่ว่าผู้ใดจะมาเป็นผู้บังคับบัญชาเหนือตน ทหารก็ต้องมีความจงรักภักดีต่อผู้นั้น

ตัวบ่งชี้ ทหารจะถวายความจงรักภักดีถึงชีวิตต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ทุกครอบครัวของทหารจะมีความภาคภูมิใจยิ่งที่ได้มีโอกาสรับใช้เบื้องพระยุคลบาท ซึ่งคุณธรรมข้อนี้ทำให้เรารักษาชาติรอดมาโดยตลอดอย่างชัดเจน สำหรับความจงรักภักดีต่อผู้บังคับบัญชาหรือต่อหน้าที่นั้นจะเห็นได้ชัดเจนว่าหากทหารไม่ยอมรับผู้บังคับบัญชาคนใหม่ด้วยความมีคุณธรรมข้อนี้ในใจแล้วกองทัพหรือการปฏิบัติงานก็จะมีปัญหามากมาย แต่ที่ผ่านมาก็ยังสามารถรักษาความเชื่อมั่นเป็นที่ยอมรับของประชาชนเสมอ

๕.๘ ความยุติธรรม ทหารจะถูกปลูกฝังว่าความยุติธรรมนับเป็นคุณธรรมข้อแรกของความเป็นผู้บังคับบัญชา เพราะความยุติธรรมนั้น หากผู้ใดได้รับจะติดตามฝังใจผู้ถูกกระทำไปตลอดชีวิต ความอยุติธรรมจะทำลายขวัญของหมู่คณะ

ตัวบ่งชี้ ไม่มีการร้องเรียนขอความเป็นธรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาในหน่วยงานทหารที่มีผู้บังคับบัญชามีคุณธรรมเลย สำหรับที่มีในบางหน่วยงานก็เป็นเพียงส่วนน้อย ทหารจึงยังคงรักษาขวัญ วินัย และความรักหมู่คณะไว้ได้ด้วยความยุติธรรม

๕.๙ ความมีหิริ-โอตตัมปะ ได้แก่ความละอายใจ ละอายต่อการกระทำชั่ว และความเกรงกลัวต่อบาป เกรงกลัวต่อผลอันแผ่ตร้อนของความชั่ว คุณธรรมสองประการนี้นับเป็นธรรมโลกบาลคือเป็นธรรมคุ้มครองโลกให้สงบสุข ในส่วนของทหารถือเอาคุณธรรมนี้เป็นคุณธรรมที่พึงมี

ตัวบ่งชี้ ผู้บังคับบัญชาทหาร ไม่นำกองทัพกระทำการเพื่อตนเอง ทั้งที่มีโอกาสที่จะกระทำได้เสมอหากขาดคุณธรรม

๕.๑๐ ความมีขันติ - โสรัจจะ ได้แก่ ความอดทนอดกลั้นที่จะไม่กระทำในสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลาย อดใจรอไว้ในเมื่อโอกาสยังมาไม่ถึงและความสงบเสถียร (โสรัจจะ) รักษาอากัปกิริยาให้เหมาะสม ธรรมสองประการนี้นับเป็นธรรมทำให้งามซึ่งควรมีอย่างยิ่งในหมู่ทหาร

ตัวบ่งชี้ การแสดงออกถึงมารยาททางสังคมที่นายกองชมเชยของหมู่ชนจนเป็นแบบธรรมเนียมของทหารที่ปลูกฝังให้พึงปฏิบัติตลอดมา ขันติ-โสรัจจะ นั้นนอกจากการแสดงออกในทางสังคมแล้ว ความอดทนอดกลั้นและความสงบเสถียรที่จะแสดงออกถึงความไม่พอใจในหมู่ทหารก็มีอยู่อย่างเห็นได้ชัด จะอดกลั้นไว้ทุกอย่างหากเห็นว่าผลที่ออกมาจะเป็นผลได้ไม่คุ้มเสียสำหรับผลประโยชน์ของประเทศชาติ

๕.๑๑ จรรยาบรรณของข้าราชการทหาร ที่ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ มีดังนี้

๕.๑๑.๑ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๕.๑๑.๒ ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๕.๑๑.๓ ยอมสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติ

๕.๑๑.๔ รักษาชื่อเสียง และเกียรติศักดิ์ของทหาร

๕.๑๑.๕ ซื่อตรงต่อตนเอง ผู้อื่น และครอบครัว

๕.๑๑.๖ มีลักษณะผู้นำ มีวินัย ปฏิบัติตามคำสั่งอันชอบธรรม ถูกต้องตามกฎหมายโดยเคร่งครัด และปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเป็นธรรม

๕.๑๑.๗ ต้องไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อันจักทำให้เสื่อมเสียศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิของทหาร

๕.๑๑.๘ ไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือบุคคลอื่นอันอาจทำให้เป็นที่สงสัยหรือเข้าใจว่ามีการเลือกปฏิบัติ หรือไม่เป็นธรรม

๕.๑๑.๙ ปฏิบัติต่อบุคคลที่มาติดต่อเกี่ยวข้องกับอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

๕.๑๑.๑๐ รู้รักสามัคคี เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติราชการทหาร

๕.๑๑.๑๑ ต้องบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางการทหาร

๕.๑๑.๑๒ พัฒนาตนให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการทหาร

๕.๑๑.๑๓ รักษาความลับของทางราชการทหารโดยเคร่งครัด

จากคุณธรรมและจรรยาบรรณของทหารที่ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติอยู่นั้น เป็นหลักอย่างหนึ่งที่ผู้บังคับบัญชา ฝ่ายอำนวยการ หัวหน้าฝ่าย ฝ่าย แผนก รวมไปถึงทหารกองประจำการต่างยึดถือเป็นคุณสมบัติส่วนตัว ส่งผลต่อภาพรวมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านคุณธรรมและจริยธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

๑. ความหมายของคุณภาพชีวิต

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนหลายมิติ การให้ความหมายของคุณภาพชีวิตจึงแตกต่างกันไปตามสังคม วัฒนธรรม ตามการรับรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลในแต่ละสถานที่ เวลา ซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้นเริ่มตั้งแต่การปฏิสนธิจนกระทั่งคลอดและมีชีวิตจนถึงการสิ้นอายุขัย การมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นต้องบ่งบอกถึงสุขภาพความเป็นอยู่ที่ดีที่มีความรู้สึกเป็นปกติสุข ในการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล (จันท์ศิริ ดาวเรือง, ๒๕๓๕ : ๑) สอดคล้องกับโรมเมย์ และ บราวน์ (Rommey and Brown , ๑๙๙๔ อ้างถึงในอนุชาติ พวงสำลี และคณะ, ๒๕๔๑ : ๓๘) กล่าวไว้ว่า “คุณภาพชีวิต” เป็นแนวคิดที่ยากจะนิยามให้เป็นที่ยอมรับอย่างสากล เหตุผลประการแรกคือ เป็นกระบวนการทางด้านจิตใจที่สามารถบรรยายตีความโดยผ่านตัวกรองด้านความคิด ภาษาที่แตกต่างกัน ความคลาดเคลื่อนจากการมองที่หลากหลายเกิดจากประสบการณ์พื้นฐานความรู้ ประเด็นการนำเสนอและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ประการที่สองแนวความคิดในเรื่องคุณภาพชีวิตขึ้นอยู่กับคุณค่าที่แฝงอยู่อย่างมาก การศึกษาจึงต้องกำหนดกรอบความหมายที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถประเมินผลได้ กระบวนการและผลต่างๆ ที่ถือว่าเป็นคุณภาพชีวิตที่ดีกว่านั้นย่อมเป็นการยอมรับและกำหนดคุณค่าโดยบุคคลในสังคมเดียวกัน ซึ่งมักพบว่าเป็นชนชั้นกลางของสังคมนั้น ประการที่สามความคิดที่ก่อให้เกิดความเข้าใจในความเจริญของสังคมและการพัฒนาการของมนุษย์ การมีอายุยืนยาว กระบวนการทางด้านจิตใจ ล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพลขององค์ประกอบต่างๆ รวมทั้งค่านิยมด้วย หากนิยามเป็นแบบเดียวกันก็หมายถึงคนทุกคน โดยไม่มีการคำนึงถึงความแตกต่างทางด้านอายุ ช่วงชั้นทางสังคม การศึกษาล้วนแต่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่างๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งคงยากที่จะยอมรับจุดนี้ได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุนั้น ประเทศไทยเริ่มเห็นความสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๖ โดยเน้นบทบาทและสร้างความเข้าใจในปัญหาของผู้สูงอายุและสนับสนุนให้ประชาชนวางแผนเตรียมการพึ่งตนเองก่อนวัยสูงอายุและปฏิบัติตามเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๓๒ : ๘๖)

คุณภาพชีวิต เป็นคำที่มีความหมายกว้างหลายมุมมอง จะเปลี่ยนไปตามเวลา สถานที่ การรับรู้ประสบการณ์ อาชีพ การศึกษาของแต่ละบุคคล จึงยากที่จะให้ความหมายที่เป็นนามธรรมชัดเจน ได้มีนักวิชาการสาขาต่างๆ ให้ความหมายหรือคำจำกัดความของคุณภาพชีวิต คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันไปก็เป็นส่วนของรายละเอียดหรือจุดเน้นตามศาสตร์ของแต่ละสาขา

ในทฤษฎีของยูพา อุดมศักดิ์ (๒๕๑๗ : ๖๒) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิต หมายถึงคุณภาพในสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการศาสนา ซึ่งเป็นคำเทียบเคียงไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวแน่นอน กล่าวคือ ทุกคนหรือทุกประเทศจะกำหนดมาตรฐานต่างกันไปตามความต้องการของชีวิตและย่อมเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาลเวลาและสถานการณ์ ในส่วนของ ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ (๒๕๕๐ : ก) สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตย่อมแตกต่างกันไปตามบุคคล ครอบครัว สังคมและประเทศ เพราะการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขนั้นจะต้องมีความสุขทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๓๙ : ๑๘๙-๒๗๑) ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่า ประกอบด้วยคำ ๒ คำ คือ คุณภาพ หมายถึง ลักษณะความดีประจำบุคคลหรือสิ่งของและชีวิต หมายถึง ความเป็นอยู่ ดังนั้น คุณภาพชีวิต จึงหมายถึงความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคล

สำหรับพจนานุกรมของเว็บสเตอร์ (Webster ค.ศ.๑๙๘๖ อ้างถึงใน วิภาดา มหัตตนิโรจน์, ๒๕๔๒ : ๒๙) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตว่า คุณภาพ หมายถึงระดับที่ยอดนิยม ชีวิต หมายถึง ระดับความเป็นอยู่และวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของบุคคลนั้นๆ นอกจากนี้ ประภา รัตน์เมธานนท์ (๒๕๓๒ : ๑๖) ได้ให้ความหมาย คุณภาพชีวิตว่าความรู้สึกเป็นปกติสุข (Sense of Well Being) มีความหมายใกล้เคียงกับความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction) ความเป็นสุข (Happiness) ซึ่งเป็นผลรวมของการตอบสนองความรู้สึกภายในตัวบุคคล และกรมการแพทย์ (๒๕๒๖:๗๗) ได้ให้ความหมายของคำว่าคุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสม ตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่งๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง

สำหรับ ศิริ ฮามสุโพธิ์ (๒๕๓๖ : ๑๘-๒๒) สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง ชีวิตของบุคคลที่สามารถดำรงอยู่ในสังคมที่เหมาะสม ไม่เป็นภาระและไม่ก่อให้เกิดปัญหาให้กับสังคมเป็นชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีการดำรงชีวิตที่ชอบธรรมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ค่านิยมของสังคมสามารถแก้ไขปัญหาที่ตนปรารถนาให้ได้มาอย่างถูกต้องภายใต้เครื่องมือและทรัพยากรที่มีอยู่ ส่วนของ สุจิตรา นิลเลิศ (๒๕๓๙ :๑๕) ได้กล่าวถึง คุณภาพชีวิตว่าเป็นสิ่งที่เข้าใจยาก เพราะเป็นนามธรรมและมีความซับซ้อนหลายมิติ ดังนั้นความหมายของคุณภาพชีวิตจึงไม่เป็นสากลและมีความหลากหลายความหมายเนื่องจากคุณภาพชีวิตมักถูกอธิบายกว้างๆ ว่าเป็นความพอใจในชีวิตของแต่ละบุคคลที่ได้ดำรงชีวิตด้วยความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ในแต่ละช่วงของชีวิต ซึ่งพินิจฐา พานิตธีระกุล (๒๕๓๗:ก) ที่ได้สรุปคุณภาพชีวิตว่าเป็นแนวความคิดที่บ่งบอกถึงสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลที่ทำให้ชีวิตมีคุณภาพและความพึงพอใจในสภาพความเป็นอยู่นั้นๆ ในส่วนของการศึกษาของ อนุชาติ พวงสาดี และคณะ (๒๕๓๙: ๗-๑๐) สรุปไว้ว่าคุณภาพชีวิตเป็นการรับรู้ของการมีชีวิตที่ดี ความสุข ความพึงพอใจในชีวิตเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตของบุคคลคล้ายคลึงกับการศึกษาของกิงแก้ว ปาจารย์ (๒๕๔๐: ๓-๗) ที่สรุปไว้ว่า คุณภาพชีวิตน่าจะใกล้เคียงกับคำว่าภารกิจนดีอยู่ดี หรืออยู่ดี มีสุข การกินอยู่ดังกล่าวมีความหมายกว้างและครอบคลุมถึงการมีปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างไม่เดือดร้อน สุขสบายตามอัตภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างกันเปรียบเทียบกับพื้นฐานความคิดค่านิยมและสิ่งแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่ และนักบวชชาวกรีกได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตไว้ว่าเป็นความสุข (Happiness) เป็นส่วนที่ดีของจิตวิญญาณและเป็นสิ่งที่พระเจ้าประทานให้แก่คน ดังนั้น คนที่มีความสุขก็จะเป็นคนที่มีความเป็นอยู่ที่ดีมีชีวิตที่ดีและกระทำแต่ความดี (กนกพร สุคำวัง , ๒๕๔๐ : ๔๕) จากการศึกษาของอังษณา ยศปัญญา (๒๕๔๑ : ๓๘) กล่าวไว้ว่า คุณภาพชีวิตเป็นคำที่มีความหมายกว้างหลายมุมมองและจะเปลี่ยนไปตามกาลเวลา สถานที่ การรับรู้ ประสบการณ์ อาชีพการศึกษาของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นการยากที่จะให้ความหมายที่เป็นนามธรรมชัดเจน

นักวิชาการสาขาต่างประเทศที่ได้ศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต เช่น แคมป์เบลล์ (Campbell, 1976 :117-124) กล่าวถึงเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตว่ามีหลายมิติ (Multidimension) เน้นที่ความสุข ความพึงพอใจในชีวิตของแต่ละคน สอดคล้องกับโฮมและดิกเคอร์สัน (Homes and Dikcersion, 1987 : 15 - 24) ให้ความหมายคุณภาพชีวิตว่า เป็นการตอบสนอง

ของบุคคลต่อร่างกาย จิตใจ และปัจจัยทางสังคม ซึ่งจะช่วยให้ การดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างปกติ เคอร์ติสและเฟรินสเลอร์ (Curtis AE, Fernsler JL, 1989 : 49 – 53) นิยามคุณภาพชีวิตในการศึกษา ผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายว่าเป็นความผาสุกทางด้านร่างกายจิตใจ และการควบคุมอาการในขณะที่ องค์การอนามัยโลกได้นิยามคุณภาพชีวิตว่าเป็นการรับรู้ต่อชีวิตตามเป้าหมายความคาดหวัง และ มาตรฐานของบุคคลภายใต้บริบททางสังคม วัฒนธรรมที่บุคคลนั้นอยู่อาศัย ในขณะที่ พาติลา จี. วี. และแฟรงค์ สตรอมเบิร์ก (Padilla : G.V. and Frank-Strombord M, 1997 : 114 – 134) ได้กล่าวถึง ความหลากหลายของแบบประเมินคุณภาพชีวิตว่าเป็นผลมาจากการให้ความหมาย แตกต่างกันไป เช่น สตาร์ และโกลด์ส เบอรี (Stark JA, Goldsbury T, 1990 : 71-83) ได้ให้ความหมาย ของคุณภาพชีวิตว่า เป็นความเป็นอยู่ที่ดีที่มีความคล้ายคลึงหรือเหมือนกับความพึงพอใจในชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีหรือความผาสุกเป็นดัชนีของคุณภาพชีวิตในขณะที่แกรนท์และคณะ (Grant MM, Padilla GV, 1990 : 260 – 270) อธิบายคุณภาพชีวิตว่าประกอบด้วยหลายมิติ เช่น ความผาสุก ด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม สำหรับโอลสัน (Oleson M, 1990 : 187-190) เห็นว่าความสุข และความพึงพอใจเป็นคุณลักษณะสำคัญของคุณภาพชีวิต นอกจากนี้เฟอร์เรนส์และเพาเวอร์ (Ferran and Powers. 1992 : 29-39) ซึ่งได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตว่าเป็นความพึงพอใจ ในชีวิต ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ภาวะสุขภาพ การปรับตัว ชีวิตที่มีความหมายและภาระหน้าที่ ของบุคคล ขณะที่มีเบอร์ก (Meeberg GA, 1993 : 32 - 38) เห็นว่าคุณภาพชีวิตครอบคลุม ถึงความสามารถในการประเมินชีวิตความรู้สึกพึงพอใจต่อชีวิตภาวะปกติของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นที่ยอมรับได้รวมทั้งความเป็นอยู่ที่ปกติสุขจากการประเมินของผู้อื่นการรับรู้ความพึง พอใจในชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามภาวะสุขภาพ โดยวัดจากความสามารถในการทำหน้าที่ต่างๆ ของร่างกาย เจตคติต่อตนเองต่อสุขภาพ ความพอใจในชีวิต และความรู้สึกว่าตนเองได้รับความ ช่วยเหลือจากสังคม

จากความหมายของคุณภาพชีวิตที่กล่าวถึง สรุปได้ว่าคุณภาพชีวิต หมายถึง การมี ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ทั้งด้านร่างกายและจิตใจเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคมและ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศ

๒.แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นระหว่างอยู่ในกองประจำการ และมีความรู้ในสายวิชาชีพเพียงพอที่จะนำไปประกอบอาชีพ ภายหลังปลดจากกองประจำการ โดยได้รับการบริการ สวัสดิการ ที่จำเป็นอย่างเหมาะสมและ เพียงพอ ซึ่งนอกจากจะเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานตามตำแหน่ง หน้าที่ เพื่อรักษาเอกราชอธิปไตยของชาติอย่างเต็มความสามารถแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างภาพพจน์ ที่ดีของกองทัพบกอีกด้วย โดยมีกรอบการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ดำเนินการใน ๖ ด้าน ดังนี้

๒.๑ ด้านอาหารและโภชนาการ

๒.๒ ด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอน และของใช้ประจำตัว

๒.๓ ด้านที่พักอาศัย

๒.๔ ด้านสุขภาพร่างกาย

๒.๕ ด้านสวัสดิการอื่น ๆ

๒.๖ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

แนวความคิดในการปฏิบัติ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ มุ่งพัฒนาในด้านปัจจัยสี่ ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เป็นลำดับแรกและด้านอื่น ๆ เป็นลำดับถัดไป ขณะเดียวกันจะต้องพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันไปด้วยอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป็นแนวทางให้หน่วยนำไปปฏิบัติ เพื่อให้ทหารกองประจำการในหน่วยต่าง ๆ ของ กองทัพบก มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเป็นมาตรฐานเดียวกัน จะต้องมีการติดตาม ประเมินผล เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม ด้านต่าง ๆ ดังนี้ (กรมกำลังพลทหารบก, ๒๕๔๕ : ๑๕๐-๑๕๓)

๒.๑ ด้านอาหารและโภชนาการ

หน่วยจะต้องจัดให้มีการประกอบเลี้ยงแก่ทหารกองประจำการ โดยคำนึงถึง คุณค่าทางโภชนาการและความเพียงพอ ด้านปริมาณเป็นเบื้องต้น นอกจากนี้ควรมีความ นำรับประทานในเรื่องของรสชาติ ความสะอาดและการจัดแต่ง มีการควบคุมตรวจสอบการใช้ ค่าประกอบเลี้ยงให้เหมาะสม สัมพันธ์กับคุณภาพ และปริมาณอาหารอย่างสม่ำเสมอ

อาหารมื้อกลางวันและมื้อเย็นให้มีกับข้าว ๒ อย่าง และใน ๑ สัปดาห์ ให้จัดอาหารท้องถิ่น หรืออาหารพิเศษ อย่างน้อย ๑ มื้อ

ผู้ปรุงอาหารต้องแต่งกายสะอาด และไม่เป็นโรคติดต่อ โรงครัวที่รับประทาน อาหาร ภาชนะที่ใช้ประกอบ ใส่และตักอาหารต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะปราศจากแมลง หรือสัตว์ ที่จะนำพาหะนำเชื้อโรค

ภาชนะที่ใช้ใส่และตักอาหารรับประทาน ต้องล้างให้สะอาดแล้วผึ่งให้แห้ง ทุกครั้งหลังใช้งาน เพื่อที่จะนำไปใช้ในมื้อต่อไป

๒.๒ ด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอน และของใช้ประจำตัว

เครื่องแต่งกาย เครื่องนอนและของใช้ ทหารกองประจำการได้รับการแจกจ่าย จะต้องมีความเหมาะสมทั้งรายการและจำนวนที่ได้รับ รวมทั้งมีคุณภาพดีพอที่จะใช้ได้ตลอดอายุการ ใช้งาน

หน่วยต้องจัดให้มีอุปกรณ์และสถานที่ สำหรับการซักรีดเสื้อผ้าแก่ ทหารกองประจำการ หากทำได้ควรจัดหาเครื่องซักผ้า รีดผ้า และเจ้าหน้าที่เพื่อบริการเป็นส่วนรวม โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดในราคาทุน

จัดให้มีร้านจำหน่ายเครื่องหมายและเครื่องหมายและเครื่องแบบทหารในราคา ประหยัด และเป็นธรรม เพื่อให้ทหารสามารถจัดหาเพิ่มเติมได้ตามความสมัครใจ

๒.๓ ด้านที่พักอาศัย

ปรับปรุงแบบอาคารที่เกี่ยวข้องกับทหารกองประจำการ ได้แก่โรงทหาร หอ่งน้ำ หอ่งส้วม โรงเลี้ยง และโรงครัว ให้สะดวกสบายและถูกสุขลักษณะยิ่งขึ้น

จัดสภาพแวดล้อมโดยรวมภายในหน่วยให้เป็นระเบียบ สะอาด ร่มรื่น สร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานและการพักอาศัย เฉพาะอย่างยิ่ง บริเวณอาคารโรงทหาร นอกจากจะต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะแล้ว ควรปรับปรุงให้สะอาดสบายขึ้นเท่าที่จะทำได้ อย่างน้อยที่สุดควรติดมุ้งลวดและพัดลมเพดานบริเวณโรงนอนทหาร

อาคาร ห้องน้ำ – ส้วมทหาร ต้องสะอาด มีการระบายน้ำที่ดี และปราศจากกลิ่นเหม็น

จัดให้มีห้องพักผ่อนและสิ่งอำนวยความสะดวก ภายในอาคารโรงทหาร เช่น โทรทัศน์ วีดีโอ สเตอริโอ คาราโอเกะ หนังสือพิมพ์และหนังสืออื่น ๆ เพื่อให้ความรู้ และความบันเทิงแก่ทหารกองประจำการ

๒.๔ ด้านสุขภาพร่างกาย

หน่วยระดับกองร้อย ต้องจัดให้มีตู้ยาและเครื่องมือปฐมพยาบาลไว้ประจำหน่วย ส่งเสริมให้ทหารกองประจำการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มีร่างกายแข็งแรง และห่างไกลยาเสพติด โดยผู้บังคับหน่วยทุกระดับชั้นนำทหารกองประจำการออกกำลังกายด้วยตนเองเท่าที่จะสามารถทำได้

จัดสร้างสนามกีฬาและจัดหาอุปกรณ์กีฬา ตามขีดความสามารถโดยหน่วยระดับกองพัน หรือเทียบเท่า ควรมีสโมสรฟุตบอลอย่างน้อย 1 สนาม และหน่วยในระดับกองร้อยควรจัดให้มีสนามตะกร้อ สนามวอลเลย์บอล และโต๊ะปิงปองทุกกองร้อย ทั้งนี้ต้องปลูกเร้าให้ทหารกองประจำการเล่นกีฬา ด้วยการจัดให้มีการแข่งขันกันตามโอกาสที่เหมาะสม

หน่วยรักษาพยาบาล ต้องให้การดูแลสุขภาพและรักษาพยาบาลทหารกองประจำการ ในระดับเดียวกันกับข้าราชการทหาร

๒.๕ ด้านสวัสดิการอื่น ๆ

การฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อให้ทหารกองประจำการ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพหลังจากปลดประจำการได้จริง

การขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ทหารกองประจำการได้ศึกษาต่อนอกกระบบโรงเรียน

ร้านค้าสวัสดิการ จำหน่ายสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันในราคาถูก

ร้านตัดผม

การบริการไปรษณีย์ โทรศัพท์ทางไกล

การบริการอื่น ๆ

๒.๖ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ดำเนินการโดยการอบรม ชี้แจง ประจำวัน การอบรมศีลธรรมตามห้วงเวลา ทั้งการร่วมกิจกรรมทางศาสนาในโอกาสอันควร เพื่อให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรม ในการดำรงชีวิตประจำวันในเรื่องต่อไปนี้

ไม่ยึดติดกับความเป็นวัตถุนิยมและมุ่งแสวงหาความสุขทางใจยิ่งกว่าทางกาย

การไม่ยุ่งเกี่ยวและมั่วสุมอบายมุขและสิ่งเสพติดทุกประเภท

การรู้จักประหยัด อดออม ไม่ฟุ่มเฟือย และก่อกวนนี้สิน

มีระเบียบวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละและมีความสามัคคี

การดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการตามแนวทางนี้ถือเป็นเกณฑ์ต่ำสุด ที่หน่วยต้องดำเนินการให้ได้ และเป็นความรับผิดชอบของผู้บังคับหน่วยทุกระดับ ตลอดจนหน่วยที่เกี่ยวข้องที่จะต้องให้ความร่วมมือ

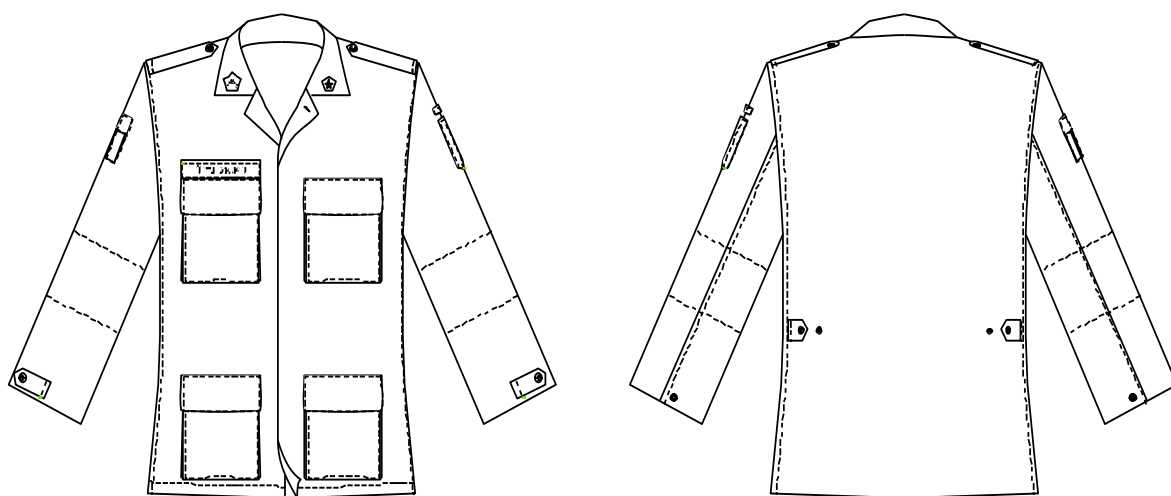
ข้อมูลยุทธโศปกรณ์

ข้อมูลทั่วไป

เครื่องแบบสนาม (สีพราง) ได้มีการนำมาใช้กันมากในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย สำหรับที่ใช้ในปัจจุบันนี้เริ่มนำมาใช้ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งในขณะนั้นยังไม่มีระเบียบหรือคำสั่งใดรองรับ โดยที่ทหารไทยที่ไปรบเวียดนามนำมาใช้ก่อน ต่อมาได้มีข้อหารือเกี่ยวกับการนำชุดฝึก (สีลายพราง) มาใช้ รายละเอียดตามหนังสือด่วนมาก กพ.ทบ. ที่ กท ๐๓๑๕/๑๕๗๐ ลงวันที่ ๗ ก.พ.๑๑ ซึ่ง สม. ได้ขอให้ ธน. ชี้แจงว่าการใช้สีระบายหรือแต้มที่เนื้อผ้าเครื่องแบบฝึก นับว่าเป็นเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายชนิดหนึ่ง ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก ข้อ ๗๑ ซึ่งเครื่องแบบสนาม (สีลายพราง) ที่ใช้ในประเทศไทยจะมีลวดลายคล้ายของประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ต่างตรงที่ลายผ้าสีพรางของประเทศไทยจะมีสีเขียวเข้มกว่าและขนาดลวดลายเล็กกว่า

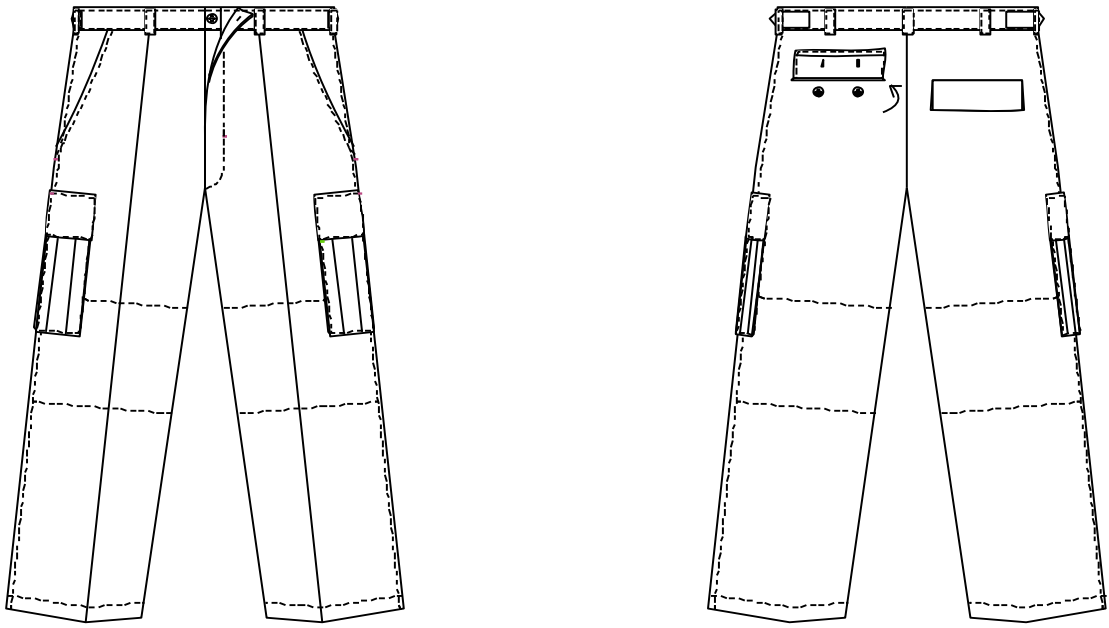
กฎกระทรวงฉบับที่ ๗๕ (พ.ศ. ๒๕๓) ข้อ ๑๑ (๔) และข้อ ๑๒ (๓) ได้ออกรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของเครื่องแบบทหารบก และเมื่อวันที่ ๘ พ.ค. ๔๐ ผบ.ทบ. ได้กรุณานุมัติให้ใช้เครื่องแบบชุดสนามเป็นการเพื่อพรางไปก่อน จนกว่ากฎกระทรวงจะมีผลบังคับใช้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ ๒ - ๑ รูปแบบเสื้อ เครื่องแบบสนาม

ที่มา : กรมพลธิการทหารบก, ๒๕๕๔

แผนภาพที่ ๒ - ๒ รูปแบบกางเกง เครื่องแบบสนาม

ที่มา : กรมพลธิการทหารบก,๒๕๕๔

แผนภาพที่ ๒ - ๓ รูปเครื่องแบบสนาม (ลายพราง)

ที่มา : กรมพลธิการทหารบก,๒๕๕๔

เสื้อสนามคอเปิดสีพราง ตัวเสื้อปล่อยยาวถึงสะโพก ปกเสื้อแบบมุมปกแหลม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอด ไม่มีساب มีดุม ๖ ดุม ที่ปามีอินทรีนูนอ่อนขัดดุมข้างละ ๑ ดุม ปลายอินทรีนูนอ่อนเป็นรูปเหลี่ยม แขนเสื้อยาวรูปทรงกระบอก ภายในเพิ่มฝ้ารองแขนจากกึ่งกลาง แขนเสื้อท่อนบนกับแขนเสื้อท่อนล่างพองาม ที่ปลายแขนเสื้อทั้งสองข้างตรงด้านในขีดลำตัว ติดแผ่นรัดข้อมือ ขนาดกว้าง ๔ ซม. ยาว ๑๐ ซม. ห่างจากปลายแขนเสื้อพองาม ชายเป็นรูปสี่เหลี่ยม ชี้ไปด้านล่างขัดดุม ๑ ดุม ติดกับแขนเสื้อ

แผนภาพที่ ๒ - ๔ รูปเครื่องแบบสนาม

ที่มา : กรมพลธิการทหารบก,๒๕๕๔

กางเกงสนามขายาวสีพราง ลักษณะเช่นเดียวกับกางเกงขายาวสีกากีแกมเขียว แบบฝึกชนิด ก. (เว้นแต่ที่ขอบเอวมีแผ่นรัดเอว ข้างละ ๑ แผ่น ชายเป็นรูปเหลี่ยมชี้ไปทางด้านหน้า)

ผ้าสีพรางที่ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเป็นอนุกรมสายพลาธิการ (พธ.) ซึ่งในปัจจุบันทหารหน่วยต่างๆ ใช้สวมใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ แต่เนื่องจากลายพรางยังไม่มีที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศของไทยดีพอ จึงต้องวิจัยและปรับปรุง เพื่อให้เกิดความเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งในต่างประเทศต่างก็ผลิตผ้าสีพรางเพื่อใช้ในกองทัพของตนเอง มีลักษณะคล้ายผ้าสีพรางของไทย แต่ลักษณะของลายจะแตกต่างกันตามภูมิประเทศของตนเอง เนื่องจากประเทศไทยมีวัสดุประเภทเส้นใยในการทำผ้าที่มีคุณภาพและราคาต้นทุนต่ำกว่าอีกทั้งเป็นการนำวัสดุที่ผลิตขึ้นเองในประเทศมาใช้

ความต้องการและความคิดในการใช้งาน/คุณลักษณะทางการใช้งาน

ในการปฏิบัติภารกิจทางทหาร ความปลอดภัยจากการตรวจการณ์หรือการมองเห็นของฝ่ายตรงข้ามถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น การพรางด้วยชุดที่สวมใส่เพื่อมิให้สามารถตรวจการณ์หรือมองเห็นได้ง่ายจึงจำเป็นยิ่ง ถือว่าชุดที่สวมใส่เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยในการพราง ดังที่ระเบียบว่าด้วยมาตรการรักษาความปลอดภัย พ.ศ.๒๕๕๗ ว่าการพรางเป็นอีกมาตรการหนึ่งในการรักษาความปลอดภัยแบบตั้งรับ (Passive) และเพื่อให้การวิจัย ฯ มีความเป็นไปได้ และเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้อย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดความต้องการและคุณลักษณะทางการใช้งานของผ้าสีพรางไว้ดังนี้

๑. โครงสร้างเส้นใยผ้า

จะต้องมีคุณสมบัติคือ ต้องมีความยาว ซึ่งด้ายจะเหนียวผ้าจะทนทานและมีเนื้อเรียบถ้าผลิตจากใยยาว มีความมันเงาสดใสของเส้นใย มีความต้านทานแรงดึง ซึ่งจะทำให้ใช้ประโยชน์ได้ดีและทนทานมาก เพราะมีความเหนียว ซึ่งมักจะพุดกันในขณะที่แรงดึง (Tensile Strength) มีความยืดหยุ่น เมื่อดึงให้ยืดออกแล้วจะต้องหดกลับเท่าขนาดเดิม มีความโยนตัว คือมีคุณสมบัติที่ใยสามารถติดหรือโยตัวกลับเข้าที่เดิมได้อย่างรวดเร็วหลังจากที่ถูกดึงหรือกดความโยนตัวทำให้ผ้าทนยับได้ มีความอ่อนตัว จะทำให้ผ้าจัดเป็นรูปแบบได้ง่าย (Draping) มีความคงตัว โดยลักษณะภายนอกและรูปทรงไม่เปลี่ยนแปลงแม้ได้รับความชื้น การนำความร้อนผ้าจะเหมาะกับการสวมใส่ในอากาศเช่นไรขึ้นอยู่กับการนำความร้อนของเส้นใย ต้องมีการดูดความชื้นเพราะจะมีความสัมพันธ์กับการย้อม การทำความสะอาดและการซักได้ จะต้องซักง่ายและแห้งเร็วไม่ว่าจะดูความสกปรก ปฏิกริยาต่อสารฟอกขาวใยจะต้องทนการฟอกขาวได้ ปฏิกริยาต่อความร้อนถ้าสามารถทนความร้อนได้ดีจะเป็นประโยชน์ในการรักษาและทำความสะอาด ต้องทนต่อปฏิกริยาการเกิดเห็ด รา ทนต่อปฏิกริยาแสงแดด โครงสร้างของเส้นใยเปลี่ยนจากเดิมทำให้ใยเปื่อยกลายเป็นสีเหลืองหรือบางที่เป็นสีเทา ทนต่อปฏิกริยาความเป็นกรดเป็นด่าง ซึ่งการฟอกขาว การตกแต่ง หรือการย้อมจะทำได้ดีหรือไม่มีส่วนสัมพันธ์กับปฏิกริยาของใยที่มีต่อต่างและกรดที่นำมาใช้ เมื่อสวมใส่มีความโปร่งเบา สวมใส่สบาย สีลายที่พรางต้องมีความเหมาะสมกับภูมิประเทศและสีติดคงทนเมื่อสวมใส่แล้วผู้ใช้มีความรู้สึกพอใจ มีความเป็นมาตรฐาน ผ้าสีพรางจะต้องถักทอด้วยเส้นใยที่เหมือนตลอดทั้งผืน มีความทนต่อปฏิกริยาต่างๆ คุณสมบัติของเส้นใยที่มาถักทอจะต้องได้มาตรฐานลวดลายของ สีพรางจะต้องเป็นลายพรางเดียวกันทั้งกองทัพ ลักษณะการใช้งานตัดเย็บเป็นชุดเพื่อสวมใส่ตามขนาดร่างกายของแต่ละบุคคล ความปลอดภัยผ้าสีพรางที่สวมใส่จะต้องไม่ระคายเคืองหรือเป็นอันตรายต่อผู้สวมใส่อันเกิดจากเส้นใยผ้าหรือสีย้อม

๒. แนวความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผบ.ทบ. ได้อนุมัติให้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของชุดสนามให้เป็นไปตามรูปแบบหรือกฎกระทรวงที่กำหนดไว้ และให้กรมพลธิการทหารบกใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดหาและแจกจ่ายเมื่อวันที่ ๘ พ.ค.๔๐ และได้กำหนดคุณลักษณะของผ้าที่นำมาตัดเย็บ โดยกำหนดคุณลักษณะเฉพาะชั่วคราวเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดหาประจำปี ๔๓ ทั้งนี้ ได้เปลี่ยนแปลงคุณลักษณะเฉพาะที่มีใช้อยู่เดิมในส่วนของเนื้อหา จากเดิมซึ่งเป็นผ้าใยผสมประกอบด้วยใยสังเคราะห์ร้อยละ ๖๕ และฝ้ายร้อยละ ๓๕ ทอหลายสองแบบกาบารดีนเป็นแบบใยผสมประกอบด้วยด้ายยืนเป็นใยผสม อัตราส่วนใยฝ้ายร้อยละ ๘๐ ผสมใยสังเคราะห์ร้อยละ ๒๐ ส่วนด้ายพุ่งเป็นฝ้ายล้วน การทอเป็นแบบลายขัด (หนังสือ กบ.ทบ. ต่อที่ กท ๐๔๐๔/๗๔๔๐ ลงวันที่ ๖ มิ.ย.๔๓ เรื่อง ขออนุมัติเปลี่ยนวัสดุทำผ้าสีพราง และขออนุมัติใช้คุณลักษณะเฉพาะ สป.ชั่วคราว สาย พธ.) และกรมพลธิการทหารบกได้รับอนุมัติให้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของชุดสนามให้เป็นไปตามรูปแบบงานวิจัยเพื่อศึกษาลวดลายสีพรางของผ้าที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว โดยได้รับอนุมัติยกเลิกและใช้คุณลักษณะเฉพาะ สป. สาย พธ. ใหม่ ได้แก่ รายการ ผ้าสีพราง (กรมพลธิการทหารบก) (หนังสือ กบ.ทบ. ที่ต่อ กท ๐๔๐๔/๑๐๗๓๓ ลงวันที่ ๒๕ ส.ค.๕๑ เรื่อง ขออนุมัติยกเลิกและใช้คุณลักษณะเฉพาะ สป. สาย พธ.) ดังนี้

คุณลักษณะทางการใช้งาน

๒.๑ คุณลักษณะเฉพาะ

คุณลักษณะเฉพาะ สป. สาย พธ. ที่ ทบ.๘๔๐๕๐๔๒/๒ หมายเลข สป. ๘๔๐๕-๓๕-๒๓๔-๐๐๒๙ ชื่อ สป. เครื่องแบบสนาม หน่วยนับ ๑ ชุด

๒.๑.๑ คุณลักษณะเฉพาะในการใช้งาน

ใช้สวมใส่ร่างกาย เพื่อเป็นเครื่องแบบทหารในการปฏิบัติหน้าที่

๒.๑.๒ คุณลักษณะเฉพาะในทางเทคนิค

๒.๑.๒.๑ คุณสมบัติผ้าที่ใช้ในการตัดเย็บ เป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะ สป. สาย พธ. ผ้าสีพรางที่ ทบ. อนุมัติใช้ในราชการเป็นฉบับปัจจุบัน

๒.๑.๒.๒ ผ้าทำขอบเอว แนวสาบกางเกงด้านใน แนวอกและคอเสื้อ ด้านในใช้ผ้าชนิดเดียวกับผ้า ตัวเสื้อและกางเกง ส่วนผ้าทำกระเป๋ากางเกง เป็นผ้าลายขัดฟอกขาว หรือผ้าลายขัดสีกาก็แกมเขียว มีคุณสมบัติ จำนวนเส้นด้ายใน ๒๕.๔ มิลลิเมตร ไม่น้อยกว่าด้ายยืน ๙๐ เส้น ด้ายพุ่ง ๕๐ เส้น แรงดึง ไม่น้อยกว่าทางด้ายยืน ๕๐ กิโลกรัมแรง ทางด้ายพุ่ง ๓๐ กิโลกรัมแรง น้ำหนัก ไม่น้อยกว่า ๑๐๐.๐ กรัมต่อตารางเมตร ความคงทนต่อการซักฟอก สีไม่ตก ในน้ำผงซักฟอก

๒.๑.๓ ด้ายที่ใช้เย็บ ใช้ด้ายเย็บฝ้ายสีกาก็แกมเขียว เบอร์ ๔๐ มีแรงดึงต่ำสุด ไม่น้อยกว่า ๙.๘ นิวตัน และสีไม่ตกในน้ำผงซักฟอก ฝีเข็มในการตัดเย็บ ๘ - ๑๐ ฝีเข็ม ต่อ ๒๕.๔ มิลลิเมตร

๒.๑.๔ กระดุม ใช้กระดุมเทอร์โมเซตติงพลาสติกสีกาก็แกมเขียวชนิด ไม่มีขอบ ๔ รู ขนาด เส้นผ่านศูนย์กลาง 19.0 ± 0.3 มิลลิเมตร ความหนา 5.0 ± 0.2 มิลลิเมตร

๒.๑.๕ ลักษณะกางเกงสนามชายาวสีพราง เป็นกางเกงชายาว มีกระเป๋าด้านหน้าในแนวตะเข็บกางเกงด้านบน ข้างละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าคอปกปากกระเป๋าด้านบนไม่มีปกกระเป๋าด้านหลังมีกระเป๋าด้านหลัง ๒ กระเป๋า เป็นกระเป๋าคอปกปากกระเป๋าด้านบนมีปกกระเป๋ารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ๒ ดุม ตรงมุมปกกระเป๋าด้านบนในแนวตะเข็บกางเกงทั้งสองข้างมีกระเป๋าคอปกปากกระเป๋าด้านบนมีปกกระเป๋ารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสตรงกลางพับจีบ ๒ จีบ ชายหน้าและชายล่างเย็บติดกับกางเกง ชายหลังพับจีบเพื่อให้ขยายได้ มีปกกระเป๋ารูปสี่เหลี่ยม ชายปกกระเป๋าด้านบนและด้านหน้า ๒ เย็บติดกับขากางเกงจัตุรัสที่กึ่งกลางปกกระเป๋าด้านบนและมุมปกกระเป๋าด้านบนที่เปิดแห่งละ ๑ ดุม รัดเข็มขัดทั้งหมดซ่อนไว้ด้านในฝากระเป๋าคอปกปากกระเป๋าด้านบนบริเวณข้างลำตัวซ้าย - ขวา มีแผ่นปรับรัด - ขยายเอว ข้างละ ๑ แผ่น ชายเป็นรูปสี่เหลี่ยมขึ้นไปทางด้านหน้า ด้านในของแผ่นปรับรัด - ขยายเอว และขอบกางเกงติดแถบแปรงไนลอน - สักหลาด เพื่อใช้ปรับขนาดเอว ให้มีขนาดเล็กกลงได้ข้างละ ๑ นิ้ว

๒.๑.๕.๑ กางเกงมีหัวร่องเข็มขัด จำนวน ๗ หัว ขนาดกว้าง ๑.๓ + ๑.๕ เซนติเมตร ยาว ๕.๐ + ๐.๒ เซนติเมตร

๒.๑.๕.๒ แนวสาบกางเกง ใช้ซิปปทงเหลือง ขนาดความกว้างของฟันซิปป ๕.๗ + ๐.๒ มิลลิเมตร แถบผ้าประกอบฟันซิปปสีทงก็แถมเขียว และสีไม่ตกในน้ำผงซักฟอก และมีชุดขอเกี่ยวโลหะชนิดตอกเกี่ยวรัดเอวกางเกง หรือใช้กระดุมพลาสติก

๒.๑.๖ ลักษณะตัวเสื้อสนามคอเปิดสีพราง ตัวเสื้อปล่อยยาวถึงสะโพก ปกเสื้อแบบ มุมปกแหลม ตัวเสื้อด้านหน้าผ่าตลอดไม่มีสาบ มีดุม ๖ ดุม ที่ปามีอินทรธนูจัตุรัส ข้างละ ๑ ดุม ปลายอินทรธนูรูปสี่เหลี่ยม แขนเสื้อยาวรูปทรงกระบอก ภายในแขนเสื้อเพิ่มผ้ารองแขนจากกึ่งกลางแขนเสื้อท่อนบนกับแขนเสื้อท่อนล่างพองาม ที่ปลายแขนเสื้อทั้งสองข้างตรงด้านในชิดลำตัวติดแผ่นรัดข้อมือขนาดกว้าง ๔.๐ เซนติเมตร ยาว ๑๐.๐ เซนติเมตร ชายเป็นรูปสี่เหลี่ยมขึ้นไปทางด้านหลัง จัตุรัส ๑ ดุม ติดกับแขนเสื้อ และในแนวเดียวกันมีดุมอีก ๑ ดุม สำหรับปรับขนาดปลายแขนเสื้อเพื่อรัดข้อมือ ที่แขนเสื้อด้านขวาเหนือข้อศอกมีกระเป๋าคอปก ขนาดกว้าง ๙.๐ เซนติเมตร สูง ๑๒.๐ เซนติเมตร ขยายได้ ๒.๕ เซนติเมตร มีปกกระเป๋ารูปสี่เหลี่ยม จัตุรัส ๑ ดุม ที่แขนเสื้อด้านซ้ายเหนือข้อศอกมีที่หนีบดินสอหรือปากกา ขนาดกว้าง ๖.๐ เซนติเมตร สูง ๑๒.๐ - ๑๔.๐ เซนติเมตร

๒.๑.๖.๑ ตัวเสื้อด้านหน้ามีกระเป๋าด้านบนและกระเป๋าด้านล่างข้างละ ๒ กระเป๋า เป็นกระเป๋าคอปกปากกระเป๋าด้านบนมีปกกระเป๋ารูปสี่เหลี่ยม ชายข้างทั้งสองข้างพับจีบเพื่อให้ขยายได้ชายล่างเย็บติดกับตัวเสื้อ มีปกกระเป๋ารูปสี่เหลี่ยม จัตุรัส ๒ ดุม กระเป๋าด้านล่างให้ชายล่างของกระเป๋ายู่อุดกับตะเข็บชายเสื้อพองาม

๒.๑.๖.๒ ตัวเสื้อด้านหลังในแนวเอว ติดแผ่นปรับรัด-ขยายเอว ขนาดกว้าง ๔.๐ เซนติเมตร ยาว ๑๐.๐ เซนติเมตร ๒ แผ่น (ซ้าย - ขวา) ชายเป็นรูปสี่เหลี่ยมขึ้นไปทางด้านหลัง จัตุรัส ๑ ดุม และติดกับตัวเสื้อในแนวเดียวกันอีกข้างละ ๑ ดุม ห่างจากดุมแรก พองาม ประมาณ ๓.๐ - ๕.๐ เซนติเมตร เพื่อใช้ปรับขนาดรัดเอว

๒.๑.๖.๓ รัดเข็มขัดที่แนวอกและกระเป๋าด้านบนให้ซ่อนไว้ภายในเสื้อ และด้านในของฝากระเป๋าด้านบน

๒.๑.๗ ขนาด ตามตารางที่ ๒-๑ ขนาดเครื่องแบบสนาม หรือตามความต้องการของทางราชการ

ตารางที่ ๒-๑ ขนาดเครื่องแบบสนาม

ขนาด เสื้อ	เล็ก (S)	กลาง (M)	ใหญ่ (L)	ใหญ่พิเศษ (XL)	ใหญ่ใหญ่พิเศษ (XXL)
รอบคอ	๑๕	๑๕ ๑/๒	๑๖	๑๖ ๑/๒	๑๗
รอบอก	๓๘	๔๐	๔๒	๔๔	๔๖
ไหล่กว้าง	๑๗	๑๗ ๑/๒	๑๘ ๑/๒	๑๙	๑๙ ๑/๒
แขนยาว	๒๔	๒๕	๒๖	๒๗	๒๘
ปลายแขนกว้าง	๗ ๑/๒	๘	๘	๘ ๑/๒	๘ ๑/๒
ตัวยาว	๒๙	๓๐	๓๑	๓๒	๓๒

ขนาด กางเกง	เล็ก (S)	กลาง (M)	ใหญ่ (L)	ใหญ่พิเศษ (XL)	ใหญ่ใหญ่พิเศษ (XXL)
รอบเอว	๒๙	๓๒	๓๕	๓๘	๔๑
รอบสะโพก	๔๐	๔๒	๔๔	๔๖	๔๘
รอบเป้า	๒๘	๒๙	๓๐	๓๑	๓๒
ตัวยาว	๔๒	๔๒	๔๓	๔๔	๔๕
ปลายขากว้าง	๙	๙	๙ ๑/๒	๑๐	๑๐

หมายเหตุ หน่วยวัด : นิ้ว

ขนาดต่าง ๆ ให้มีค่าคลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน ๑/๔ นิ้ว

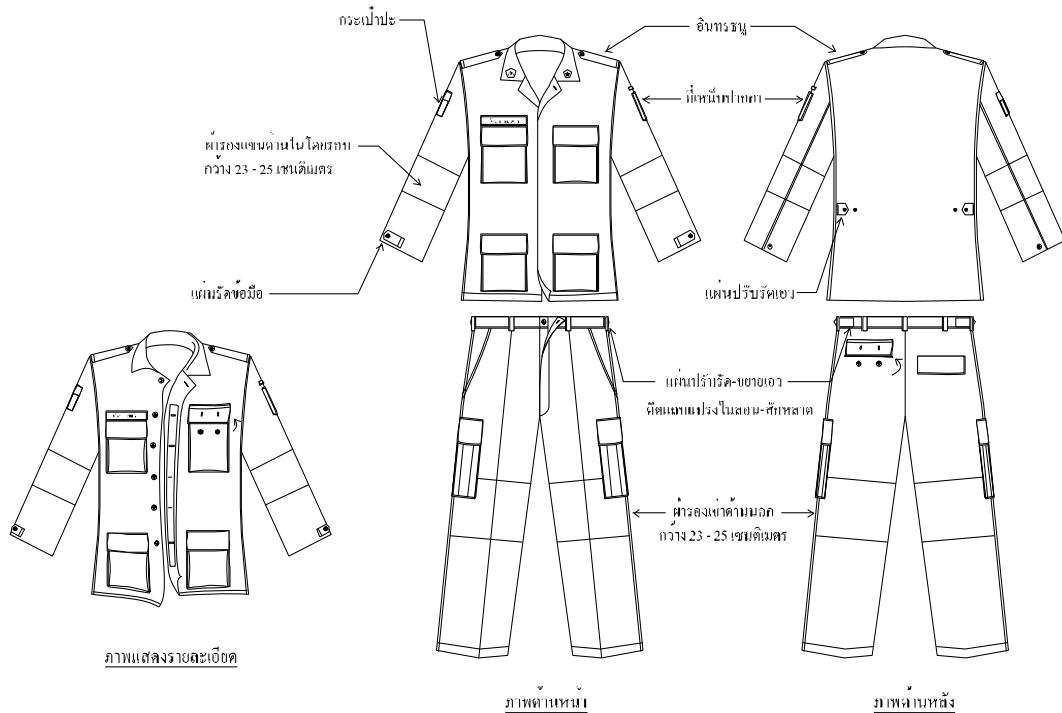
ที่มา : กรมพลธิการทหารบก, ๒๕๕๔

๒.๑.๘ การตัดเย็บ และการประกอบ แบบตะเข็บคู่ และตะเข็บเดี่ยว
ประณีต เรียบร้อย

๒.๒ คุณลักษณะเฉพาะในการออกแบบ

เป็นเสื้อสนามคอเปิดแขนยาว และกางเกงสนามขายาวสีพราง รูปร่าง
ลักษณะ ตามภาพที่ ๒ - ๕ รูปร่างลักษณะเครื่องแบบสนาม หรือเป็นไปตามพระราชบัญญัติ
เครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารบก และแก้ไขเพิ่มเติม
โดยกฎกระทรวง ฯ ฉบับปัจจุบัน

แผนภาพที่ ๒ - ๕ รูปร่างลักษณะเครื่องแบบสนาม

ที่มา : กรมพลธิการทหารบก, ๒๕๕๔

๒.๓ การบรรจุและหีบห่อ

บรรจุถุงพลาสติก ถุงละ ๑ ชุด และบรรจุกล่องกระดาษตามมาตรฐาน
ท้องตลาด

๒.๔ ข้อกำหนดอื่น ๆ

๒.๔.๑ เป็นของใหม่ ไม่เคยใช้งานมาก่อนและสามารถใช้งานได้

๒.๔.๒ รายละเอียดนอกเหนือจากที่กำหนด ให้ถือตามความต้องการของทาง
ราชการ

๒.๕ วิธีการตรวจสอบ

๒.๕.๑ ตรวจสอบตามคุณลักษณะเฉพาะ โดยใช้เครื่องมือทดสอบของ กรม
พลานามัยทหารบก

๒.๕.๒ ขนาด โดยการวัด

๒.๕.๓ ความประณีต เรียบร้อย โดยการตรวจพินิจและทดลองใช้

๓. แนวความคิดของผู้ใช้งาน

จ.ส.อ.พรรษา สังข์ป่า (ไทยรัฐ , ออนไลน์ , ๒๕๕๓) “การใส่ชุดทหารในหน้าร้อน ถือว่าค่อนข้างหนักหนาอยู่เหมือนกันครับ เพราะเครื่องแบบที่ใส่อุปกรณ์เต็มตัวไป ไทnje เสื้อ-กางเกงเป็นผ้าที่มีความหนาพิเศษ พอเข้าช่วงหน้าร้อนเลยมีเหงื่อออกและร้อนมากๆ ยิ่งเป็น ชุดเกราะแบบที่ผมใส่นี้นั้นจะทำให้ร้อนยิ่งขึ้นไปอีก แกรมมีน้ำหนักเยอะด้วย อุปกรณ์ที่สวมใส่นอกจากเสื้อและกางเกงแล้ว ก็จะมี สายโยงบ่า เข็มขัดสนาม กระตักน้ำ หมวกแคบบ้า ซึ่งเป็น สิ่งอุปกรณ์ประจำตัวทหารยังเพิ่มภาระความหนักและความร้อนเพิ่มขึ้นอีก ๒ เท่า แต่ยั้งดีที่มี เสื้อข้างในไว้ซับเหงื่อทำให้ร่างกายเย็นขึ้นบ้าง”

ส.อ.อดุลย์ ถิ่นพนา (ไทยรัฐออนไลน์ , ออนไลน์ , ๒๕๕๓) “ผมว่ามันก็ร้อนปกตินะ แต่บางทีถ้ารู้สึกไม่ไหวจริงๆ ก็จะถอดเสื้อครึ่งท่อนเหลือแต่ซับในตัวเดียว ส่วนถ้าทำหน้าที่ ตอนกลางคืนจะดีกว่าเพราะไม่ร้อนมากเหมือนกลางวัน”

พลทหาร พณินทร หอมหวาน (ไทยรัฐ , ออนไลน์ , ๒๕๕๓) “การสวม เครื่องแบบทหารในหน้าร้อนทำให้รู้สึกอึดอัดมากๆ ครับ บางทีหงุดหงิดอารมณ์เสียเหมือนกัน เพราะทั้งเสื้อกางเกงผ้ามันค่อนข้างหนา และยังมีอุปกรณ์เพิ่มอีกทั้งสายโยงบ่า เข็มขัดสนาม กระตักน้ำ หมวกแคบบ้า มันยิ่งทำให้ตัวเราแน่นไปหมด ผมก็พยายามหาวิธีคลายร้อนในเวลาที่อากาศ ร้อนจัดๆ ตอนทำหน้าที่อย่างหาที่ร่มๆ ยืนบ้าง ดื่มน้ำเย็นๆ ให้ชื่นใจ และทำจิตใจให้สบายดีกว่า เพราะคิดมากไปมันก็ยังร้อน”

๔. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต

๔.๑.๑ ทฤษฎีทางสังคมวิทยา (ทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม)

รีดเดอร์ (Reeder, ๑๙๗๑ : ๔-๕ อ้างถึงในภัทรธิดา ผลงาม, ๒๕๔๔ : ๓๗ - ๓๘) นักสังคมวิทยาชาวชนบทได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การกระทำหรือ พฤติกรรมของบุคคลและตั้งเป็นทฤษฎี อธิบายว่า เหตุผลในการตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของ บุคคลนั้นประกอบด้วย ปัจจัยหลายประการซึ่งรวมเรียกว่า “กลุ่มเหตุผลของความเชื่อหรือไม่เชื่อ” (Believes and Disbelieves) หรือเหตุผลในการตัดสินใจ กล่าวว่าการตัดสินใจของบุคคลมิได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยเพียงประการเดียว อาจจะมีกลุ่มของเหตุผลที่มาจากปัจจัยต่างๆ ช่วยสนับสนุนในการ ตัดสินใจและอาจจะเปลี่ยนไปตามแต่ละบุคคล ในแต่ละสถานการณ์ กลุ่มของเหตุผลในการตัดสินใจ อาจจะมาจากปัจจัยต่อไปนี้

๔.๑.๑.๑ ปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) ประกอบด้วย

เป้าประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย (Goal) หมายถึง สิ่งที่ผู้กระทำต้องการให้เกิดขึ้นจากการกระทำ

ความเชื่อ (Belief Orientation) หมายถึง ความคิด ความรู้ที่ผู้กระทำเข้าใจในเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เกิดความเชื่อและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกระทำทางสังคม ซึ่งผู้กระทำจะเป็นผู้เลือกของการกระทำให้สอดคล้องกับความเชื่อของเขา

มาตรฐานค่านิยม (Value Standard) เป็นสิ่งที่ผู้กระทำได้รับมาจากความเชื่อ ทศนคติ ลักษณะนิสัยซึ่งเป็นเกณฑ์ที่จะตัดสินใจว่าดีหรือไม่ดี ค่านิยมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคม เป็นตัวชักนำให้ผู้กระทำ กระทำให้เป็นไปตามค่านิยมตนเอง

นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habits and Customs) คือ รูปแบบของการแสดงออกที่ผู้กระทำได้รับการกระตุ้นให้แสดงออกมา จนเป็นรูปแบบที่แน่นอนและมีมารยาท

๔.๑.๑.๒ ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ประกอบด้วย

ความคาดหวัง (Expectations) หมายถึง การที่ผู้กระทำมีความเข้าใจและเชื่อว่าผู้คาดหวังในตัวเขา เขาจึงได้กระทำ

ข้อผูกมัด (Commitment) คือสิ่งที่ผู้กระทำมีความเชื่อว่า เขาถูกผูกพันที่ต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ เขาจึงรู้สึกว่าเขามีข้อผูกพันที่จะต้องกระทำตามอิทธิพลของข้อผูกพันนั้น

แรงเสริม (Forces) คือ สิ่งที่เป็นตัวกระตุ้น และนำไปสู่การตัดสินใจและการกระทำทางสังคม ในขณะที่ผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น เขาจะรู้สึกว่าเขาได้รับแรงเสริมให้กระทำ

๔.๑.๑.๓ ปัจจัยสนับสนุน (Able Factors)

โอกาส (Opportunity) หมายถึง สถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้กระทำมีทางเลือกในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งผู้กระทำจะตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมในการกระทำทางสังคมตามสถานการณ์นั้น

ความสามารถ (Ability) หมายถึง ความรู้สึกที่ผู้กระทำรู้ถึงความสามารถของตนเองที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จในการกระทำนั้นๆ ได้ ผู้กระทำจะตัดสินใจและกระทำทางสังคมเพราะเขารู้สึกว่าเขาสามารถที่จะทำให้สำเร็จได้ในสถานการณ์นั้น

การสนับสนุน (Support) หมายถึง สิ่งที่จะกระทำคาดหวังจะได้รับจากผู้อื่นในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เขาจะตัดสินใจกระทำเมื่อมีความรู้สึกว่ามีสิ่งสนับสนุนให้ลงมือกระทำสิ่งนั้น

๔.๒ ทฤษฎีด้านการพราง

คำจำกัดความ การพราง คือ การใช้สิ่งใด ๆ ในการทำให้บุคคล อาวุธ ยุทโธปกรณ์ หรือพื้นที่ ณ ตำแหน่งที่อยู่ มองดูแล้วเหมือนกับสิ่งแวดล้อม การพรางของบุคคลมีกฎง่าย ๆ และแน่นอนอยู่ว่า จะต้องทำให้การสังเกตการณ์ของบุคคลอื่นไม่สามารถตรวจจับได้ หรือตรวจจับได้ยาก

ถึงแม้ว่าเครื่องแบบสนามสมัยใหม่ซึ่งโดยมากแล้วจะมีการใช้สีพรางรูปแบบต่าง ๆ ก็ตาม ก็อาจมีเป็นบางครั้งที่ใช้ไม่ได้ผล ถ้านำไปใช้ในสภาพแวดล้อมที่ผิด เช่น ในเมือง จะทำให้เกิดเป็นจุดเด่น ถ้าจะทำการสู้รบในพื้นที่ที่มีประชาชนหนาแน่น ควรใช้สีพรางที่ประกอบด้วยสีเทา สีน้ำตาล และสีแสดทึบ ๆ ซึ่งจะเป็นการดีกว่าที่จะใช้สีพรางที่มีรูปแบบสำหรับการรบในป่ากึ่งไม้ ใบหญ้าที่มีอยู่ในธรรมชาติ ที่นำมาใช้เปรียบกับหมวกเหล็กและยุทธภัณฑ์อื่น ๆ ถ้าใช้ไปเป็นเวลานานเกินไปสีจะซีดจางลงและจะเปลี่ยนสี ไปไม้ต่าง ๆ จะแห้งและม้วนงอ เป็นผลให้ได้ใบซึ่งมีสีซีดกว่าปรากฏขึ้น อาจใช้ใบเฟิร์นสีเขียวเข้มและใบไม้ต่าง ๆ เปรียบกับหมวกเหล็กในขณะที่อยู่ในป่า และต่อมาพบว่าขณะกำลังเคลื่อนที่ผ่านทุ่งหญ้าที่โล่งและมีสีจางกว่าเพื่อป้องกันมิให้เกิดข้อผิดพลาดดังกล่าว จึงควรตรวจสอบและเปลี่ยนแปลงการพรางตัวอยู่เสมอ ผิวหนังมนุษย์ก็จำเป็นต้องได้รับการพรางด้วย โดยการใช้แท่งซีผึ้งที่มีสีสำหรับทาเพื่อการพราง หรืออาจใช้ครีมสำหรับทาผิวเพื่อการพรางตัวที่มีขายในท้องตลาดก็ได้ แท่งซีผึ้งสำหรับทาเพื่อการพรางตัวของสหรัฐที่แจกให้กับทหาร จะมีสีเขียวอ่อนและสีเหมือนดิน ใช้สำหรับทาพรางตัวเมื่ออยู่ในพื้นที่ที่มีกิ่งไม้ใบหญ้าที่เป็นสีเขียว ส่วนแท่งซีผึ้งสีดินและสีขาว ใช้สำหรับทาเมื่ออยู่ในพื้นที่ที่มีหิมะปกคลุม ถ้าไม่มีแท่งซีผึ้งหรือครีมสำหรับทาพรางตัวดังกล่าว ให้ใช้ผงถ่านที่ได้จากการเผาไม้ไม้คอร์กเปลือกไม้ สำหรับทาตัวบริเวณที่ต้องการสีที่มืดทึบ และใช้โคลนทาในบริเวณที่ต้องการสีอ่อน สีมืดให้สำหรับทาส่วนที่สูงเด่น เช่น จมูก โหนกแก้ม คาง หู และหน้าผาก สีอ่อนใช้สำหรับทาในบริเวณใต้ตา ใต้จมูกและใต้คาง การทาสีพรางตัวของสหรัฐก่อนที่จะทาควรใช้น้ำมันทาผิวเด็กหรือโลชั่นสำหรับทาผิวหนึ่ง ๒ - ๓ หยดทาผิวเราให้ทั่วเสียก่อน จะทำให้แท่งซีผึ้งดังกล่าวทาได้ง่าย การทาสีพรางลงบนผิวหนึ่ง ควรจะกระทำตามห้วงเวลา เพราะซีผึ้งที่ทาอาจหลุดลอก เนื่องจากการเคลื่อนไหว และจากการที่เหงื่อออก รูปแบบของการทาสีพรางใบหน้าให้ทาสีอ่อนก่อนในขั้นแรกให้ทั่วใบหน้า แล้วจึงทาสีมืดเป็นรูปสี่เหลี่ยมข้าวหลามตัดหลาย ๆ รูป โดยทาให้รูปสี่เหลี่ยมดังกล่าวตัดผ่านบริเวณในแนวตั้งและแนวนอนของตา จมูก และปาก

๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ การศึกษาวิจัย การออกแบบลายพราง (CAMOUFLAGED DESIGN FOR SOLDIER UNIFORMS) ของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทุมธานี ได้ออกแบบลายพรางไว้ มี ๒ ลักษณะ คือ

๕.๑.๑ ลายพรางป่า เป็นการพรางให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ป่าทึบ ป่าโปร่ง ทะเลทราย เป็นต้น

๕.๑.๒ ลายพรางเมือง เป็นการพรางให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อาคาร ตึก บ้านพักอาศัย

ลายพรางทั้งสองนี้โดยมากมีวัตถุประสงค์ เช่นเดียวกันคือการทำให้สิ่งที่ถูกพรางกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม แต่ลายพรางในเมืองนั้นเป็นสิ่งที่ค่อนข้างจะยังใหม่และมีน้อยแบบมาก จึงยังไม่ค่อยจะมีผู้ใคร่จัก โดยส่วนใหญ่มักจะใช้สีในการพรางมากกว่าลาย เช่น ชุดสีดำ สีเทาเข้ม และสีน้ำเงินเข้ม ดังนั้นจึงมีความคิดที่จะมีการออกแบบลายที่เหมาะสมมากกว่านี้ขึ้นมาทดแทน โดยเน้นคุณภาพของสีและเน้นเนื้อผ้าให้มีคุณภาพดี เหมาะกับภูมิอากาศในประเทศไทยที่มีอากาศร้อนชื้น

๕.๒ **ตาข่ายพรางตา VIS/NIR Barracuda Technologies PTY I** (ผลการศึกษาใช้เป็นข้อกำหนดตาข่ายพรางของกรมการทหารช่าง) ที่ประสงค์จะใช้คลุมบนยานพาหนะ และอาวุธยุทโธปกรณ์ให้พ้นจากการมองเห็นด้วยสายตา หรือการสอดแนมด้วยแสงใกล้อินฟราเรด (NIR – NEAR INFRARED RECONNAISSANCE)

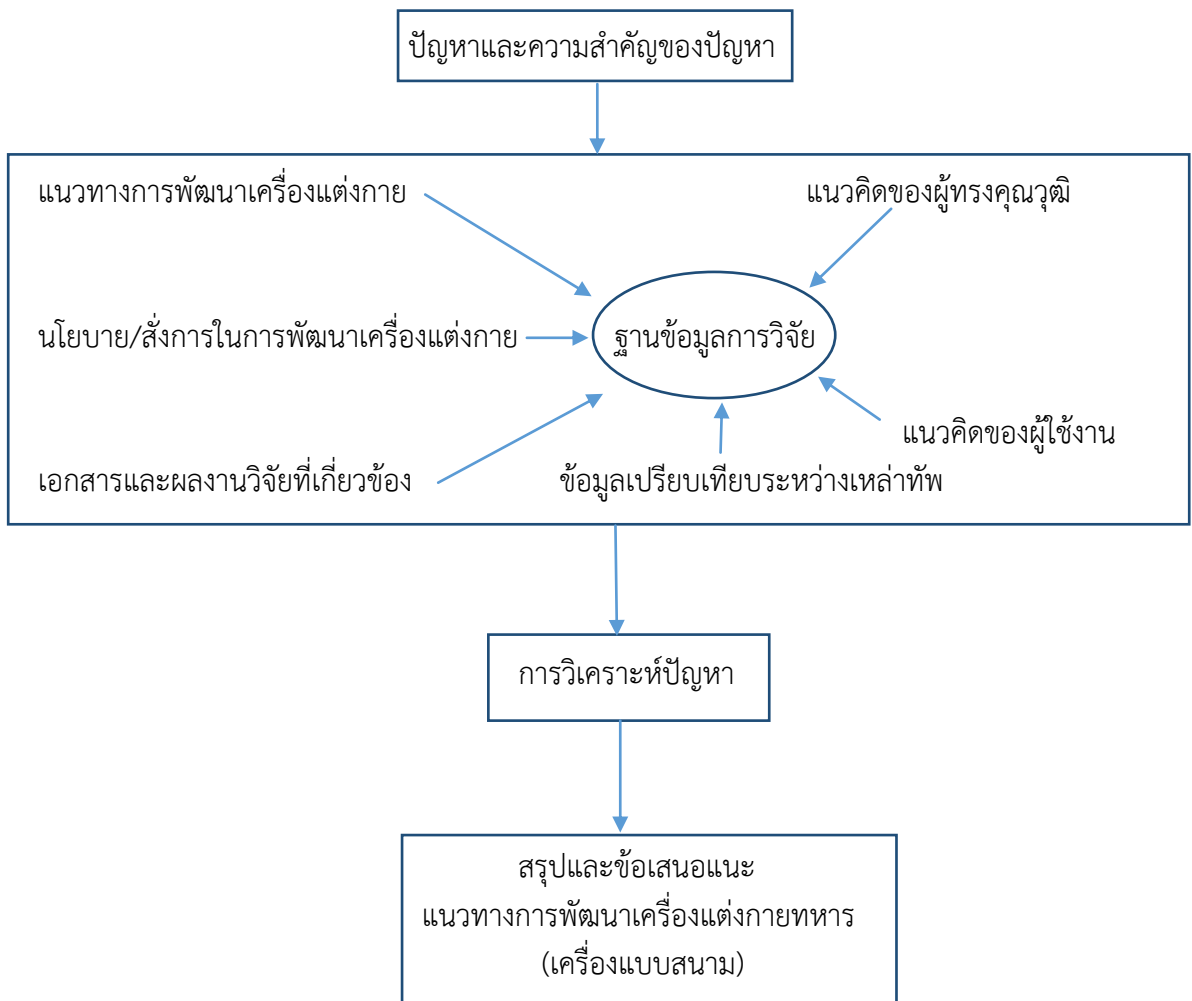
๕.๓ **โครงการวิจัยและพัฒนาผ้าสีพราง** (ปี พ.ศ.๒๕๔๔) โดย กรมพลธิการทหารบก วัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาวิจัยให้ได้ต้นแบบผ้าสีพรางที่นำไปตัดเย็บชุดสนามที่มีความเหมาะสม ทั้งลวดลายการพราง สี และชนิดของผ้าที่ใช้ เพื่อให้ได้มาตรฐานสามารถนำไปใช้ได้ในภูมิประเทศต่าง ๆ ของไทย โดยสามารถพรางต่อการสังเกตเห็นได้ในระยะ ๑๐ เมตร จากภาพถ่ายหรือวิธีทัศนวิสัยในลักษณะของการพรางให้กลมกลืนกับสภาพภูมิประเทศ และเพื่อให้เป็นไปตามหลักการส่งกำลังบำรุง ได้ผ้าสีพรางที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ผลการวิจัยพบว่าสามารถพัฒนาผ้าสีพรางขึ้นไปได้อีกระดับหนึ่ง ซึ่งยังเหลือขั้นตอนการออกแบบลวดลายการพราง แต่ยังคงขาดงบประมาณในการดำเนินการ

๕.๔ **การวิจัยความต้องการผ้าสีพรางสำหรับตัดชุดฝึกพราง** ของข้าราชการกรมพลธิการทหารบก ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยการศึกษาวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการผ้าสีพรางของข้าราชการ กรมพลธิการทหารบก ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการผ้าสีพรางของข้าราชการ กรมพลธิการทหารบก ตามปัจจัยบุคคล และปัจจัยด้านงาน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อผ้าสีพรางที่ใช้ในปัจจุบัน กับความต้องการผ้าสีพรางของข้าราชการ กรมพลธิการ -ทหารบก ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการ กรมพลธิการทหารบก มีความต้องการผ้าสีพรางอยู่ในระดับมาก ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยต่าง ๆ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการผ้าสีพรางของข้าราชการ กรมพลธิการทหารบก ได้แก่ อายุ และอายุรับราชการ ส่วนเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระดับชั้นยศ พื้นที่ปฏิบัติงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ตั้งปกติเฉลี่ยต่อปี และระยะเวลาในการปฏิบัติงานภาคสนามเฉลี่ยต่อปี ไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการผ้าสีพรางของข้าราชการ กรมพลธิการทหารบก รวมทั้งความคิดเห็นที่มีผลต่อผ้าสีพรางที่ใช้ในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการผ้าสีพรางของข้าราชการ กรมพลธิการทหารบกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๕ **การศึกษาคุณภาพชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน** (สุบัน โยทุม, ๒๕๔๔ : ก) ศึกษาพบว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๕.๗๐ มีคุณภาพชีวิตในการทำงานระดับปานกลาง มีเพียง ร้อยละ ๒๓.๗๐ มีคุณภาพชีวิตในการทำงานระดับสูง เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับคุณภาพชีวิตในการทำงานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเพศ อายุ ปัจจัยด้านครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับอาชีพคู่สมรส ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับรายได้คู่สมรสและความพอเพียงของรายได้ และปัจจัยด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหัวหน้าสถานีตำรวจ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๕ ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้งานเครื่องแบบสนาม

สรุป

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเครื่องแต่งกายกองทัพบกได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ ในการตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับกำลังพลของกองทัพบกนั้น บุคคลที่เกี่ยวข้องในฝ่ายต่างๆ จะต้องพิจารณาตัดสินใจถึงความเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการนำไปปฏิบัติได้จริงเป็นหลักสำคัญ เรียนรู้และปรับแก้จุดบกพร่องเพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

บทที่ ๓

ปัญหาในการพัฒนาเครื่องแต่งกายทหาร (เครื่องแบบสนาม)/ การวิเคราะห์ปัญหา

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก ในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก ประกอบด้วย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การเปรียบเทียบรูปแบบการพัฒนาเครื่องแต่งกายของเหล่าทัพต่างๆ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรที่เป็นทหาร ดังนี้

๑. ประชากร

๑.๑ ทหารประจำการ ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง/ผู้บริหาร ฝ่ายอำนวยการ ผู้อำนวยการกองส่งกำลังบำรุง และเจ้าหน้าที่ส่งกำลัง สังกัดกรมพลธิการทหารบก จำนวน ๑๕ นาย

๑.๒ ทหารกองประจำการ ประกอบด้วย ทภ.๑, ทภ.๒, ทภ.๓ และ ทภ.๔ จำนวนทั้งสิ้น ๒๐๐ นาย

๒. กลุ่มตัวอย่าง

๒.๑ สัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้บริหารระดับสูง/ผู้บริหาร จำนวน ๕ นาย และตอบแบบสอบถามฝ่ายอำนวยการ ผู้อำนวยการกองส่งกำลังบำรุง และเจ้าหน้าที่ส่งกำลัง สังกัดกรมพลธิการทหารบก จำนวน ๑๐ นาย รวมทั้งสิ้น ๑๕ นาย

๒.๒ ทหารกองประจำการของ ทภ.๑, ทภ.๒, ทภ.๓ และ ทภ.๔ เพื่อตอบแบบสอบถาม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดจากตารางสำเร็จรูปของเครซซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, ๑๙๗๐ : ๖๐๗ - ๖๑๐ อ้างถึงใน พันโท สมบูรณ์ ณ หนองคาย, ๒๕๔๘ : ๕๗) จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องใช้คือ ๑๖๒ นาย แต่ในการศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๒๐๐ นาย (ทภ.๑ = ๕๐ นาย, ทภ.๒ = ๕๐ นาย, ทภ.๓ = ๕๐ นาย และ ทภ.๔ = ๕๐ นาย) เนื่องจากมีทหารกองประจำการที่ใช้เครื่องแบบสนามในทุกกองทัพภาค

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัยในเชิงปริมาณและคุณภาพ คือ แบบสอบถาม และแนวสัมภาษณ์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑. แบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังนี้

ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเครื่องแต่งกาย (ประเภทเครื่องแบบสนาม) ของกำลังพลกองทัพบก แบ่งเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับบุคคล ได้แก่ ประเภทกำลังพล, ระดับการศึกษา, ประสบการณ์ทำงาน และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานเครื่องแบบสนาม ได้แก่ ความถี่การใช้งานเครื่องแบบสนาม, ความถี่การใช้งานเครื่องแบบสนาม (กรณีใช้งานแบบต่อเนื่องไม่ได้ซัก), ความถี่ในการซักเครื่องแบบสนาม และเครื่องแบบสนามเมื่อผ่านการซัก (ซักด้วยมือ, ซักด้วยเครื่องซักผ้า) และการรีด

ตอนที่ ๓ ความพึงพอใจของผู้ใช้เกี่ยวกับการใช้งานเครื่องแบบสนาม ในด้านความคงทน, ด้านความสะดวกสบายในการสวมใส่, ด้านการดูแลรักษา, ด้านความสามารถในการพราง และด้านความต้องการเครื่องแบบสนามของผู้ใช้ โดยนำมาตราวัดแบบ Rating Scale มาปรับใช้เป็น ๕ ระดับ คือ พึงพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	เกณฑ์การให้คะแนน
มากที่สุด	๕
มาก	๔
ปานกลาง	๓
น้อย	๒
น้อยที่สุด	๑

จากการให้คะแนนดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยแบ่งเกณฑ์ในการวัดครั้งนี้ ออกเป็น ๕ ระดับ โดยวิเคราะห์เป็นรายข้อรวมคะแนนในข้อนั้นแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ การแปลผลของจอห์น ดับเบิลยู เบส (John W. Best, ๑๙๗๐ : ๑๘๐ - ๑๙๐ อ้างถึงใน สุมาลี ศรีพุทธรินทร์, ๒๕๔๐ : ๖๙) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๔.๕๐ - ๕ หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุดต่อเครื่องแบบสนาม

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๓.๕๐ - ๔.๔๙ หมายถึง มีความพึงพอใจมากต่อเครื่องแบบสนาม

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๕๐ - ๓.๔๙ หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลางต่อเครื่องแบบสนาม

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๕๐ - ๒.๔๙ หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยต่อเครื่องแบบสนาม

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐ - ๑.๔๙ หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุดต่อเครื่องแบบสนาม

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นในเรื่องของปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๒. แนวสัมภาษณ์

แนวสัมภาษณ์แบบเจาะลึกครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งคำถามเพื่อสัมภาษณ์บุคคลที่ทำงานสายงานด้านการส่งกำลังบำรุง โดยใช้คำถามที่จัดเตรียมไว้แล้วในแบบสัมภาษณ์เพื่อขอทราบแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเครื่องแต่งกาย เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องแบบสนามของกำลังพลกองทัพกในขอบเขต ๔ ด้าน คือ แนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนามกองทัพก, ความรับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม, ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และผลที่ได้รับจากการดำเนินการ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูง/ผู้บริหารจำนวน ๕ นาย และตอบแบบสอบถามฝ่ายอำนวยการ ผู้อำนวยการกองส่งกำลังบำรุง และเจ้าหน้าที่ส่งกำลัง สังกัด กรมพลธิการทหารบก จำนวน ๑๐ นาย รวมทั้งสิ้น ๑๕ นาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๒.๑ ท่านมีแนวทางในการพัฒนาเครื่องแบบสนามของกองทัพกอย่างไร

๒.๒ ท่านมีความรับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม ของกองทัพกอย่างไร

๒.๓ ท่านเคยประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ ต่อเครื่องแบบสนามของกองทัพกหรือไม่ อย่างไร

๒.๔ ผลที่ได้รับจากการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม

**เปรียบเทียบรูปแบบการพัฒนาเครื่องแต่งกายของเหล่าทัพต่างๆ
(กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม)**

๑. เครื่องแบบสนามกองทัพก (กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วย เครื่องแบบทหารบก ฉบับที่ ๘๐ ลง ๙ พ.ย.๔๒)

- ๑.๑ เครื่องแบบสนาม (เครื่องแบบพลทหาร)(กฎกระทรวง, ๒๕๔๒ :๙) ประกอบด้วย
- (ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว
 - (ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว
 - (ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว
 - (ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัสดุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ
 - (จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า
- เครื่องแบบสนามตาม (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้
- เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

๑.๒ เครื่องแบบสนาม (เครื่องแบบนักเรียนนายสิบและนายทหารประทวน)
(กฎกระทรวง, ๒๕๔๒ :๙๓) ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัสดุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบสนามตาม (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้

เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

๑.๓ เครื่องแบบสนาม (เครื่องแบบนักเรียนนายทหาร) (กฎกระทรวง, ๒๕๔๒ :๙๔) ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัสดุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบสนามตาม (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้

เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

๑.๔ เครื่องแบบสนาม (เครื่องแบบนายดาบและนายทหารสัญญาบัตร) (กฎกระทรวง ๒๕๔๒ :๙๘) ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีกากีแกมเขียว หรือหมวกทรงอ่อนสีดำ หรือหมวกเหล็กสีกากีแกมเขียว

(ข) เสื้อคอเปิดสีกากีแกมเขียว หรือเสื้อสนามคอเปิดสีกากีแกมเขียว

(ค) กางเกงขายาวสีกากีแกมเขียวแบบฝึก หรือกางเกงสนามขายาวสีกากีแกมเขียว

(ง) เข็มขัดด้ายถักหรือวัสดุเทียมด้ายถักสีกากีแกมเขียวหรือสีดำ

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือรองเท้าเดินป่า

เครื่องแบบสนามตาม (ก) (ข) และ (ค) ในบางโอกาสจะใช้สีกากีแกมเขียวที่ระบายหรือแต้มด้วยสีอื่นเพื่อให้กลมกลืนกับภูมิประเทศก็ได้

เครื่องแบบชนิดนี้ให้ใช้เครื่องสนามประกอบด้วย

๒. เครื่องแบบสนามกองทัพเรือ (กฎกระทรวง (พ.ศ.๒๕๑๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารเรือ ฉบับที่ ๑๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบกองทัพเรือ ว่าด้วยเครื่องแบบและวิธีแต่งเครื่องแบบ พุทธศักราช ๒๕๒๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

๒.๑ เครื่องแบบเฉพาะกาล นย.๕,๖

(ก) เครื่องแบบเมือทหารหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินปฏิบัติราชการปกติ

- หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีพราง
- เครื่องหมายศปักด้วยด้ายสีดำที่ชายคอเสื้อ
- เสื้อคอเปิดแขนยาวสีพรางปล่อยชาย มีอักษร “นาวิกโยธิน”
- กางเกงขายาวสีพราง
- เข็มขัดด้ายถักสีกากีแกมเขียว
- ถุงเท้าสีกากีแกมเขียว หรือสีดำ
- รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ

หมายเหตุ หน่วยรบพิเศษใช้หมวกเบเรต์สีพราง

แผนภาพที่ ๓-๑ เครื่องแบบเมือทหารหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินปฏิบัติราชการปกติ

ที่มา : กรมกำลังพลทหารเรือ,๒๕๕๖

(ข) เครื่องแบบเมือทหารหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินทำหน้าที่ยามรักษาการณ์
ในกรมกอง ยามใหญ่ฝึกหรือเตรียมพร้อม

- หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีพราง หรือหมวกเหล็กสีพราง
- เครื่องหมายศปักด้วยด้ายสีดำที่ชายคอเสื้อ
- เสื้อคอเปิดแขนยาวสีพรางปล่อยชาย มีอักษร “นาวิกโยธิน”
- กางเกงขายาวสีพราง
- เข็มขัดด้ายถักสีกากีแกมเขียว
- เข็มขัดสนามสีกากีแกมเขียว ประกอบสายโยงบ่าสีกากีแกมเขียว
- ถุงเท้าสีกากีแกมเขียว หรือสีดำ

- รองเท้าสูงครีมน่องหนังสีดำ หรือเดินป่า
- อาวุธประจำตัว ตามหน้าที่

แผนภาพที่ ๓-๒ เครื่องแบบเมื่อทหารหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินทำหน้าที่ยามรักษาการณ์ในกรมกอง ยามใหญ่ฝึกหรือเตรียมพร้อม

ที่มา : กรมกำลังพลทหารเรือ,๒๕๕๖

๒.๒ เครื่องแบบเฉพาะกาล นย.๗,๘

(ก) เครื่องแบบเมื่อทหารหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินปฏิบัติการในภูมิประเทศ

ตามคำสั่ง

- หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีพราง หรือหมวกเหล็กสีพราง
- เครื่องหมายศปักด้วยด้ายสีดำที่ชายคอเสื้อ
- เสื้อคอเปิดแขนยาวสีพรางปล่อยชาย มีอักษร “นาวิกโยธิน”
- กางเกงขายาวสีพราง
- เข็มขัดด้ายล็กสีกากีแกมเขียว
- เข็มขัดสนามสีกากีแกมเขียว ประกอบสายโยงบ่าสีกากีแกมเขียว
- ถุงเท้าสีกากีแกมเขียว หรือสีดำ
- รองเท้าสูงครีมน่องหนังสีดำ หรือเดินป่า
- อาวุธประจำตัว ตามหน้าที่

หมายเหตุ หน่วยรบพิเศษใช้หมวกเบเรต์สีพราง

แผนภาพที่ ๓-๓ เครื่องแบบเมื่อทหารหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินปฏิบัติภารกิจในประเทศตามคำสั่ง

ที่มา : กรมกำลังพลทหารเรือ,๒๕๕๖

(ข) เครื่องแบบเมื่อทหารหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินทำหน้าที่หน่วยระงับเหตุ

- หมวกเหล็กสีกากีแกมเขียวคาดสีขาว มีอักษร “นย.” สีน้ำเงินดำ
- เครื่องหมายยศปักด้วยด้ายสีดำที่ชายคอเสื้อ
- เสื้อคอเปิดแขนยาวสีพรางปล่อยชาย มีอักษร “นาวิกโยธิน”
- กางเกงขายาวสีพราง
- เข็มขัดด้ายถักสีกากีแกมเขียว ประกอบสายโยงบ่าสีกากีแกมเขียว
- ถุงเท้าสีกากีแกมเขียว หรือสีดำ
- รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ หรือเดินป่า
- อาวุธประจำตัว ตามหน้าที่

หมายเหตุ ประดับปลอกแขนสีแดง มีตราสมอสีขาวที่แขนขวา

แผนภาพที่ ๓-๔ เครื่องแบบเมื่อทหารหน่วยบัญชาการนาวิกโยธินทำหน้าที่หน่วยระงับเหตุ

ที่มา : กรมกำลังพลทหารเรือ,๒๕๕๖

๓. เครื่องแบบสนามกองทัพอากาศ (กฎกระทรวง(พ.ศ. ๒๕๑๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ว่าด้วยเครื่องแบบทหารอากาศ ฉบับที่ ๑๓

๓.๑ เครื่องแบบฝึก ประกอบด้วย

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนหรือหมวกเหล็กสีเทา

- ให้ใช้หมวกทรงอ่อนสีน้ำเงินดำได้ตามคำสั่ง ทอ. (เฉพาะ) ที่ ๔๑๑/๓๕

ลง ๒๗ ต.ค.๓๕

(ข) เสื้อฝึกสีเทา

(ค) กางเกงฝึกขายาวสีเทา

(ง) เช็ตขัดด้ายถักสีเทา

(จ) รองเท้าสูงครึ่งน่องหนังสีดำ

๓.๒ เครื่องแบบสนาม ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับเครื่องแบบฝึก และให้ใช้เครื่องสนามด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม มีวิธีการ ดังนี้

๑.๑ มีหนังสือถึง พลา ทภ.๑ - ทภ.๔ เพื่อขอความร่วมมือและขออนุญาตเก็บข้อมูล

๑.๒ ประสานการปฏิบัติกับพลา ทภ.๑ - ทภ.๔ เพื่อชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลกับทหารกองประจำการในพื้นที่ที่พลา ทภ.เลือกเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง

๑.๓ พลา ทภ. เข้าพบกลุ่มตัวอย่าง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขอความร่วมมือ พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถาม

๑.๔ แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน ๒๐๐ ชุด (ทภ. ละ ๕๐ ชุด)

๑.๕ รวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างได้ครบตามจำนวน ทั้งหมด ๒๐๐ ชุด และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แบบสอบถามสมบูรณ์ทั้งสิ้น ๒๐๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept Interview) ผู้บริหารระดับสูง/ผู้บริหาร จำนวน ๕ นาย และตอบแบบสอบถามฝ่ายอำนวยการ ผู้อำนวยการกองส่งกำลังบำรุง และเจ้าหน้าที่ส่งกำลัง สังกัด กรมพลาธิการทหารบก จำนวน ๑๐ นาย รวมทั้งสิ้น ๑๕ นาย เพื่อขอทราบแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกในศตวรรษที่ ๒๑ (กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๒.๑ แนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนามของกองทัพบก

๒.๒ ความรับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนามของกองทัพบก

๒.๓ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๒.๔ ผลที่ได้รับจากการดำเนินการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ทำการตอบแล้ว มาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) สถิติที่ใช้ในงานวิจัยคือค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล และค่าเฉลี่ย (Mean) อธิบายความพึงพอใจ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติและนำผลที่ได้ คือค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) โดยนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลทางสถิติ และนำมาวิเคราะห์หาข้อเท็จจริงจากการใช้งานจริงของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการผลิตเครื่องแบบสนามต่อไป

บทที่ ๔

การพัฒนาเครื่องแต่งกายทหาร(เครื่องแบบสนาม)

ในการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก ในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งศึกษาจากทหารประจำการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก ทั้งผู้บริหาร ฝ่ายอำนวยการ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ดังกล่าวของกรมพลธิการทหารบก ตลอดจนทหารกองประจำการของหน่วยใช้ในพื้นที่ ทภ. ต่างๆ ผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม

ในการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับระเบียบวิธีวิจัย เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม จากทหารกองประจำการในพื้นที่ ทภ.๑ - ๔ ผลการศึกษา ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไป

ในการวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลทหารกองประจำการจาก ทภ.๑, ทภ.๒, ทภ.๓ และ ทภ.๔ จำนวนหน่วยละ ๕๐ นาย รวมเป็น ๒๐๐ นาย ผลการวิเคราะห์ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ ๔-๑

ตารางที่ ๔-๑ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อายุ		
๑๙ - ๒๐ ปี	๕	๒.๕
๒๑ - ๒๓ ปี	๑๘๑	๙๐.๕
๒๔ - ๒๖ ปี	๑๔	๗.๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐
สถานภาพ		
โสด	๑๖๕	๘๒.๕
สมรส	๒๐	๑๐.๐
ม่าย/หย่า/แยกกันอยู่	๐	๐
อยู่ร่วมกันนอกสมรส	๑๕	๗.๕
รวม	๒๐๐	๑๐๐

ตารางที่ ๔-๑ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ประถมศึกษา	๔๑	๒๐.๕
มัธยมศึกษา	๑๔๓	๗๑.๕
อนุปริญญา	๑๒	๖.๐
ปริญญาตรีขึ้นไป	๔	๒.๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐
ประสบการณ์ทำงาน/จำนวนปี ที่รับราชการทหาร		
ต่ำกว่า ๑ ปี	๕๔	๒๗.๐
๑ - ๒ ปี	๑๑๘	๕๙.๐
มากกว่า ๒ ปี	๒๘	๑๔.๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐
ภารกิจที่ใช้งานร่วมกับ เครื่องแบบสนามที่ได้รับมอบ		
ในที่ตั้งปกติ	๑๗๖	๘๘.๐
ในสนาม	๒๔	๑๒.๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔ - ๑ แสดงให้เห็นว่า ทหารกองประจำการในพื้นที่กองทัพภาคที่ ๑ - ๔ ส่วนใหญ่มีอายุ ๒๑ - ๒๓ ปี ร้อยละ ๙๐.๕ เป็นโสด ร้อยละ ๘๒.๕ และมีวุฒิทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ ๗๑.๕ เป็นกำลังพลที่ปฏิบัติภารกิจในที่ตั้งปกติ ร้อยละ ๘๘.๐ และปฏิบัติราชการสนาม ร้อยละ ๑๒.๐

๒. ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานเครื่องแบบสนาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ทหารกองประจำการในพื้นที่กองทัพภาคที่ ๑ - ๔ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น ๒๐๐ นาย ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานเครื่องแบบสนาม ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ ๔ - ๒

ตารางที่ ๔-๒ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลการใช้งานเครื่องแบบสนาม

ข้อมูลการใช้เครื่องแบบสนาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ความถี่การใช้งานเครื่องแบบสนาม		
น้อยกว่า ๓ ครั้ง/สัปดาห์	๓๖	๑๘.๐
๓ - ๕ ครั้ง/สัปดาห์	๑๔๒	๗๑.๐
มากกว่า ๕ ครั้ง/สัปดาห์	๒๒	๑๑.๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐
ความถี่การใช้งานเครื่องแบบสนาม(แบบต่อเนื่องไม่ได้ซึก)		
ใช้งาน ๑ วัน	๑๓	๖.๕
ใช้งานต่อเนื่อง ๒ วัน	๑๔๙	๗๔.๕
ใช้งานต่อเนื่อง ๓ วันขึ้นไป	๓๘	๑๙.๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐
ความถี่ในการซึกเครื่องแบบสนาม		
๑ ครั้ง/สัปดาห์	๙๕	๔๗.๕
๒-๓ ครั้ง/สัปดาห์	๘๖	๔๓.๐
มากกว่า ๔ ครั้ง/สัปดาห์	๑๙	๙.๕
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐
การปฏิบัติต่อเครื่องแบบสนามเมื่อผ่านการซึกแล้วท่านรีดหรือไม่รีด		
รีด	๑๐๒	๕๑.๐
ไม่รีด	๙๘	๔๙.๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔-๒ เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานเครื่องแบบสนาม ประกอบด้วย ความถี่ในการใช้งานเครื่องแบบสนาม ความถี่การใช้งานเครื่องแบบสนาม (แบบต่อเนื่องไม่ได้ซึก) ความถี่ในการซึกเครื่องแบบสนาม และการปฏิบัติต่อเครื่องแบบสนามเมื่อผ่านการซึก มีรายละเอียด ดังนี้

ความถี่ในการใช้งานเครื่องแบบสนาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งานเครื่องแบบสนาม ๓ - ๕ ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ ๗๑.๐ และใช้งานน้อยกว่า ๕ ครั้ง/สัปดาห์น้อยที่สุด ร้อยละ ๑๑.๐

ความถี่ในการใช้งานเครื่องแบบสนาม (แบบต่อเนื่องไม่ได้ซึก) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้งานต่อเนื่อง ๒ วัน ร้อยละ ๗๔.๕ และใช้งานต่อเนื่อง ๑ วัน น้อยที่สุด ร้อยละ ๖.๕

ความถี่ในการซักเครื่องแบบสนาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการซักเครื่องแบบสนาม ๑ ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ ๔๗.๕ และมีความถี่ในการซักมากกว่า ๔ ครั้ง/สัปดาห์ น้อยที่สุด ร้อยละ ๙.๕

การปฏิบัติต่อเครื่องแบบสนามเมื่อผ่านการซัก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รีดด้วยตนเอง ร้อยละ ๕๑.๐ และไม่รีดด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๐

ตารางที่ ๔-๓ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้เครื่องแบบสนามในด้านความคงทน

ประเด็นคำถาม	จำนวนและร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ผ้าสีพรางที่ใช้มีความคงทนต่อการซักฟอกและการขัดถู	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๐๔	คุณภาพปานกลาง
ผ้าสีพรางที่ใช้เนื้อผ้ามีความคงทนรูปทรงไม่เปลี่ยนแปลงง่าย แม้ได้รับความชื้น	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๒๒	คุณภาพปานกลาง
ผ้าสีพรางที่ใช้พบว่ามีความคงทนต่อการฉีกขาด และไม่เปื่อยยุ่ยง่าย เมื่อมีสภาพชื้นแฉะ	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๓๔	คุณภาพปานกลาง
ผ้าสีพรางที่ใช้เมื่อผ่านการซักไม่รัดหรือหลวมจนเกินไป	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๔๐	คุณภาพปานกลาง
ผ้าสีพรางที่ใช้เมื่อผ่านการใช้งานไประยะหนึ่งแล้วสีผ้าไม่ซีดจาง	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๒.๗๔	คุณภาพปานกลาง
คุณภาพโดยรวม	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๑๔	คุณภาพปานกลาง

จากตารางที่ ๔-๓ แสดงให้เห็นว่า คุณภาพของเครื่องแบบสนามด้านความคงทนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.40$) คือผ้าสีพรางที่เมื่อผ่านการซักไม่รัดหรือหลวมเกินไป รองลงมา ($\bar{X}=3.34$) คือ ผ้าสีพรางที่ใช้พบว่ามีความคงทนต่อการฉีกขาด และไม่เปื่อยยุ่ยง่าย เมื่อมีสภาพชื้นแฉะ และข้อที่มีคุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมได้แก่ ($\bar{X}=3.04$) ผ้าสีพรางที่ใช้มีความคงทนต่อการซักฟอกและการขัดถู และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=2.74$) ผ้าสีพรางที่ใช้เมื่อผ่านการใช้งานไประยะหนึ่งแล้วสีผ้าไม่ซีดจาง

ตารางที่ ๔-๔ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้
เครื่องแบบสนามในด้านความสะดวกสบายในการสวมใส่

ประเด็นคำถาม	จำนวนและร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ผ้าสีพรางที่ใช้ซับเหงื่อได้ดี	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๓๔	คุณภาพปานกลาง
ผ้าสีพรางที่ใช้คงตัวดี ไม่อ่อนนิ่ม เมื่อถูกความชื้น	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๔๐	คุณภาพปานกลาง
ผ้าสีพรางที่ใช้ระบายความร้อนได้ดี ไม่อบอ้าวขณะสวมใส่	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๕๐	คุณภาพมาก
ผ้าสีพรางที่ใช้เนื้อผ้าไม่ระคายเคือง ตัวเวลาสวมใส่ และไม่เกิดอาการ แพ้	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๕๖	คุณภาพมาก
ผ้าสีพรางที่ใช้เมื่อสวมใส่สามารถ ระบายอากาศได้ดี ไม่มีกลิ่นอับชื้น	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๒๒	คุณภาพปานกลาง
คุณภาพโดยรวม	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๔๐	คุณภาพปานกลาง

จากตารางที่ ๔ - ๔ แสดงให้เห็นว่า คุณภาพของเครื่องแบบสนามด้านความสะดวก
สบายในการสวมใส่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
ผู้ที่มีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.56$) คือ ผ้าสีพรางที่ใช้เนื้อผ้าไม่ระคายเคืองตัวเวลา
สวมใส่และไม่เกิดอาการแพ้ รองลงมา ($\bar{X}=3.50$) คือ ผ้าสีพรางที่ใช้ระบายความร้อนได้ดีไม่อบอ้าว
ขณะสวมใส่ และข้อที่มีคุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมได้แก่ ($\bar{X}=3.34$) ผ้าสีพรางที่ใช้ซับเหงื่อได้ดี และ
ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.22$) ผ้าสีพรางที่ใช้เมื่อสวมใส่สามารถระบายอากาศได้ดี ไม่มีกลิ่นอับชื้น

ตารางที่ ๔-๕ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้
เครื่องแบบสนามในด้านการดูแลรักษา

ประเด็นคำถาม	จำนวนและร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ผ้าสีพรางที่ใช้ซักง่าย แห้งไว	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๖๙	คุณภาพมาก
ผ้าสีพรางที่ใช้ไม่เป็นรอยยับเมื่อ ผ่านการซักฟอก	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๒๕	คุณภาพปานกลาง
ผ้าสีพรางที่ใช้มีความง่ายในการรีด	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๕	คุณภาพมาก

ตารางที่ ๔-๕ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้
 เครื่องแบบสนามในด้านการดูแลรักษา (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	จำนวนและร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ผ้าสีพรางคงตัวเมื่อผ่านการรีดและ ไม่อ่อนตัวเมื่อถูกความชื้น	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๓๔	คุณภาพปานกลาง
ผ้าสีพรางเมื่อนำไปใช้ถูกโคลนหรือ สิ่งสกปรกแล้ว สามารถทำความสะอาด สะอาดได้โดยง่าย	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๒๖	คุณภาพปานกลาง
คุณภาพโดยรวม	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๔๐	คุณภาพปานกลาง

จากตารางที่ ๔ - ๕ แสดงให้เห็นว่า คุณภาพของเครื่องแบบสนามด้านการดูแลรักษา
 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๐$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจที่มี
 ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=๓.๖๙$) คือ ผ้าสีพรางที่ใช้ซักรีดง่ายแห้งไว รองลงมา ($\bar{X}=๓.๕๐$) คือ ผ้าสีพรางที่ใช้มี
 ความง่ายในการรีด และข้อที่มีคุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมได้แก่ ($\bar{X}=๓.๓๔$) ผ้าสีพรางคงตัวเมื่อผ่าน
 การรีดและไม่อ่อนตัวเมื่อถูกความชื้น และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=๓.๒๕$) ผ้าสีพรางที่ใช้ไม่เป็นรอยยับเมื่อ
 ผ่านการซักฟอก

ตารางที่ ๔-๖ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้
 เครื่องแบบสนามในด้านการพรางตัว

ประเด็นคำถาม	จำนวนและร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
พรางตัวได้ดีในระยะ ๑๐๐ เมตร	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๔.๖	คุณภาพมากที่สุด
พรางตัวได้ดีในระยะ ๕๐ เมตร	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๖๙	คุณภาพมาก
พรางตัวได้ดีในระยะ ๑๐ เมตร	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๕	คุณภาพมาก
ไม่สามารถพรางตัวได้	๒๐๐(๑๐๐.๐)	-	-
คุณภาพโดยรวม	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๙๓	คุณภาพมาก

จากตารางที่ ๔ - ๖ แสดงให้เห็นว่า คุณภาพของเครื่องแบบสนามด้านการพรางตัว
 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจที่มี
 ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=๔.๖$) คือ พรางตัวได้ดีในระยะ ๑๐๐ เมตร รองลงมา ($\bar{X}=๓.๖๙$) คือ พรางตัวได้ดี
 ในระยะ ๕๐ เมตร และพรางตัวได้ดีในระยะ ๑๐ เมตร ($\bar{X}=๓.๓๔$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔-๗ แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ในการวัดระดับความต้องการเครื่องแบบสนาม
ของผู้ใช้

ประเด็นคำถาม	จำนวนและร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ท่านคิดว่าเครื่องแบบสนามไม่ จำเป็นต้องรีด (พิจารณาเพียง เนื้อผ้าโดยไม่คำนึงถึงจิบแขนเสื้อ และจิบกางเกง)	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๔๐	คุณภาพปานกลาง
ท่านต้องการผ้าสีพรางที่มีลวดลาย สวยงาม	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๓๔	คุณภาพปานกลาง
ท่านต้องการผ้าสีพรางที่มีลวดลาย เหมือน หรือกลมกลืนกับภูมิ ประเทศ	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๕๖	คุณภาพมาก
ท่านต้องการผ้าสีพรางที่ระบาย อากาศได้ดีไม่มีกลิ่นอับชื้น	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๕	คุณภาพมาก
ท่านต้องการเครื่องแบบสนามที่ มีสีเข้มและไม่ซีดจางง่าย	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๖๙	มาก
ความต้องการโดยรวม	๒๐๐(๑๐๐.๐)	๓.๔๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔ - ๗ แสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้มีความต้องการเครื่องแบบสนาม ในภาพรวม
อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ใช้มีความต้องการที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด ($\bar{X}=3.69$) คือ ต้องการเครื่องแบบสนามที่มีสีเข้มและไม่ซีดจางง่าย รองลงมา ($\bar{X}=3.56$) คือ
ท่านต้องการผ้าสีพรางที่มีลวดลายเหมือน หรือกลมกลืนกับภูมิประเทศ, ผ้าสีพรางที่ระบายอากาศได้ดี
ไม่มีกลิ่นอับชื้น ($\bar{X}=3.50$) และเครื่องแบบสนามไม่จำเป็นต้องรีด (พิจารณาเพียงเนื้อผ้าโดยไม่
คำนึงถึงจิบแขนเสื้อ และจิบกางเกง) ($\bar{X}=3.40$) ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.34$) คือผ้า
สีพรางที่มีลวดลายสวยงาม

แนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษา เครื่องแบบสนาม

ในการศึกษาขั้นตอนนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการศึกษา ดังนี้
การสัมภาษณ์ครั้งนี้ เพื่อให้ทราบแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการพัฒนา
เครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ที่ปรึกษา
พธ.ทบ., ผู้บริหาร, ผู้อำนวยการกองส่งกำลังบำรุง และเจ้าหน้าที่ส่งกำลังบำรุง สังกัด พธ.ทบ.
ที่ดำเนินการต่อสิ่งอุปกรณ์ประเภทเครื่องแบบสนาม ผลการสัมภาษณ์ สรุปได้ ดังนี้

๑. แนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนาม ทบ.

แนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนาม ทบ. (ใหม่) การปรับปรุงเครื่องแบบสนาม เป็นไปตามนโยบายของ กองทัพบก กล่าวคือ ผบ.ทบ. ได้อนุมัติใช้เครื่องแบบสนาม ทบ. (ใหม่) ตามหนังสือ ผบ.ทบ. ที่ กท ๐๔๐๓๑๕๘๘๑ ลง ๑๗ ธ.ค.๕๗ (อนุมัติเมื่อ ๒๒ ธ.ค.๕๗) โดยเป็นผลจากการพิจารณาที่ประชุมเห็นว่าการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบเครื่องสนาม ทบ. (ใหม่) มีความเหมาะสม เนื่องจากเครื่องแบบสนามที่ ทบ. ใช้อยู่ในปัจจุบันได้มีการจัดทำและใช้งานมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ซึ่งผลจากการใช้งานที่ผ่านมา ส่วนประกอบบางส่วนไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและการใช้งาน ตามภารกิจที่มีความหลากหลายในปัจจุบัน

โดยเครื่องแบบสนาม ทบ. (ใหม่) ได้มีการวิจัยพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบ เพื่อแก้ไขปัญหา/ข้อขัดข้องจากเครื่องแบบสนาม ทบ. ปัจจุบัน รวมทั้งหน่วยที่เกี่ยวข้องได้นำข้อมูล เครื่องแบบสนามของ ทบ. มิตรประเทศมาพิจารณาเปรียบเทียบ ข้อดี/ข้อเสีย เหตุผลและความจำเป็นในการใช้งานของส่วนประกอบต่างๆ เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาใช้ประโยชน์ในการดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไข รายละเอียดของเครื่องแบบสนาม ทบ. (ใหม่) เพิ่มเติม ให้มีความทันสมัยและเหมาะสม กับการใช้งานของกำลังพล

ทั้งนี้ เพื่อให้เครื่องแบบสนาม ทบ. (ใหม่) สามารถสนองต่อความต้องการทางด้าน ยุทธการทั้งในยามปกติ และยามสงคราม ตลอดจนมีความสง่างาม ทนทาน คล่องแคล่ว และ สะดวกสบายยิ่งขึ้น

จากการสัมภาษณ์ รองเจ้ากรมพลธิการทหารบก มีความเห็นเพิ่มเติมว่า แนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนามควรศึกษาคุณสมบัติของเนื้อผ้าเครื่องแบบสนามที่เหมาะสมใน การใช้งาน, ศึกษาปัญหาจากการใช้งานเครื่องแบบสนามในปัจจุบัน และความต้องการของกำลังพลที่ มีต่อเครื่องแบบสนาม

๒. ความรับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม

รองเจ้ากรมพลธิการทหารบก ได้รับมอบอำนาจจากเจ้ากรมพลธิการทหารบก ให้รับผิดชอบกิจการสายพลธิการในด้านการส่งกำลังบำรุง ซึ่งการพัฒนาคุณภาพเครื่องแต่งกาย กำลังพลเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและสำคัญ เพื่อให้กำลังพลกองทัพบกมีคุณภาพชีวิตด้าน เครื่องแต่งกายที่ดีขึ้น

เจ้าหน้าที่ (แผนกควบคุม) กทบ.พท.ทบ. ดำเนินการขออนุมัติจัดทำคุณลักษณะ เฉพาะ สป., ประสานหน่วยใช้ (นขต.ทบ.) ขอกรรมการในการจัดทำคุณลักษณะเฉพาะ สป. และ อนุมัติใช้คุณลักษณะเฉพาะ สป.

เจ้าหน้าที่ (แผนกวิจัยและพัฒนา) ดำเนินการวิจัยและพัฒนาเครื่องแบบสนามให้ เป็นไปตามนโยบายของ ทบ. เนื่องจากกรมพลธิการทหารบกเป็นหนึ่งในกรมฝ่ายยุทธบริการที่มี หน้าที่รับผิดชอบในการส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ของกองทัพบก ซึ่งเหล่าสายพลธิการได้รับมอบหมายให้ รับผิดชอบ ดังนั้น จึงเป็นสาเหตุให้ต้องมีการวิจัยและพัฒนาสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ ผ้าสีพรางของกรมพลธิการทหารบก ถือว่าเป็นสิ่งอุปกรณ์ประเภทหนึ่งที่สำคัญ และ จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของกำลังพล จึงได้มีการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อาทิ การเพิ่มเติม คุณลักษณะที่สามารถพรางได้ทั้งกลางวัน และกลางคืน (สามารถป้องกันการตรวจจับด้วยกล้อง ตรวจจับการณกลางคืนได้) ในระยะ ๑๐ เมตรขึ้นไป แต่ไม่ได้มุ่งเน้นถึงคุณภาพของการใช้งาน

โดยจะเห็นว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอได้มีการพัฒนาสารตกแต่งมากขึ้น ดังนั้น การตกแต่งผ้าด้วยสารเคมี ที่มีคุณสมบัติด้านการยับของผ้าย่อมสามารถกระทำได้ หากแต่ต้องมีการศึกษาสารเคมีที่เหมาะสมกับเนื้อผ้า อัตราส่วนผสมที่เหมาะสม ที่ไม่ทำอันตรายต่อผู้สวมใส่ หรือเป็นไปตามที่มาตรฐานอุตสาหกรรมกำหนด

ผู้บัญชาการทหารบก ได้กรุณาสั่งการให้แก้ปัญหการยับง่าย การต้องรีดชุดเครื่องแบบสนามทุกครั้งของพลทหาร กรมพลธิการทหารบก (กรมพลธิการทหารบก,๒๕๕๖ : ข.,ค.) จึงได้พัฒนาคุณภาพของผ้าสีพราง (สำหรับตัดเครื่องแบบสนาม) เพื่อจุดประสงค์ให้กำลังพลได้สวมใส่ผ้าที่ดูแลรักษาง่ายขึ้น (Easy Care) และมีความปลอดภัยขณะปฏิบัติงานบนผ้าพรางทหาร (IR Camouflage) ได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนา เรื่อง โครงการพัฒนาคุณสมบัติผ้าสีพราง (สำหรับตัดเครื่องแบบสนาม) ของ กรมพลธิการทหารบก ด้านการต้านการยับและป้องกันการตรวจจับด้วยกล้องตรวจการณ์กลางคืน ผลการดำเนินงาน พบว่า กรมพลธิการทหารบก ได้ดำเนินการศึกษาต้นแบบยุทธโศปกรณ์ และดำเนินการสร้างต้นแบบผ้าสีพรางจนประสบความสำเร็จ ได้ผ้าสีพรางต้นแบบที่สามารถต้านการยับที่ระดับ ๓ ของมาตรฐาน AATCC 124-2010 และป้องกันการตรวจจับด้วยกล้องตรวจการณ์กลางคืนได้ โดยเมื่อนำเครื่องแบบสนามงานวิจัยมาทำการทดสอบความคงทนทั้งก่อนและภายหลังการใช้งาน ในภาพรวมพบว่า เครื่องแบบสนามดังกล่าวยังมีค่าความคงทนของสีผ้า ต่อแสง ต่อผงซักฟอก ต่อเหงื่อในสภาพกรด-ด่าง ต่อคลอรีนในน้ำ, ความคงทนต่อแรงฉีกขาดของผ้า, ความคงทนต่อแรงดึงขาดของผ้าผ่านเกณฑ์ตามคุณลักษณะเฉพาะสิ่งอุปกรณ์สายพลธิการ รายการผ้าสีพราง (สำหรับตัดเครื่องแบบสนาม) ที่กรมพลธิการทหารบกกำหนด เมื่อทำการทดสอบความสามารถในการป้องกันการตรวจจับด้วยกล้องตรวจการณ์กลางคืน (ด้วยเครื่อง Spectrophotometer) พบว่า เครื่องแบบสนามดังกล่าวยังคงมีความสามารถในการสะท้อนคลื่นอินฟราเรดได้ครบทุกสี และไม่ซ้อนทับกันตลอดช่วงความยาวคลื่นอินฟราเรดที่กำหนด

การนำสารสังเคราะห์มาใช้กับผ้าหรือสิ่งทอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันยูง เช่น กองทัพอากาศ เยอรมันนี ฝรั่งเศส โปรตุเกส สเปน ตุรกี และลิทัวเนีย เป็นต้น กรมพลธิการทหารบก (กรมพลธิการทหารบก,๒๕๕๗ : ข.,ค.) จึงได้พัฒนาเครื่องแบบสนามเพิ่มเติม เรื่อง โครงการพัฒนาคุณสมบัติผ้าสีพราง (สำหรับตัดเครื่องแบบสนาม) ของกรมพลธิการทหารบก ด้านการกันยูงและป้องกันการตรวจจับด้วยกล้องตรวจการณ์กลางคืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติการทางยุทธวิธี เป็นการลดการสูญเสียหรือเจ็บป่วยของกำลังพล เป็นการเพิ่มขวัญและกำลังใจให้แก่กำลังพลขณะปฏิบัติภารกิจในสนาม และยังเป็นการพัฒนาองค์ความรู้แก่กองทัพบกอีกในหนึ่งด้วย ผลการดำเนินงาน พบว่า กรมพลธิการทหารบก ได้ดำเนินการศึกษาต้นแบบยุทธโศปกรณ์และดำเนินการสร้างต้นแบบผ้าสีพรางจนประสบความสำเร็จ ได้ต้นแบบผ้าสีพรางที่มีคุณสมบัติด้านการกันยูง และสามารถป้องกันการตรวจจับด้วยกล้องตรวจการณ์กลางคืนได้ โดยเมื่อนำเครื่องแบบสนามงานวิจัยมาทำการทดสอบความคงทนทั้งก่อนและภายหลังการใช้งาน ในภาพรวมพบว่า เครื่องแบบสนามดังกล่าว ยังมีค่าความคงทนของสีผ้า ต่อแสง ต่อผงซักฟอก ต่อเหงื่อในสภาพกรด-ด่าง ต่อคลอรีนในน้ำ,ความคงทนต่อแรงฉีกขาดของผ้า,ความคงทนต่อแรงดึงขาดของผ้า ผ่านเกณฑ์ตามคุณลักษณะเฉพาะสิ่งอุปกรณ์สายพลธิการ รายการผ้าสีพราง (สำหรับตัดเครื่องแบบสนาม) ที่กรมพลธิการทหารบกกำหนด เมื่อทำการทดสอบความสามารถในการป้องกันการตรวจจับด้วยกล้องตรวจการณ์กลางคืน (ด้วยเครื่อง Spectrophotometer) พบว่า

เครื่องแบบสนามดังกล่าวยังคงมีความสามารถในการสะท้อนคลื่นอินฟราเรดได้ครบทุกสี และไม่ซึบซับกันตลอดช่วงความยาวคลื่นอินฟราเรดที่กำหนด และเมื่อทำการทดสอบคุณสมบัติด้านการกันยูง (Knock Down Effect) พบว่า ผ้ายังคงมีความสามารถป้องกันยูงได้ทั้งก่อนและภายหลังการทดลองใช้งาน

กรมพลธิการทหารบก ได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนา ร่วมกับบริษัท โรงงานพิมพ์ย้อมผ้าไทย จำกัด (มหาชน) เรื่อง โครงการพัฒนาคุณสมบัติผ้าสีพราง (สำหรับตัดเครื่องแบบสนาม) ของกรมพลธิการทหารบก ด้านการทนไฟและการป้องกันการตรวจจับด้วยกล้องตรวจการณ์กลางคืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาต้นแบบผ้าสีพราง (สำหรับตัดเครื่องแบบสนาม) ให้สามารถทนการติดไฟของผ้าและป้องกันการตรวจจับด้วยกล้อง ตรวจการณ์กลางคืน ศึกษาความคงทนของผ้าเมื่อผ่านการผึกด้วยสารเคมีทั้งก่อนและภายหลังการใช้งาน ผลการดำเนินงานพบว่า ได้ดำเนินการศึกษาต้นแบบยูทโทปรกรณ์และดำเนินการสร้างต้นแบบผ้าสีพรางจนประสบความสำเร็จได้ผ้าสีพรางต้นแบบที่สามารถทนไฟและป้องกันการตรวจจับด้วยกล้องตรวจการณ์กลางคืนได้ โดยเมื่อนำเครื่องแบบ-สนามงานวิจัยมาทำการทดสอบความคงทนทั้งก่อนและภายหลังการใช้งาน ในภาพรวมพบว่า เครื่องแบบสนามดังกล่าว ยังมีค่าความคงทนของสีผ้า ต่อแสง ต่อผงซักฟอกต่อเหงื่อในสภาพกรด-ด่าง ต่อคลอรีนในน้ำ, ความคงทนต่อแรงฉีกขาดของผ้า, ความคงทนต่อแรงดึงขาดของผ้า ผ่านเกณฑ์ตามคุณลักษณะเฉพาะสิ่งอุปกรณ์สายพลธิการ รายการผ้าสีพราง (สำหรับตัดเครื่องแบบสนาม) ที่ กรมพลธิการทหารบกกำหนด เมื่อทำการทดสอบความสามารถในการป้องกันการตรวจจับด้วยกล้องตรวจการณ์กลางคืน (ด้วยเครื่อง Spectrophotometer) พบว่า เครื่องแบบสนามดังกล่าวยังคงมีความสามารถในการสะท้อนคลื่นอินฟราเรดได้ครบทุกสี และไม่ซึบซับกันตลอดช่วงความยาวคลื่นอินฟราเรดที่กำหนด โดยเมื่อทำการทดสอบคุณสมบัติด้านการทนไฟ พบว่า ผ้ายังคงมีความสามารถป้องกันการติดลุกลามการไหม้จากเปลวไฟได้

เจ้าหน้าที่ (แผนกความต้องการ) กกบ.พธ.ทบ. นำเรียนผู้บังคับบัญชาในส่วนที่เกี่ยวข้องทราบ ในการดำเนินการปรับปรุงเครื่องแบบสนามให้มีความทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

เจ้าหน้าที่ (แผนกตรวจจ่าย) กคสพ.พธ.ทบ. ดำเนินการจ่าย สป. ให้กับตำบลส่งกำลังและหน่วยใช้

๓. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

รองเจ้ากรมพลธิการทหารบก มีความเห็นว่าเครื่องแบบสนามที่ผ่านมาได้มีการปรับปรุงพัฒนาหลายครั้งแต่ยังไม่ตกผลึก การพัฒนาการของผ้าที่ทันสมัยขึ้นอย่างต่อเนื่องก็เป็นส่วนหนึ่ง และความร่วมมือของกำลังพลในการให้ข้อมูลจากการทดลองใช้งาน และจากความต้องการที่แท้จริง

เจ้าหน้าที่ (แผนกควบคุม) กวก.พธ.ทบ. ดำเนินการจัดทำคุณลักษณะเฉพาะ สป. ล่าช้า, หน่วยใช้ส่งรายชื่อกรรมการล่าช้า

เจ้าหน้าที่ (แผนกวิจัยและพัฒนา) เครื่องแบบสนามตามนโยบาย ทบ. ต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย ซึ่งใช้เวลานานในการดำเนินการ ก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการวิธีให้ได้มาซึ่ง สป. ดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ (แผนกตรวจจ่าย) กคสป.พธ.ทบ. ดำเนินการจ่ายเครื่องแบบสนามรบ ปัญหาข้อขัดข้องในการดำเนินการ คือ

๑. ขนาดเครื่องแบบสนามไม่ตรงต่อความต้องการของหน่วยใช้
๒. เครื่องแบบสนามสีซีดและเก่าเร็ว
๓. เนื้อผ้ามีความแข็งกระด้าง

อยากให้มีการปรับปรุงขนาดเครื่องแต่งกายให้เป็นมาตรฐาน มีสีเข้ม และมีเนื้อผ้าที่นุ่มขึ้น

เจ้าหน้าที่ (แผนกความต้องการ) กกบ.พธ.ทบ. ต้องปรับปรุงและเขียนรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะใหม่ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาและการทดสอบ เพื่อให้ได้คุณลักษณะเฉพาะของเครื่องแบบสนาม และดำเนินการให้หน่วยใช้ทดลองใช้งาน สรรวจความพึงพอใจจนกว่าจะได้คุณลักษณะเฉพาะที่เป็นไปตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา

๔. ผลที่ได้รับจากการดำเนินการ

รองเจ้ากรมพลธิการทหารบก มีความเห็นว่า ทำให้ทราบปัญหาข้อขัดข้องในเรื่องคุณสมบัติของเนื้อผ้า หรือรูปแบบของเครื่องแบบสนามที่ใช้งานในปัจจุบัน เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อนำมาพัฒนาเครื่องแบบสนามให้กับกำลังพลต่อไป

เจ้าหน้าที่ (แผนกควบคุม) มีความเห็นว่า ได้รับสิ่งอุปกรณ์ถูกต้องเหมาะสมกับภารกิจของหน่วย

เจ้าหน้าที่ (แผนกวิจัยและพัฒนา) มีความเห็นว่า ได้เครื่องแบบสนามที่เป็นไปตามนโยบายของกองทัพบก

เจ้าหน้าที่ (แผนกความต้องการ) มีความเห็นว่า ได้เครื่องแบบสนามที่ปรับปรุงคุณลักษณะเฉพาะใหม่ เป็นไปตามนโยบายผู้บังคับบัญชา และกำหนดเป็นคุณลักษณะเฉพาะใช้ทั้งกองทัพบกเป็นแบบเดียวกัน

สรุป

ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่กองทัพภาคที่ ๑ - ๔ จำนวน ๒๐๐ นาย พบว่าคุณภาพของเครื่องแบบสนามอยู่ในระดับ คุณภาพปานกลาง

ผลการจากสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนามในภาพรวม พบว่า เป็นการปฏิบัติตามนโยบายของกองทัพบก

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

เครื่องแต่งกายเป็นปัจจัยพื้นฐานของกำลังพลในการสวมใส่ เพื่อปฏิบัติภารกิจต่างๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบ เครื่องแบบทหาร ประกอบด้วย หมวก เสื้อ กางเกง รองเท้า เครื่องหมายยศ เหล่า จำพวก สังกัด และเครื่องประกอบต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งอุปกรณ์ที่มีความหลากหลายทั้งชนิด จำนวน และขนาด รวมถึงขนาดขององค์กร อัตรากำลังพล งบประมาณ สภาพแวดล้อมและภารกิจที่แตกต่างกัน ตลอดจนภาวะที่ไม่มีตัวตน เช่น ขวัญ กำลังใจ รวมถึงนโยบายในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเครื่องแบบสนามที่ไม่เป็นไปตามขั้นตอนกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก (กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม) ซึ่งได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ ๒ ประการ คือ

๑. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก

๒. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือผู้บริหารระดับสูง/ผู้บริหาร ฝ่ายอำนวยการ ผู้อำนวยการ กองส่งกำลังบำรุง เจ้าหน้าที่ส่งกำลัง สังกัดกรมพลธิการทหารบก จำนวน ๑๕ นาย และทหารกองประจำการของกองทัพภาคที่ ๑ - ๔ จำนวน ๒๐๐ นาย

การดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล และแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก (กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม) ในด้านต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลด้านการใช้งานเครื่องแบบสนาม, ด้านความคงทน, ด้านความสะดวกสบายในการสวมใส่, ด้านการดูแลรักษา และด้านความต้องการของผู้ใช้ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก (กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม) ได้แก่ แนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนาม, ความรับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม, ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และผลที่ได้รับจากการดำเนินการ

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows สถิติที่ใช้ร้อยละ (Percentage) ความถี่ และค่าเฉลี่ย (Mean) ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยพร้อมข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

สรุป

๑. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม

๑.๑ ด้านความคงทน

๑.๒ ด้านความสะดวกสบายในการสวมใส่

๑.๓ ด้านการดูแลรักษา

๑.๔ ด้านการพรางตัว

๑.๕ ด้านความต้องการเครื่องแบบสนามของผู้ใช้

จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่กองทัพภาคที่ ๑ - ๔ จำนวน ๒๐๐ นาย พบว่าคุณภาพของเครื่องแบบสนามอยู่ในระดับ คุณภาพมากในด้านการพรางตัว (\bar{X} = ๓.๙๓) คุณภาพปานกลาง ในด้านความคงทน (\bar{X} = ๓.๑๔), ด้านความสะดวกสบายในการสวมใส่และด้านการดูแลรักษา (\bar{X} = ๓.๔๐) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมพลธิการทหารบก (๒๕๕๖) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง โครงการพัฒนาคุณสมบัติผ้าสีพราง (สำหรับตัดเครื่องแบบสนาม) ของกรมพลธิการทหารบก ด้านการต้านการยับและป้องกันการตรวจจับด้วยกล้องตรวจการณ์กลางคืน

ด้านความต้องการของผู้ใช้ที่มีต่อเครื่องแบบสนาม ต้องการเครื่องแบบสนามที่มี สีเข้ม ไม่ซีดจาง ลวดลายกลมกลืนกับสภาพภูมิประเทศ ไม่อัปซัน ซับเหงื่อได้ดี สวมใส่สบาย และ มีความคงทน ดูแลรักษาได้โดยง่าย (\bar{X} = ๓.๔๙)

๒. ผลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ที่ได้รับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนามใน ๔ ด้าน คือ

๒.๑ ด้านแนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนามของกองทัพบก

๒.๒ ด้านความรับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม

๒.๓ ด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม

๒.๔ ด้านผลที่ได้รับจากการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม

ผลการจากสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้ที่ได้รับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนามในภาพรวม พบว่า แนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนาม การดำเนินการให้ได้มา ซึ่ง สป. เครื่องแบบสนามนั้น เป็นการปฏิบัติตามนโยบายของกองทัพบกเป็นหลักในการจัดหาและแจกจ่าย

ดังนั้นการจะพัฒนาเครื่องแบบสนามให้มีคุณภาพที่ดี ต้องพิจารณาเรื่องของลายพรางของผ้าที่มีคุณสมบัติกลมกลืนกับธรรมชาติให้มากที่สุดและที่สำคัญต้องสวมใส่สบายรูปแบบและขนาดของชุดต้องเหมาะสมต่อภารกิจอย่างแท้จริง โดยมีแนวทางการพัฒนาผ้าสีพรางสำหรับตัดเย็บเครื่องแบบสนามในอนาคต ดังนี้

เครื่องแบบสนามที่ตัดเย็บด้วยผ้าสีพราง ที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ที่ใช้งานในกองทัพบก ปัจจุบัน มีคุณสมบัติการป้องกันในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กันไป ตามภารกิจ เช่น ลวดลายพรางที่ปรับปรุงใหม่ให้เม็ดลาย มีขนาดใหญ่ขึ้นเล็กน้อย ลวดลายกระจายมากขึ้น เพิ่มสีเขียวเข้มลดสีน้ำตาลลง เพื่อการพรางในภูมิประเทศ

การพรางในเวลากลางวัน สภาพแสงในการมองเห็นปกติ (Visible Light)

การป้องกันการตรวจจับจากกล้องตรวจการณ์กลางคืน ในย่านความถี่อินฟราเรด ที่ความถี่ 900 - 1000 นาโนเมตร เพื่อป้องกันการตรวจจับ ค้นหาจากข้าศึกฝ่ายตรงข้าม ในเวลากลางคืนจากกล้องตรวจการณ์กลางคืน (Night Vision Goggle)

การป้องกันการยับตามมาตรฐาน AATCC ที่ผ้ามีความตึงตัวสูง ยับยาก อยู่ทรง และประสิทธิภาพการทวงไฟรวมถึงการป้องกันแบคทีเรีย เป็นต้น

เทคโนโลยีการผลิตผ้าและเทคโนโลยีการตรวจจับบุคคล ยังเกิดขึ้นและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้น ผ้าที่ใช้สำหรับตัดเครื่องแบบสนาม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น รวมทั้งภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

เทคโนโลยีการผลิตผ้า การผลิตผ้า สิ่งทอ มีการพัฒนาเส้นใยการถักทอ เพื่อให้ได้คุณภาพ ที่ดีที่สุด สามารถมีประสิทธิภาพในการใช้งานได้ครอบคลุม เช่น การเลือกการถักทอด้วยวัสดุอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความแข็งแรง เช่น การพัฒนา นำเส้นใยไนลอนที่มีความแข็งแรงสูง การนำคุณสมบัติการป้องกันการยับตามมาตรฐาน AATCC ที่ผ้ามีความตึงตัวสูงยับยาก อยู่ทรง และประสิทธิภาพการทวงไฟ รวมถึงการป้องกันแบคทีเรียมารวมกันในผ้าผืนเดียว เพื่อให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ

เทคโนโลยีการตรวจจับบุคคล การพัฒนาเทคโนโลยีการตรวจจับบุคคล มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับเทคโนโลยีต่าง ๆ กล้องตรวจการณ์กลางคืน (Night Vision Goggle) ในอนาคตได้รับการพัฒนาให้สามารถเห็นเป็นแสงจริง สามารถแยกสีต่าง ๆ ออกจากกันอย่างชัดเจน แตกต่างจากปัจจุบันที่เห็นภาพเป็นแสงสีเขียว และปัจจุบันยังมีกล้องตรวจจับความร้อน (Thermal Vision Goggle) มีเทคโนโลยีทางทหารที่แพร่หลาย ราคาถูกลง สามารถซื้อมาใช้งานทางทหารได้ โดยทั่วไปสามารถมองเห็นในระยะตรง ไม่มีสิ่งกีดขวางได้มากกว่า 40 กิโลเมตร เมื่อมองค้นหาบุคคลที่มีการแผ่รังสีความร้อน สามารถตรวจพบได้โดยง่าย การผลิตผ้าเพื่อป้องกันกล้องตรวจการณ์กลางคืน (Night Vision Goggle) รุ่นใหม่ และกล้องตรวจจับความร้อน (Thermal Vision Goggle) มีความสำคัญต่อการป้องกันการตรวจจับบุคคล เพื่อการพรางที่มีประสิทธิภาพ การซ่อนการค้นหา ทำให้เกิดความได้เปรียบในการปฏิบัติการกิจต่อข้าศึก

การพัฒนาผ้าสีพรางสำหรับตัดเย็บเป็นเครื่องแบบสนาม นอกจากเทคโนโลยีการผลิตผ้า และเทคโนโลยีการตรวจจับบุคคลแล้ว สิ่งหนึ่งที่สำคัญที่ไม่อาจละทิ้งได้คือ ผ้าเมื่อได้รับการพัฒนา หรือเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณสมบัติต่าง ๆ แล้ว คุณภาพของผ้าต้องยังคงความสบายในการสวมใส่ ไม่ร้อน ดูแลรักษา และทำความสะอาดง่าย เพื่อสอดคล้องกับการใช้งานในภารกิจทางทหารต่อไป

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

งานวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่ากำลังพลยังขาดความรู้ความเข้าใจในเครื่องแบบสนามที่สวมใส่ กล่าวคือ เครื่องแบบสนามที่จัดหาและแจกจ่ายให้กับกำลังพลนั้น ได้ผ่านขั้นตอนการวิจัย และพัฒนาในเรื่องของผ้าสีพราง ซึ่งให้ผลการพรางที่มีประสิทธิภาพเมื่อปฏิบัติงานในภูมิประเทศ กำลังพลที่สวมใส่จะต้องมีความรู้ในการพรางตัว มีวินัยในการพราง การเคลื่อนที่ และการเลือกเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินกลยุทธ์เครื่องแบบสนามจึงจะใช้งานได้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ เครื่องแบบสนามแบบใหม่ยังได้เพิ่มเติมคุณสมบัติด้านการต้านการยับ ซึ่งจะช่วยให้กำลังพลได้สวมใส่ผ้า

ที่มีความยับยั้งที่สุด เพื่อลดระยะเวลาในการรีด ทำให้รีดง่าย ดังนั้น เพื่อให้เครื่องแบบสนาม มีความคงทนต่อการใช้งาน และใช้งานได้นานสีไม่ซีดจาง กำลังพลควรงดเว้นการลงแข่งในขั้นตอน การดูแลรักษาหลังการซักฟอก

๒. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก (กรณีเครื่องแบบสนาม) กำลังพลส่วนใหญ่มีความต้องการเครื่องแบบสนามที่มีสีเข้มไม่ซีดจาง ลวดลายกลมกลืนกับสภาพภูมิประเทศ ไม่อับชื้น ซับเหงื่อได้ดี สวมใส่สบาย และมีความคงทน ดูแลรักษาได้โดยง่าย คุณภาพและความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนา เพิ่มเติมในเรื่องคุณภาพของผ้าให้มีคุณสมบัติดีขึ้น โดยการเพิ่มสีเขียว ลดสีน้ำตาลในลายผ้า เพื่อให้ผ้ามีความสีเข้มขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องคงคุณลักษณะการพรางไว้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กำลังพลทหารบก , กรม. กองร้อยนำอยู่ กองพันเข้มแข็ง เขตทหารปลอดภัยเสพติด. กรุงเทพฯ ฯ : อรุณการพิมพ์ , ๒๕๔๕.

พวงผกา คุโรวาท. กองวัฒนธรรม สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือประวัติเครื่องแต่งกาย การแต่งกายไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๔ , กรุงเทพฯ ฯ : รวมสาสน์ , ๒๕๓๕.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕ พิมพ์ครั้งที่ ๖ , กรุงเทพฯ ฯ : อักษรเจริญทัศน์ , ๒๕๓๙.

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ. การวางแผนกลยุทธ์ ศิลปะการกำหนดแผนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ. พิมพ์ครั้งที่ ๓ , กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ , ๒๕๔๘.

ศิริ ฮามสุโพธิ์. เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในท้องถิ่น. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์ , ๒๕๓๖.

อังษณา ยศปัญญา. ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียด วิธีเผชิญความเครียดและคุณภาพชีวิตของผู้ติดเชื้อเอดส์ . เลย : ม.ป.ท. , ๒๕๔๑.

วารสาร และหนังสือพิมพ์

กิ่งแก้ว ปาจารย์. “คุณภาพชีวิต”. สารศิริราช. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔๙, ๒๕๔๐. หน้า ๒๗๙ – ๒๘๑.

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์. “การปรับปรุงคุณภาพชีวิต”. วารสารประชากรศึกษา. ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ , ๔ สิงหาคม ๒๕๓๓. หน้า ๖๐.

วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย เอกสารวิจัย

กนกพร สุคำวัง. “แบบจำลองเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโรคข้อเสื่อม”. วิทยานิพนธ์
พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต , สาขาการพยาบาล , มหาวิทยาลัยมหิดล , ๒๕๔๐

จันทร์ศิริ ดาวเรือง. “คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโรคเบาหวาน”. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ , มหาวิทยาลัยขอนแก่น , ๒๕๓๙.

จามรี บุณนาค , พันตรีหญิง. “การวิจัยความต้องการผ้าสีพร่างสำหรับตัดชุดฝึกทหารของข้าราชการ
กรมพลธิการทหารบก ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร
มหาบัณฑิต , สาขาวิชารัฐศาสตร์ , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๙.

ประภา รัตนเมธานนท์. “การศึกษาปัจจัยบางประการที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรค
กล้ามเนื้อหัวใจตาย”. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาล,
มหาวิทยาลัยมหิดล , ๒๕๓๒.

พนิชฐา พานิตธีระกุล. “การพัฒนาเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตที่เป็นสมมาตรสำหรับผู้สูงอายุในชนบท.”
วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาล, มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๗.

วิภาดา มหรัตน์วิโรจน์. “คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีฟอกเลือดและวิธีล้างช่องท้องด้วยน้ำยาอย่างต่อเนื่อง”. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาล, มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๒.

สุจิตรา นิลเลิศ. “ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการอุปถัมภ์จากบุตรกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชนบท จังหวัดเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพยาบาล, มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๒.

สุบัน โยพุม. “คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสังกัดตำรวจภูธร จังหวัดเลย”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันราชภัฏเลย, ๒๕๔๔.

อนุชาติ พวงสำลี และคณะ. การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย. รายงานการวิจัย, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๑.

กฎหมาย

“พระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๒, ๒๘ เม.ย.๗๘, หน้า ๑๓๘.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

ยุพา อุดมศักดิ์. “ประชากรศึกษากับคุณภาพชีวิต”. เอกสารประกอบการสัมมนา. ๒๕๑๗

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. “ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.nesdb.go.th,๒๕๖๐>.

อัจฉรา สโรบล. “เอกสารประกอบการสอน วิชา๐๐๖๒๑๓ (Clothing Design and Selections)” (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.human.cmu.ac.th/home/hc/ebook/006123/006123-01.pdf>. ๒๕๖๑.

ภาษาต่างประเทศ

Campbell, A., Converse, P. E. and Rogers. W. L. The Quality of Life. New York : Russell, 1976.

Ferran, G. E., and Power, M. J. Psychometric Assessment of The Quality of Life Index. Research in Nursing and Health, 9 July 1992. p 29-39.

Homes, S. and Dickerson J. The Quality of Life : Design and Evaluation of self Assessment Instrument for Use with Cancer Patients. Int. J. Nurse Stad, 1987. P 15-24.

ภาคผนวก

ผนวก ก
แบบสอบถาม เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกในศตวรรษที่ ๒๑

นามหน่วย.....

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกในศตวรรษที่ ๒๑

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาจากการใช้งานเครื่องแบบสนามจากกำลังพลกองทัพบก ในการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องแบบสนามของกองทัพบก ที่เหมาะสม โดยท่านไม่ต้องเขียน ชื่อ นามสกุลแต่อย่างใด ข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ และใช้เฉพาะการวิจัยเท่านั้น

ดังนั้นเพื่อเป็นการติดตามผลการใช้งานเครื่องแบบสนามของกองทัพบก ขอให้ท่านกรุณากรอกข้อมูลด้วยการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์อย่างถูกต้อง

แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน ได้แก่

- ส่วนที่ 1 : ข้อมูลส่วนบุคคล
- ส่วนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งาน
- ส่วนที่ 3 : ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อการใช้งานเครื่องแบบสนามของกองทัพบก
- ส่วนที่ 4 : ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

กรมพลธิการทหารบก (กองเทคโนโลยีสารสนเทศ) อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทร.๐-๒๕๘๘-๓๔๒๐ โทร.สาร ๐-๒๕๘๘-๓๔๒๐ โทร.ทหาร ๖๘๒๖๙

www.qmrta.net

คำแนะนำ ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เป็นจริง หรือ ช่องที่กำหนดไว้
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคล

๑. อายุ
() ๑๙ - ๒๐ ปี () ๒๑ - ๒๓ ปี
() ๒๔ - ๒๖ ปี
๒. สถานภาพ
() โสด () สมรส
() ม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ () อยู่ร่วมกันนอกสมรส
๓. ระดับการศึกษา
() ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา
() อนุปริญญา () ปริญญาตรีขึ้นไป
๔. ประสบการณ์ทำงาน/จำนวนปีที่รับราชการทหาร
() ต่ำกว่า ๑ ปี () ๑ - ๒ ปี
() มากกว่า ๒ ปี
๕. ภารกิจที่ใช้งานร่วมกับเครื่องแบบสนามที่ได้รับมอบ
() ในที่ตั้งปกติ () ในสนาม

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งานเครื่องแบบสนามงานวิจัย

๑. ความถี่การใช้งานเครื่องแบบสนามของงานวิจัย
() น้อยกว่า ๓ ครั้ง / สัปดาห์ () ๓ - ๕ ครั้ง / สัปดาห์
() มากกว่า ๕ ครั้ง / สัปดาห์
๒. ความถี่ในการใช้งานเครื่องแบบสนาม (แบบต่อเนื่องไม่ได้ซั๊ก)
() ใช้งาน ๑ วัน () ใช้งานต่อเนื่อง ๒ วัน
() ใช้งานต่อเนื่อง ๓ วันขึ้นไป
๓. ความถี่ในการซั๊กเครื่องแบบสนาม
() ๑ ครั้ง / สัปดาห์ () ๒ - ๓ ครั้ง / สัปดาห์
() มากกว่า ๔ ครั้ง / สัปดาห์
๔. เครื่องแบบสนามที่ทดลองใช้งาน เมื่อผ่านการซั๊กแล้วท่านรีดด้วยตนเองหรือไม่
() รีดด้วยตนเอง () ไม่ได้รีดด้วยตนเอง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อการใช้งานเครื่องแบบสนามของกองทัพบก

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับความพึงพอใจ (เลือกคำตอบได้เพียงคำตอบเดียว)
 5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

คำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ด้านความทนทาน					
๑. ผ้าสีพรางที่ใช้มีความคงทนต่อการซักฟอกและการขัดถู					
๒. ผ้าสีพรางที่ใช้เนื้อผ้ามีความคงทนรูปทรงไม่เปลี่ยนแปลงง่ายแม้ได้รับความชื้น					
๓. ผ้าสีพรางที่ใช้พบว่ามีความคงทนต่อการฉีกขาด และไม่เปื่อยยุ่ยง่ายเมื่อมีสภาพชื้นแฉะ					
๔. ผ้าสีพรางที่ใช้เมื่อผ่านการซักไม่รัดหรือหลวมเกินไป					
๕. ผ้าสีพรางที่ใช้เมื่อผ่านการใช้งานไประยะหนึ่งแล้วสีผ้าไม่ซีดจาง					
ด้านความสะดวกสบายในการสวมใส่					
๑. ผ้าสีพรางที่ใช้ซับเหงื่อได้ดี					
๒. ผ้าสีพรางที่ใช้คงตัวดีไม่อ่อนนิ่มเมื่อถูกความชื้น					
๓. ผ้าสีพรางที่ใช้ระบายความร้อนได้ดี ไม่อบอ้าวขณะสวมใส่					
๔. ผ้าสีพรางที่ใช้เนื้อผ้าไม่ระคายเคืองต่อเวลาสวมใส่ และไม่เกิดอาการแพ้					
๕. ผ้าสีพรางที่ใช้เมื่อสวมใส่สามารถระบายอากาศได้ดี ไม่มีกลิ่นอับชื้น					
ด้านการดูแลรักษา					
๑. ผ้าสีพรางที่ใช้ซักง่าย แห้งไว					
๒. ผ้าสีพรางที่ใช้ไม่เป็นรอยยับเมื่อผ่านการซักฟอก					
๓. ผ้าสีพรางที่ใช้มีความง่ายในการรีด					
๔. ผ้าสีพรางคงตัวเมื่อผ่านการรีดและไม่อ่อนตัวเมื่อถูกความชื้น					
๕. ผ้าสีพรางเมื่อนำไปใช้ถูกโคลนหรือสิ่งสกปรกแล้ว สามารถทำความสะอาดได้โดยง่าย					
ด้านการพรางตัว					
พรางตัวได้ดีในระยะ ๑๐๐ เมตร					
พรางตัวได้ดีในระยะ ๕๐ เมตร					
พรางตัวได้ดีในระยะ ๑๐ เมตร					

คำถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
ไม่สามารถพรางตัวได้					
ความต้องการเครื่องแบบสนาม					
๑. ท่านคิดว่าเครื่องแบบสนามไม่จำเป็นต้องรัด (พิจารณาเพียงเนื้อผ้าโดยไม่คำนึงถึงจีบแขนเสื้อ และจีบกางเกง)					
๒. ท่านต้องการผ้าสีพรางที่มีลวดลายสวยงาม					
๓. ท่านต้องการผ้าสีพรางที่มีลวดลายเหมือน หรือกลมกลืนกับภูมิประเทศ					
๔. ท่านต้องการผ้าสีพรางที่ระบายอากาศได้ดีไม่มีกลิ่นอับชื้น					
๕. ท่านต้องการเครื่องแบบสนามที่มีสีเข้มและไม่ซีดจางง่าย					

ส่วนที่ ๔ ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๑. ด้านความทนทาน

๒. ด้านความสะดวกสบายในการสวมใส่

๓. ด้านการดูแลรักษา

๔. ด้านความสามารถในการกั้นยับของผ้า

ผนวก ข
แนวสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เรื่อง แนวทางการพัฒนา
เครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกในศตวรรษที่ ๒๑

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

สถานที่สัมภาษณ์.....

๑. แนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนามของกองทัพบก

๒. ความรับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม

๓. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๔. ผลที่ได้รับจากการดำเนินการ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลตรี กิตติชัย วงศ์หาญ
วัน เดือน ปีเกิด	๒๖ เมษายน ๒๕๐๖
การศึกษา	รร.สามัญ วรร.บุญวาทย์วิทยาลัย รร.ทหาร วรร.ตท. รุ่นที่ ๒๓ รร.จปร. รุ่นที่ ๓๔
ประวัติการทำงานโดยย่อ	พ.ศ.๒๕๓๐ รอง ผบ.มว.ส่งกำลัง กอง พธ.พล.ม.๒ พ.ศ.๒๕๓๒ ทส.จก.กบ.ทบ. พ.ศ.๒๕๓๔ รอง ผบ.กอง พธ.พล.ม.๒ พ.ศ.๒๕๓๗ ผบ.กอง พธ.พล.ม.๒ พ.ศ.๒๕๓๘ ประจำ รร.สธ.ทบ.สบส. พ.ศ.๒๕๔๐ ประจำแผนก พธ.ทบ. พ.ศ.๒๕๔๑ ทน.พธ.ทบ. พ.ศ.๒๕๔๖ รอง ผอ.กอง พธ.ทบ. พ.ศ.๒๕๔๖ หก.กอ.พผ.พธ.ทบ. พ.ศ.๒๕๕๐ รอง ผอ.กอง พธ.ทบ. พ.ศ.๒๕๕๒ ผอ.กอง พธ.ทบ. พ.ศ.๒๕๕๙ เสธ.พธ.ทบ.
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองเจ้ากรมพลาธิการทหารบก

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง แนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกในศตวรรษที่ 21
ผู้วิจัย พลตรี กิตติชัย วงศ์หาญ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60
ตำแหน่ง รองเจ้ากรมพลาธิการทหารบก

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พุทธศักราช 2560 ถึง 2578 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ดังนี้ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้ว คนไทยต้องมีความสุข สังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรม เป็นประเทศที่สามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

จากแนวคิดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศดังกล่าวข้างต้น มีสาระที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต กองทัพบกจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล กองทัพบกขึ้น เพื่อสนองตอบวิสัยทัศน์ดังกล่าว ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของกำลังพล และครอบครัวให้มีความเสมอภาคกับภาคเอกชน และภาคประชาชนโดยทั่วไป โดยได้ออกคำสั่ง กองทัพบก ที่ 560/2559 เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพลและครอบครัว และประสิทธิภาพหน่วยทหารกองทัพบก ประจำปี 2560 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2559 และคำสั่ง กองทัพบก ที่ 65/2542 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตทหารกองประจำการ ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2542 ได้กำหนดขอบเขตในการพัฒนาคุณภาพชีวิต 6 ด้าน คือ

1. ด้านอาหารและโภชนาการ
2. ด้านเครื่องแต่งกาย เครื่องนอนและของใช้ประจำตัว
3. ด้านที่พักอาศัย
4. ด้านสุขภาพร่างกาย
5. ด้านสวัสดิการอื่นๆ และ
6. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

เครื่องแต่งกาย หมายถึง สิ่งที่มนุษย์นำมาใช้เป็นเครื่องห่อหุ้มร่างกาย การแต่งกายของมนุษย์แต่ละเผ่าพันธุ์สามารถค้นคว้าได้จาก หลักฐานทางวรรณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อให้เป็นเครื่องช่วยชี้แนะให้รู้และเข้าใจถึงแนวทางการแต่งกาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในยุคสมัยนั้นๆ

ซึ่งแตกต่างจากเครื่องแบบทหาร กล่าวคือ เครื่องแต่งกายทั้งหลายที่กำหนดให้ทหารแต่ง จะประกอบด้วย หมวก เสื้อ กางเกง รองเท้า เครื่องหมายยศ เหล่า จำพวก สังกัด และอื่นๆ รวมถึงเครื่องประกอบต่างๆ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเครื่องแต่งกายเป็นภารกิจที่ดำเนินไปได้อย่างยากลำบาก ด้วยเป็น สิ่งอุปสรรคที่มีความหลากหลายทั้งชนิด จำนวน และขนาด รวมถึงขนาดขององค์กร ยอดกำลังพล งบประมาณ สภาพแวดล้อม และภารกิจที่แตกต่างกัน ตลอดจนภาวะที่ไม่มีตัวตน เช่น ขวัญ กำลังใจ รวมถึงนโยบายในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเครื่องแบบสนามที่ไม่เป็นตามขั้นตอน กระบวนการวิจัยในแต่ละยุคสมัย ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคมาก จึงจำเป็นต้องสร้างแนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนามขึ้นเป็นการเฉพาะเจาะจง โดยการระดมความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการได้มาซึ่งเครื่องแบบสนาม และความคิดเห็นในมุมมองของผู้ใช้งาน เพื่อร่วมกัน กำหนดแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

ปัจจุบันการสวมใส่เครื่องแต่งกายของทหารในกองทัพบก ยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยเฉพาะเครื่องแบบสนาม ดังนั้น กรมพลธิการทหารบก ซึ่งเป็นหน่วยที่รับผิดชอบ สิ่งอุปสรรค ประเภทเครื่องแต่งกายของกำลังพลได้เล็งเห็นความสำคัญของเครื่องแบบสนามเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากผ้าสีพรางเป็นสิ่งทอที่มีความสำคัญต่อการผลิตชุดฝึกพรางเป็นเครื่องแต่งกายประจำวันของทหาร จึงควรมีการพัฒนาและปรับให้ เข้ากับสภาพแวดล้อม ทั้งทางภูมิศาสตร์และภูมิอากาศ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปซึ่งนับวันจะมีความเปลี่ยนแปลงมากขึ้น โดยต้องคำนึงถึงการฝึกในที่ตั้ง การฝึกภาคสนาม และการร่วมรบกับมิตรประเทศ

จึงต้องมีการศึกษาพัฒนาเครื่องแบบสนามให้สามารถใช้งานได้ ทุกสภาพแวดล้อม ให้ได้มากที่สุด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตของกำลังพล ทั้งในยามรบ และในยามสงบ

ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนรับผิดชอบกิจการสายพลธิการ ในด้านการส่งกำลังบำรุง โดยได้รับมอบอำนาจจากเจ้ากรมพลธิการทหารบก ตามคำสั่ง กรมพลธิการทหารบก (เฉพาะ) ที่ 178/59 เรื่อง กำหนดหน้าที่และการดำเนินงานทางเอกสารในกรมพลธิการทหารบก ลงวันที่ 3 ต.ค.59 ให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาลงนาม รับคำสั่ง สั่งการ และทำการแทน เจ้ากรมพลธิการทหารบก ในงานด้านการส่งกำลังบำรุง ตระหนักในความจำเป็นที่ต้องสร้างแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายทหาร เพื่อใช้เป็นหลักในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก รวมทั้ง ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกาย และนำผลที่ได้รับจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา คุณภาพชีวิตด้านเครื่องแต่งกายให้กับกำลังพลของกองทัพบก และเพื่อใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา

ศึกษาสภาพทั่วไปของยุทธโธปกรณ์ ปัญหาจากการใช้งาน และความต้องการยุทธโธปกรณ์ประเภทเครื่องแต่งกาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม

2. ด้านประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรที่เป็นทหาร ดังนี้

2.1 ทหารประจำการ ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง/ผู้บริหาร ฝ่ายอำนวยการ ผู้อำนวยการกองส่งกำลังบำรุง และเจ้าหน้าที่ส่งกำลัง สังกัด กรมพลธิการทหารบก จำนวน 15 นาย

2.2 ทหารกองประจำการ ประกอบด้วย ทภ.1, ทภ.2, ทภ.3 และ ทภ.4 จำนวนทั้งสิ้น 200 นาย

3. ด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยกำหนดการวิจัยในช่วงเวลา ธันวาคม 2560 – 31 สิงหาคม 2561

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์กระบวนการ รูปแบบ และลักษณะของยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี กรอบการพัฒนาระยะยาว พ.ศ.2560 – 2579 ในการจะสร้างแนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแนวสัมภาษณ์จากผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ และผู้ใช้ เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบกที่เหมาะสมกับช่วงเวลามีความชัดเจน และแปลงไปสู่แผนการปฏิบัติได้จริง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม

1.1 ด้านความคงทน

1.2 ด้านความสะดวกสบายในการสวมใส่

1.3 ด้านการดูแลรักษา

1.4 ด้านการพรางตัว

1.5 ด้านความต้องการเครื่องแบบสนามของผู้ใช้

จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่กองทัพบกที่ 1 – 4 จำนวน 200 นาย พบว่าคุณภาพของเครื่องแบบสนามอยู่ในระดับ คุณภาพมากในด้านการพรางตัว ($\bar{X} = 3.93$) คุณภาพปานกลาง ในด้านความคงทน ($\bar{X} = 3.14$), ด้านความสะดวกสบายในการสวมใส่และด้านการดูแลรักษา ($\bar{X} = 3.40$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมพลธิการทหารบก (2556) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง โครงการพัฒนาคุณสมบัติผ้าสีพราง (สำหรับตัดเครื่องแบบสนาม) ของกรมพลธิการทหารบก ด้านการต้านการยับและป้องกันการตรวจจับด้วยกล้องตรวจการณ์กลางคืน

ด้านความต้องการของผู้ใช้ที่มีต่อเครื่องแบบสนาม ต้องการเครื่องแบบสนามที่มีสีเข้ม ไม่ซีดจาง ลวดลายกลมกลืนกับสภาพภูมิประเทศ ไม่ยับขึ้น ซับเหงื่อได้ดี สวมใส่สบาย และมีความคงทน ดูแลรักษาได้โดยง่าย ($\bar{X} = 3.49$)

2. แนวทางการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก กรณีศึกษาเครื่องแบบสนาม

ผลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ที่ได้รับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนามใน 4 ด้าน คือ

1. ด้านแนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนามของกองทัพบก
2. ด้านความรับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม
3. ด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม
4. ด้านผลที่ได้รับจากการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนาม

ผลการจากสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้ที่ได้รับผิดชอบในการดำเนินการต่อเครื่องแบบสนามในภาพรวม พบว่า แนวทางการพัฒนาเครื่องแบบสนาม การดำเนินการให้ได้มาซึ่ง สป. เครื่องแบบสนามนั้น เป็นการปฏิบัติตามนโยบายของกองทัพบกเป็นหลักในการจัดหาและแจกจ่าย

ดังนั้นการจะพัฒนาเครื่องแบบสนามให้มีคุณภาพที่ดี ต้องพิจารณาเรื่องของลายพรางของผ้าที่มีคุณสมบัติกลมกลืนกับธรรมชาติให้มากที่สุดและที่สำคัญต้องสวมใส่สบายรูปแบบและขนาดของชุดต้องเหมาะสมต่อภารกิจอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่ากำลังพลยังขาดความรู้ความเข้าใจในเครื่องแบบสนามที่สวมใส่ กล่าวคือ เครื่องแบบสนามที่จัดหาและแจกจ่ายให้กับกำลังพลนั้น ได้ผ่านขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาในเรื่องของผ้าสีพราง ซึ่งให้ผลการพรางที่มีประสิทธิภาพเมื่อปฏิบัติงานในภูมิประเทศ กำลังพลที่สวมใส่จะต้องมีความรู้ในการพรางตัว มีวินัยในการพราง การเคลื่อนที่ และการเลือกเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินกลยุทธ์เครื่องแบบสนามจึงจะใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เครื่องแบบสนามแบบใหม่ยังได้เพิ่มเติมคุณสมบัติด้านการต้านการยับ ซึ่งจะทำให้กำลังพลได้สวมใส่ผ้าที่มีความยับน้อยที่สุด เพื่อลดระยะเวลาในการรีด ทำให้รีดง่าย ดังนั้น เพื่อให้เครื่องแบบสนามมีความคงทนต่อการใช้งาน และใช้งานได้นานสีไม่ซีดจาง กำลังพลควรตรวจวันการลงแป้งในขั้นตอนการดูแลรักษาหลังการซักฟอก

จากผลการศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาเครื่องแต่งกายของกำลังพลกองทัพบก (กรณีเครื่องแบบสนาม) กำลังพลส่วนใหญ่มีความต้องการเครื่องแบบสนามที่มีสีเข้มไม่ซีดจาง ลวดลายกลมกลืนกับสภาพภูมิประเทศ ไม่ยับขึ้น ซับเหงื่อได้ดี สวมใส่สบาย และมีความคงทน ดูแลรักษาได้โดยง่าย คุณภาพและความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมในเรื่องคุณภาพของผ้าให้มีคุณสมบัติดีขึ้น โดยการเพิ่มสีเขียว ลดสีน้ำตาลในลายผ้า เพื่อให้ผ้ามีความสีเข้มขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องคงคุณลักษณะการพรางไว้ เครื่องแบบสนามที่ตัดเย็บด้วยผ้าสีพราง ที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ที่ใช้งานในกองทัพบกปัจจุบัน มีคุณสมบัติการป้องกันในวัตถุประสงค์

ต่าง ๆ กันไป ตามภารกิจ เช่น ลวดลายพรางที่ปรับปรุงใหม่ให้เม็ดลาย มีขนาดใหญ่ขึ้นเล็กน้อย ลวดลายกระจายมากขึ้น เพิ่มสีเขียวเข้ม ลดสีน้ำตาลลง เพื่อการพรางในภูมิประเทศ

การพรางในเวลากลางวัน สภาพแสงในการมองเห็นปกติ (Visible Light)

การป้องกันการตรวจจับจากกล้องตรวจการณ์กลางคืน ในย่านความถี่อินฟราเรด ที่ความถี่ 900 – 1000 นาโนเมตร เพื่อป้องกันการตรวจจับ ค้นหาจากข้าศึกฝ่ายตรงข้าม ในเวลากลางคืนจากกล้องตรวจการณ์กลางคืน (Night Vision Goggle)

การป้องกันการยับตามมาตรฐาน AATCC ที่ผ้ามีความตึงตัวสูง ยับยาก อยู่ทรง และประสิทธิภาพการทวงไฟรวมถึงการป้องกันแบคทีเรีย เป็นต้น

เทคโนโลยีการผลิตผ้าและเทคโนโลยีการตรวจจับบุคคล ยังเกิดขึ้นและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้น ผ้าที่ใช้สำหรับตัดเครื่องแบบสนาม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น รวมทั้งภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

เทคโนโลยีการผลิตผ้า การผลิตผ้า สิ่งทอ มีการพัฒนาเส้นใยการถักทอ เพื่อให้ได้คุณภาพ ที่ดีที่สุด สามารถมีประสิทธิภาพในการใช้งานได้ครอบคลุม เช่น การเลือกการถักทอด้วยวัสดุอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความแข็งแรง เช่น การพัฒนา นำเส้นใยไนลอนที่มีความแข็งแรงสูง การนำคุณสมบัติการป้องกันการยับตามมาตรฐาน AATCC ที่ผ้ามีความตึงตัวสูงยับยาก อยู่ทรง และประสิทธิภาพการทวงไฟ รวมถึงการป้องกันแบคทีเรียมารวมกันในผ้าผืนเดียว เพื่อให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ

เทคโนโลยีการตรวจจับบุคคล การพัฒนาเทคโนโลยีการตรวจจับบุคคล มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับเทคโนโลยีต่าง ๆ กล้องตรวจการณ์กลางคืน (Night Vision Goggle) ในอนาคตได้รับการพัฒนาให้สามารถเห็นเป็นแสงจริง สามารถแยกสีต่าง ๆ ออกจากกันอย่างชัดเจน แตกต่างจากปัจจุบันที่เห็นภาพเป็นแสงสีเขียว และปัจจุบันยังมีกล้องตรวจจับความร้อน (Thermal Vision Goggle) มีเทคโนโลยีทางทหารที่แพร่หลาย ราคาถูกลง สามารถซื้อมาใช้งานทางทหารได้ โดยทั่วไปสามารถมองเห็นในระยะตรง ไม่มีสิ่งกีดขวางได้มากกว่า 40 กิโลเมตร เมื่อมองค้นหาบุคคลที่มีการแผ่รังสีความร้อน สามารถตรวจพบได้โดยง่าย การผลิตผ้าเพื่อป้องกันกล้องตรวจการณ์กลางคืน (Night Vision Goggle) รุ่นใหม่ และกล้องตรวจจับความร้อน (Thermal Vision Goggle) มีความสำคัญต่อการป้องกันการตรวจจับบุคคล เพื่อการพรางที่มีประสิทธิภาพ การซ่อนการค้นหา ทำให้เกิดความได้เปรียบในการปฏิบัติการต่อข้าศึก

การพัฒนาผ้าสีพรางสำหรับตัดเย็บเป็นเครื่องแบบสนาม นอกจากเทคโนโลยีการผลิตผ้า และเทคโนโลยีการตรวจจับบุคคลแล้ว สิ่งหนึ่งที่สำคัญที่ไม่อาจละทิ้งได้คือ ผ้าเมื่อได้รับการพัฒนา หรือเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณสมบัติต่าง ๆ แล้ว คุณภาพของผ้าต้องยังคงความสบายในการสวมใส่ ไม่ร้อน ดูแลรักษา และทำความสะอาดง่าย เพื่อสอดคล้องกับการใช้งานในภารกิจทางทหารต่อไป